

**DIAGNOZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA
GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY KRYNICE NA LATA 2023-2030**

KRYNICE 2023

Spis treści

WPROWADZENIE	3
Definicje kluczowych pojęć	3
1. Ogólna charakterystyka Gminy Krynice	6
1.1. Położenie Gminy Krynice	6
1.2. Demografia	9
1.3. Edukacja	13
1.3.1. Wychowanie przedszkolne	14
1.3.2. Poziom nauczania w szkołach podstawowych	15
1.4. Zabytki i kultura	15
1.4.1. Zabytki kultury	15
1.4.2. Działalność kulturalna	19
1.5 Sport i rekreacja	22
1.6. Turystyka	23
1.7. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	25
1.8. Wykluczenie społeczne	27
1.9. Kapitał społeczny, działalność organizacji pozarządowych	29
1.9.1. Fundusz sołecki	29
1.9.2. Organizacje pozarządowe	30
1.10. Przedsiębiorczość	31
1.11. Rynek pracy i bezrobocie	37
1.12. Sektor rolniczy	39
1.13. Zasoby naturalne i ochrona środowiska	41
1.15. Energetyka	44
1.15.1. Zaopatrzenie w gaz	44
1.15.2. Gospodarka cieplna	44
1.15.3. Energia odnawialna	44
1.16. Gospodarka wodno – ściekowa	45
1.17. Polityka przestrzenna	46
1.17. Mieszkalnictwo	53
1.18. Ochrona bezpieczeństwa	54

1.19. Komunikacja.....	55
2.1. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji	58
2.2. ETAP 1 – wyznaczenie Obszaru Zdegradowanego (OZ) na terenie Gminy Krynice	59
2.2.1. Wskaźniki delimitujące obszary zdegradowane	61
2.2.2. Wyniki dla poszczególnych miejscowości wg ww. wskaźników	65
2.3. ETAP 2 – wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Krynice	94
.....	95
2.4. Podsumowanie – delimitacja Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Krynice.....	95
Spis tabel:	100
Spis map:	101
Spis wykresów:	101

WPROWADZENIE

Opracowanie stanowi szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz wybranych pozostałych (gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej) zgodnie ze zidentyfikowanymi zjawiskami negatywnymi oraz analizę lokalnych potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji. Diagnoza dotycząca całego obszaru gminy pokazuje ogólne ramy i powiązania obszarów kryzysowych z resztą gminy.

Przedstawiono również ogólną charakterystykę Gminy Krynice, która została przeprowadzona na podstawie danych dostępnych za lata 2015 – 2021 oraz częściowo za rok 2022 i będzie uzupełniana w toku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji w miarę uzyskiwania dostępu do nowych danych. Jako, że niniejszy dokument jest materiałem do konsultacji z interesariuszami rewitalizacji, należy zakładać, że diagnoza będzie uzupełniana także w wyniku propozycji i poprawek zgłaszanych podczas konsultacji.

Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji została opracowana w oparciu o analizę następujących obszarów: społecznego, gospodarczego, środowiskowego, funkcjonalno-przestrzennego oraz technicznego. Analizie poddane zostały wskaźniki opracowane dla każdego z wymienionych obszarów. Dzięki szeroko zakrojonym badaniom na różnych płaszczyznach możliwe było wskazanie obszarów zdegradowanych, które znajdują się na terenie gminy. Dokonano precyzyjnego wyznaczenia wymienionych obszarów przy wykorzystaniu metody kartograficznej. Zamieszczone mapy obszarów zdegradowanych szczegółowo przedstawiają wyznaczone obszary, które mają zostać objęte procesem rewitalizacji.

Sporządzona Diagnoza społeczno – gospodarcza dla Gminy Krynice spełnia wszystkie zapisy i wskazania wynikające z ustawy z dnia 9 października 2015 r. o *rewitalizacji* (Dz. U. z 2021 r. poz. 485).

Definicje kluczowych pojęć

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. **Rewitalizacja** zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez **interesariuszy** (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Obszar może zostać wskazany jako **obszar zdegradowany**, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno

z następujących negatywnych zjawisk:

- ✓ **gospodarczych** (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- ✓ **środowiskowych** (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- ✓ **przestrzenno-funkcjonalnych** (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- ✓ **technicznych** (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów),

Natomiast **interesariuszami rewitalizacji** są w szczególności:

- ✓ mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- ✓ mieszkańcy gminy inni niż wymienieni powyżej;
- ✓ podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- ✓ podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- ✓ jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- ✓ organy władzy publicznej;
- ✓ podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań związanych z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszaru kryzysowego. Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, tj. w taki sposób, który nie tylko rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy, ale także w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Takie kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą. Po drugie, proces rewitalizacji powinien być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze gminy, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań,

w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja

społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania, skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy.

Prace diagnostyczne i projektowe obejmowały analizy dokumentów dostarczonych przez Zamawiającego. Wykorzystano również dane dostarczone z GUS oraz innych opracowań i dokumentów planistycznych.

1. Ogólna charakterystyka Gminy Krynice

1.1. Położenie Gminy Krynice

Gmina Krynice jest gminą wiejską, położoną w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie tomaszowskim. Położenie gminy na tle kraju można uznać za korzystne. Pomimo faktu, że usytuowana jest ona w peryferyjnej części Polski, cechuje się stosunkowo niedalekimi odległościami od ważnych, makroregionalnych ośrodków miejskich. Od miasta wojewódzkiego – Lublina dzieli ją odległość 109 km, 16 km od Tomaszowa Lubelskiego – miasta powiatowego, 20 km od Zamościa – ośrodka o znaczeniu ponadregionalnym, 50 km od Hrubieszowa oraz 39 km od polsko-ukraińskiego przejścia granicznego w Hrebennem. Najbliżej zlokalizowane przejście graniczne znajduje się w gminie Lubycza Królewska (Hrebenne-Rawa Ruska) na obszarze powiatu tomaszowskiego. Jest to osobowe i towarowe przejście graniczne z Ukrainą (drogowe i kolejowe). Inne przejścia graniczne na obszarze województwa lubelskiego oddalone są od siedziby Gminy: Dołhobyczów-Uhrynów (osobowe, drogowe) – ok. 50 km, Zosin-Uściąg (osobowe, drogowe) – ok. 50 km, Dorohusk-Jagodzin (osobowe i towarowe, drogowe i kolejowe) – ok. 90 km, Hrubieszów-Włodzimierz Wołyński (osobowe i towarowe, kolejowe) – ok. 50 km.

Gmina Krynice wchodzi w skład południowej części województwa lubelskiego. Usytuowana jest na styku Roztocza Środkowego i Grzędy Sokalskiej. Zachodnia część Gminy położona jest w otulinie Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego, której granica przebiega wzdłuż drogi krajowej Nr 17. Pod względem komunikacyjnym, Gmina jest dobrze rozwinięta. Przez jej obszar przebiega droga krajowa nr 17, stanowiąca główne połączenie komunikacyjne ze stolicą województwa i innymi, ważnymi ośrodkami miejskimi regionu. Sieć komunikacyjną Gminy uzupełniają drogi gminne i powiatowe o łącznej długości ok. 80 km, tj. 7 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 44,4 km oraz około 39 odcinków dróg gminnych o łącznej długości 34 km. Układ ten wspomagany jest siecią dróg lokalnych i dojazdowych. Na obszarze Gminy, nie funkcjonuje komunikacja kolejowa.

Najbliższym lotniskiem jest oddalony o ok. 100 km Port Lotniczy Lublin-Świdnik. Z lotniska możliwe są bezpośrednie połączenia z Warszawą, Oslo, Dublinem, Londynem, Eindhoven, Antwerpią, Kijowem, Tel Awiwem. Odległość od największego lotniska w Polsce im. Fryderyka Chopina w Warszawie wynosi ok. 300 km.

Gmina Krynice zajmuje powierzchnię 73,6 km², co stanowi 4,9% powierzchni powiatu tomaszowskiego. W jej skład wchodzi 16 sołectw:

- 1) Antoniówka,
- 2) Budy Dzierążyńskie,
- 3) Dąbrowa,
- 4) Dzierążnia,
- 5) Huta Dzierążyńska,
- 6) Kolonia Partyzantów,
- 7) Krynice,
- 8) Majdan Krynicki,
- 9) Majdan-Sielec,
- 10) Polanówka,
- 11) Polany,
- 12) Romanówka,
- 13) Zaboreczno,

- 14) Zadnoga,
- 15) Zwiartów,
- 16) Zwiartów-Kolonia.

Lokalizacja Gminy stanowi stosunkowo peryferyjne położenie względem większych ośrodków miejskich. Jednak takie peryferyjne położenie, przy licznych walorach środowiskowych i dbałości o jakość środowiska naturalnego, może stać się znaczącą zaletą Gminy Krynice jako miejsca atrakcyjnego turystycznie, co z kolei w dłuższej perspektywie czasu może okazać się istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego Gminy.

Gmina Krynice sąsiaduje z gminami:

- 1) Adamów, woj. lubelskie, pow. Zamojski,
- 2) Komarów – Osada, woj. lubelski, pow. Zamojski,
- 3) Krasnobród, woj. lubelskie, pow. zamojski,
- 4) Łabunie, woj. lubelskie, pow. zamojski,
- 5) Rachanie, woj. lubelski, pow. Tomaszowski,
- 6) Tarnawatka, woj. lubelski, pow. tomaszowski.

Gmina Krynice posiada duży potencjał do rozwoju turystyki, do największych atrakcji turystycznych obszaru należą walory przyrodniczo-krajobrazowe. Na obszarze sołectw: Majdan Krynicki, Polanówka, Polany, Dąbrowa, Majdan-Sielec, Romanówka, Antoniówka, Zaboreczno, znajdują się liczne obiekty o charakterze zabytkowym lub historycznym: cmentarze, kamienne figury, stare zagrody i inne obiekty. W centralnej i wschodniej części Gminy rozciąga się pas krajobrazowy o większej wartości kulturowej (obszar sołectw: Krynice, Budy, Dzierążnia, Zwiartów), głównie w obrębie Grzędy Sokalskiej.

W urozmaiconym widokowo terenie doliny Dzierążanki i odchodzących od niej jarów wtopiona jest stosunkowo liczna zabudowa wiejska o charakterze tradycyjnym. Znajdują się także obiekty zabytkowe: oprócz interesującego widokowo zespołu kościelnego w Krynicach, dochodzą jeszcze pozostałości zespołu dworskiego oraz stary cmentarz. Dużą atrakcją Gminy jest „zalew Krynice”, będący przede wszystkim atrakcją dla miłośników wędkarstwa.

Głównym ośrodkiem gminy jest miejscowość Krynice położona w środkowej części jej obszaru.

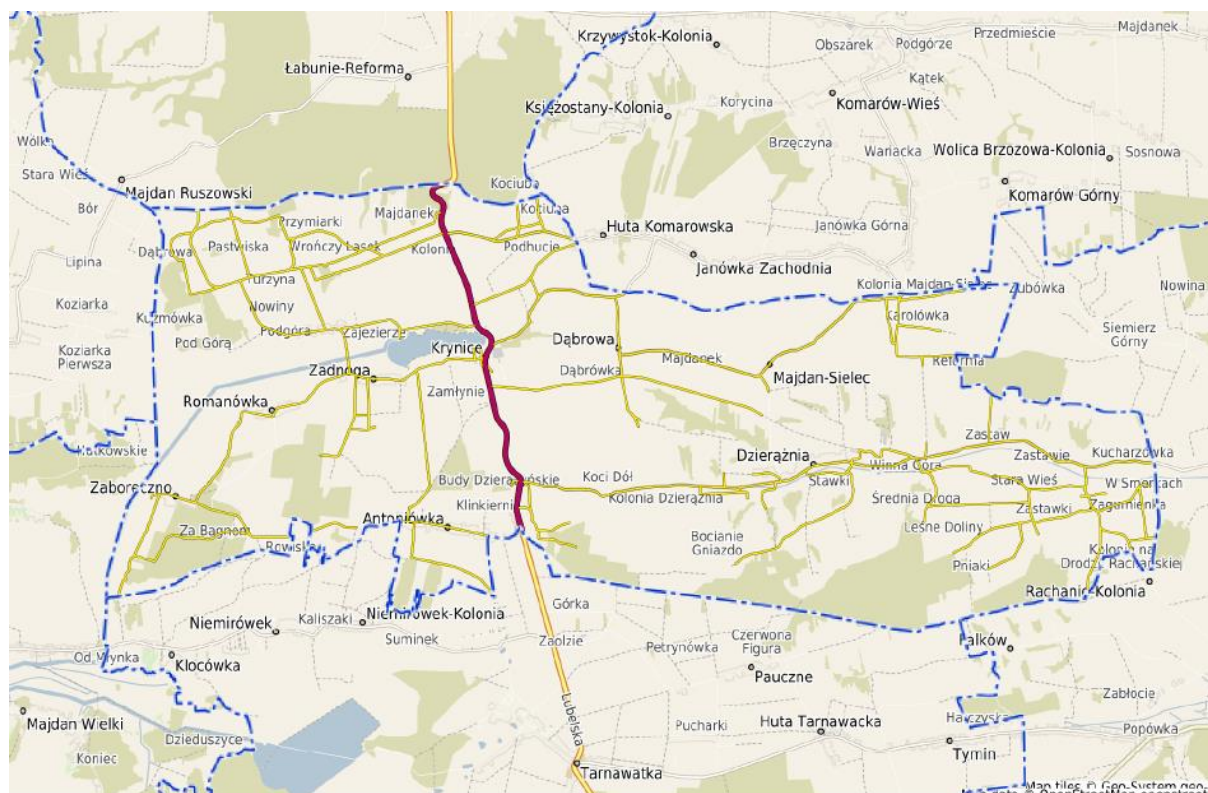
Mapa 1 Położenie Gminy Krynice na tle powiatu tomaszowskiego

Źródło: <http://gminy.pl/powiaty/76.html>

Mapa 2 Położenie poszczególnych miejscowości na terenie Gminy Krynice

Źródło: <https://krynice.e-mapa.net/>

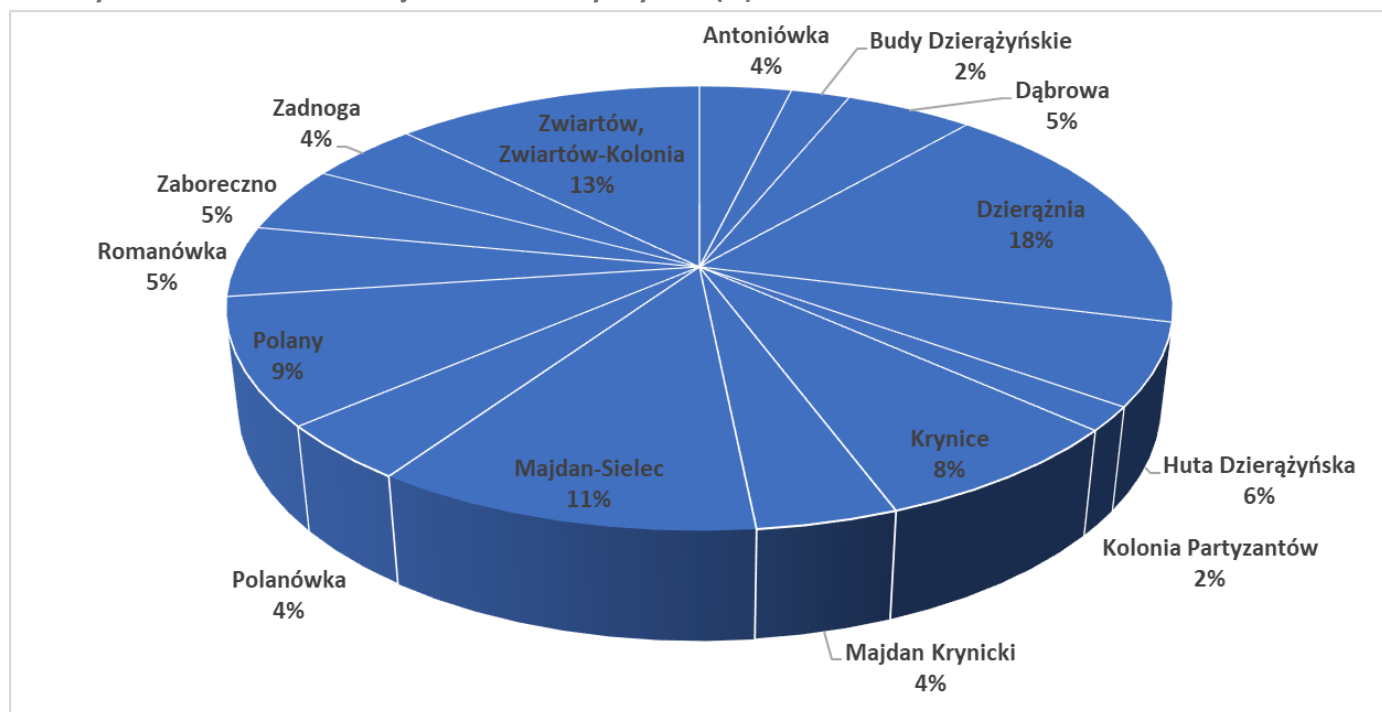
Tabela 1 Powierzchnia poszczególnych miejscowości Gminy Krynice

Lp.	Obręb geodezyjny	Powierzchnia w m ²
1.	Antoniówka	2764260
2.	Budy Dzierżyńskie	1766235
3.	Dąbrowa	3839382
4.	Dzierżnia	12944459
5.	Huta Dzierżyńska	4364572
6.	Kolonia Partyzantów	1287902
7.	Krynice	5662685
8.	Majdan Krynicki	2999543
9.	Majdan-Sielec	8204512

10.	Polanówka	3037241
11.	Polany	6750433
12.	Romanówka	3814615
13.	Zaboreczno	3555778
14.	Zadnoga	3330580
15.	Zwiartów, Zwiartów-Kolonia	9283718
RAZEM:		73605915

Źródło: UG Krynice

Wykres 1 Powierzchnia miejscowości Gminy Krynice (%)

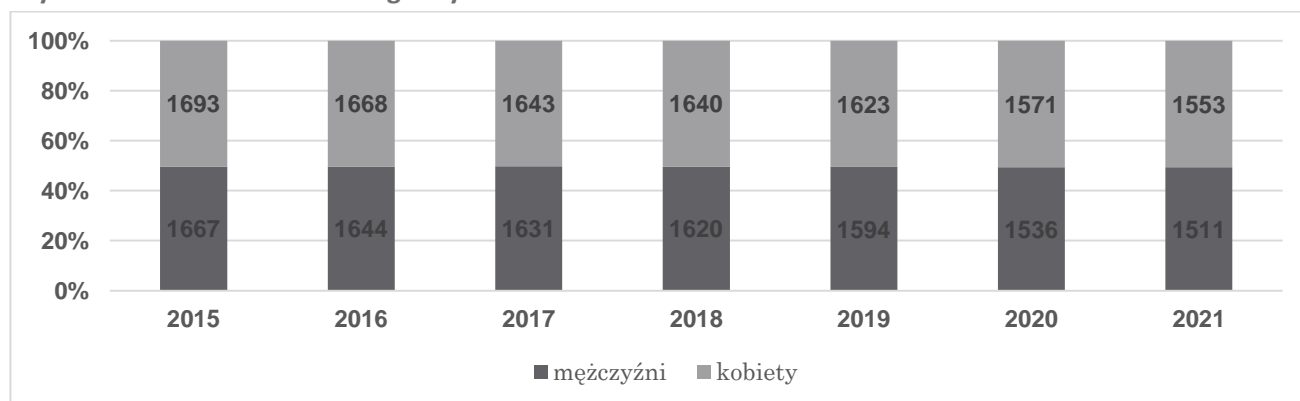
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Krynice

1.2. Demografia

Do podstawowych charakterystyk zbiorowości ludzkiej należą jej liczebność i rozmieszczenie. Liczba mieszkańców gminy systematycznie maleje z niewielkimi wahaniem.

Ogólnie w latach 2015 - 2021 liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 296 osób.

Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy w latach 2015 - 2021

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

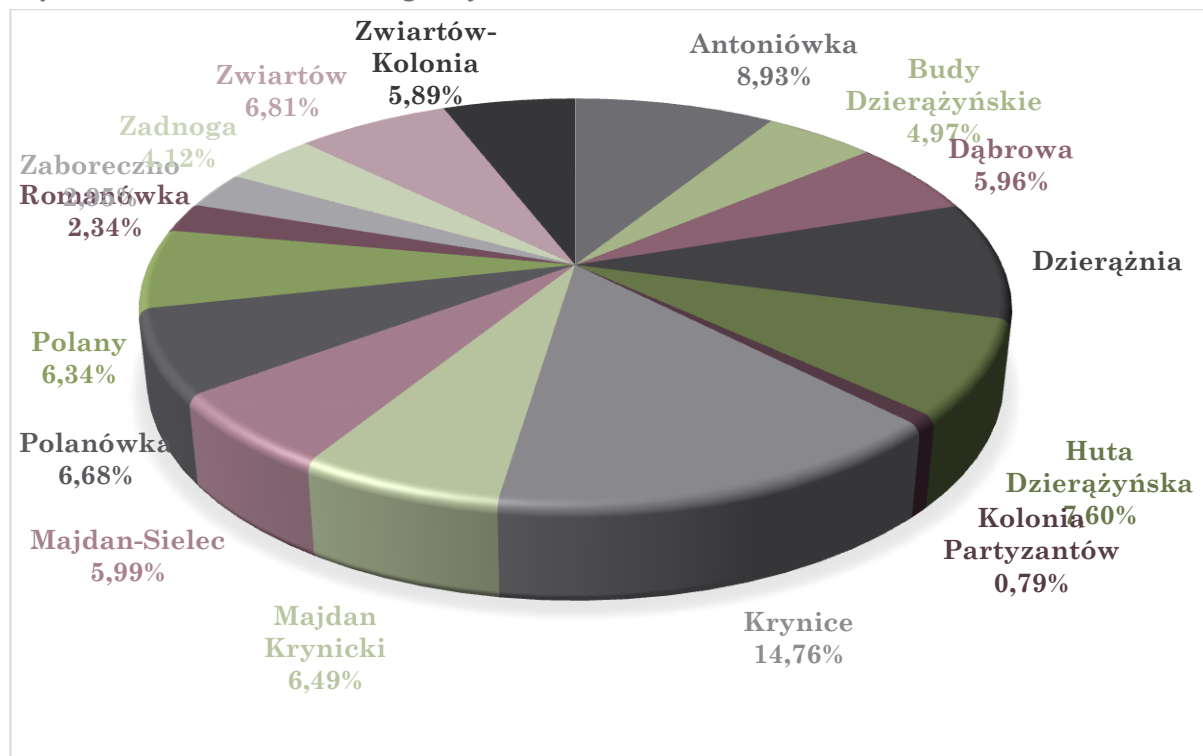
Tabela 2 Liczba mieszkańców wg miejscowości zameldowanych na pobyt stały – stan na 31.12.2021 r.

Lp.	Obręb geodezyjny	Liczba mieszkańców	Kobiety	Mężczyźni
1.	Antoniówka	282	146	135
2.	Budy Dzierążyńskie	157	77	80
3.	Dąbrowa	188	95	93
4.	Dzierążnia	296	155	141
5.	Huta Dzierążyńska	240	119	122
6.	Kolonia Partyzantów	25	10	15
7.	Krynice	466	235	231
8.	Majdan Krynicki	205	96	109
9.	Majdan-Sielec	189	93	96
10.	Polanówka	211	111	100
11.	Polany	200	100	100
12.	Romanówka	74	42	32
13.	Zaboreczno	93	48	45
14.	Zadnoga	130	61	69

15.	Zwiartów	215	108	107
16.	Zwiartów-Kolonia	186	91	95
RAZEM:		3 157	1587	1570

Źródło: UG Krynice

Wykres 3 Liczba mieszkańców wg miejscowości w 2021 r.

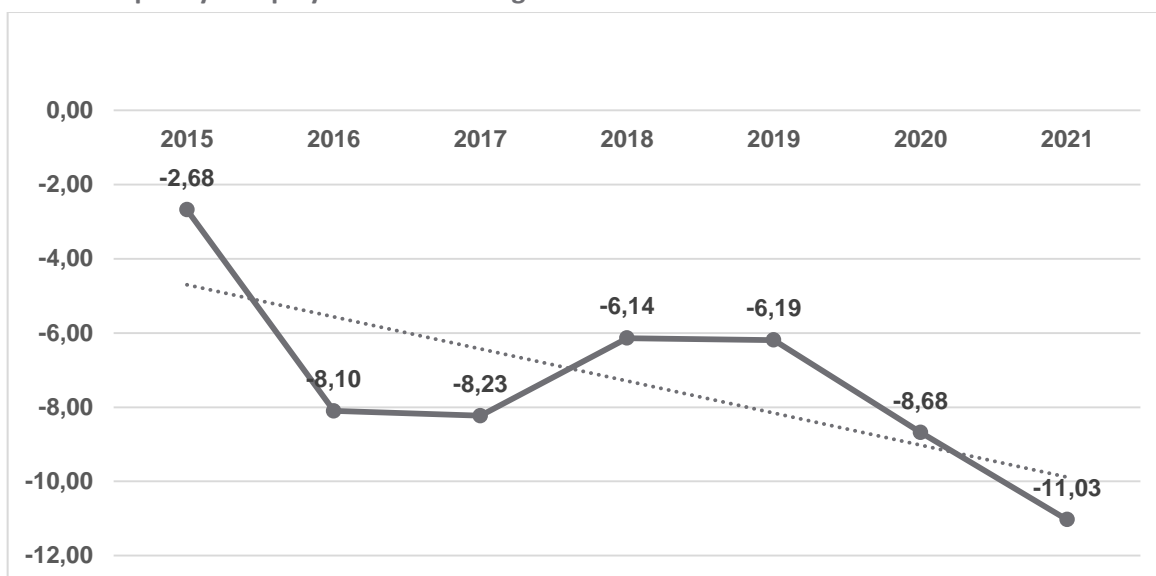

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Krynice

Struktura wieku mieszkańców i przyrost naturalny

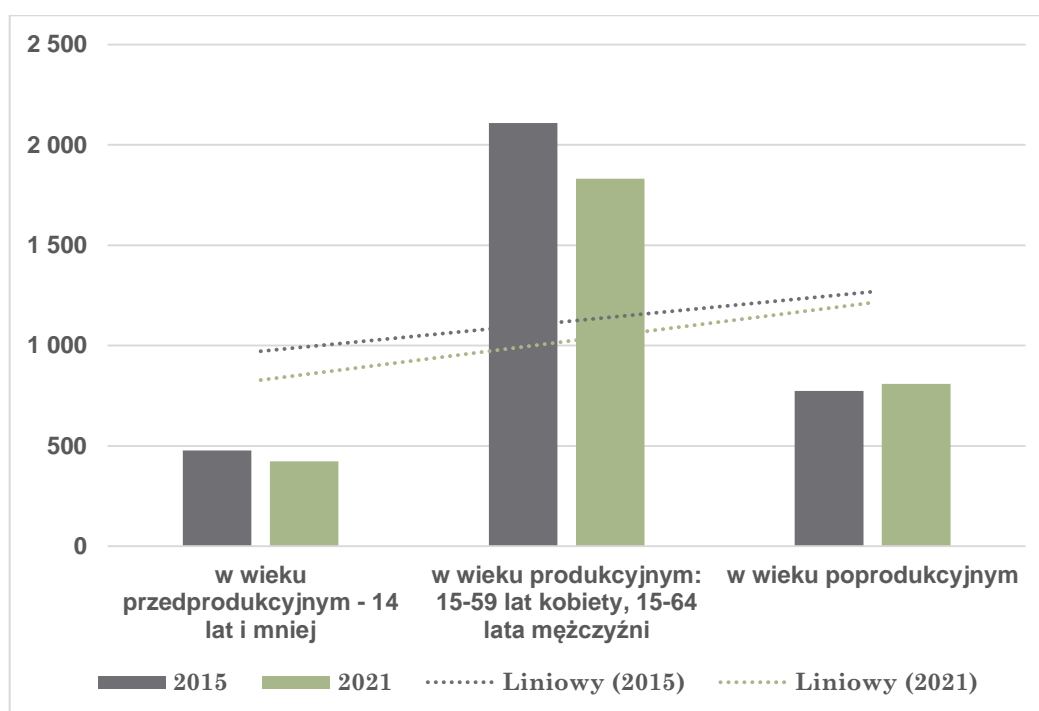
Szczegółowa analiza dotycząca struktury wieku mieszkańców pozwala na stwierdzenie, że sytuacja demograficzna w większości sołectw gminy stale pogarsza się. Dane GUS wskazują, na **ujemny przyrost naturalny. Bezpośrednią przyczyną jest malejąca liczba urodzeń.**

Tabela 3 Współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Wykres 4 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Krynice w 2015 oraz 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Migracje ludności

Sytuacja demograficzna w gminie kształtowana jest również przez migracje. Saldo migracji jako różnica między liczbą zameldowań a wymeldowań pokazuje ruch mieszkańców zarówno w kraju jak i za granicę.

Migracje ludności są podstawowym elementem i formą mobilności przestrzennej. Oznaczają one przemieszczenia terytorialne związane ze względnie trwałą zmianą miejsca zamieszkania i są postrzegane jako komponent, obok rozrodności i umieralności, zmian demograficznych.

W omawianym okresie (2015-2021) Gmina Krynice notuje niewielkie ujemne saldo migracji wewnętrznej. Saldo migracji w naszej gminie na koniec 2021 r. wynosiło minus 15 tj. (liczba osób zameldowanych w stosunku do wymeldowanych).

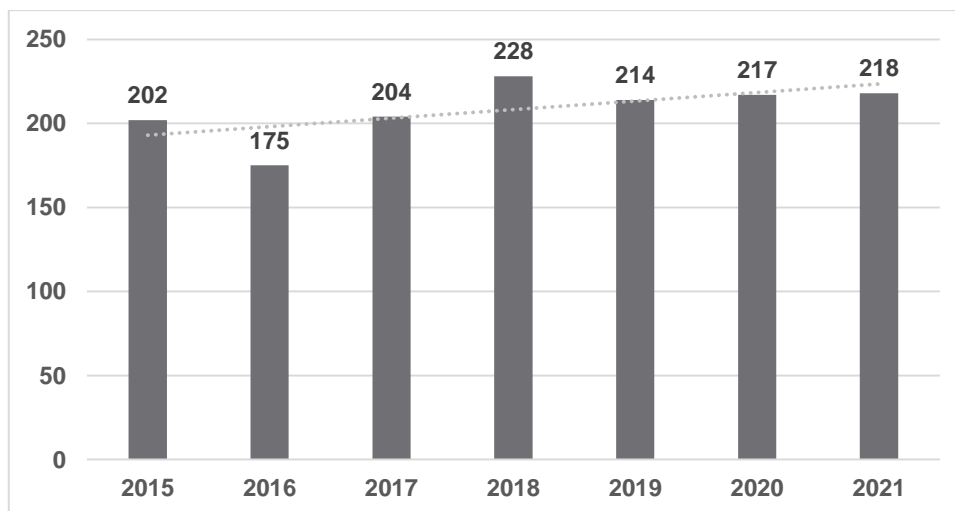
1.3. Edukacja

W gminie jest jeden Zespół Szkolno – Przedszkolny w Krynicach oraz jedna Niepubliczna Szkoła Podstawowa - w Hucie Dzierżyńskiej.

Od września 2023 r. gmina dysponuje dwoma szkołami podstawowymi z klasami „O”: Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Hucie Dzierżyńskiej i Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krynicach. Od września 2023 r. Niepubliczna Szkoła w Zwartowie nie funkcjonuje. Zgodnie z danymi własnymi Gminy, do Szkół Podstawowych uczęszcza 201 uczniów. Do oddziałów przedszkolnych w szkołach uczęszcza 89 przedszkolaków. Łącznie w jednostkach tych uczy się 290 dzieci.

Szkoły są dobrze wyposażone, posiadają: sale komputerowe z dostępem do Internetu, pracownie chemiczno-biologiczne, pracownie językowe, stołówkę, bibliotekę oraz salę sportową. Uczniowie szkół korzystają z pełnej oferty zajęć pozalekcyjnych: kół zainteresowań, zajęć taneczno-rytmicznych, zajęć wyrównawczych, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, terapii pedagogicznej, gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej i innych.

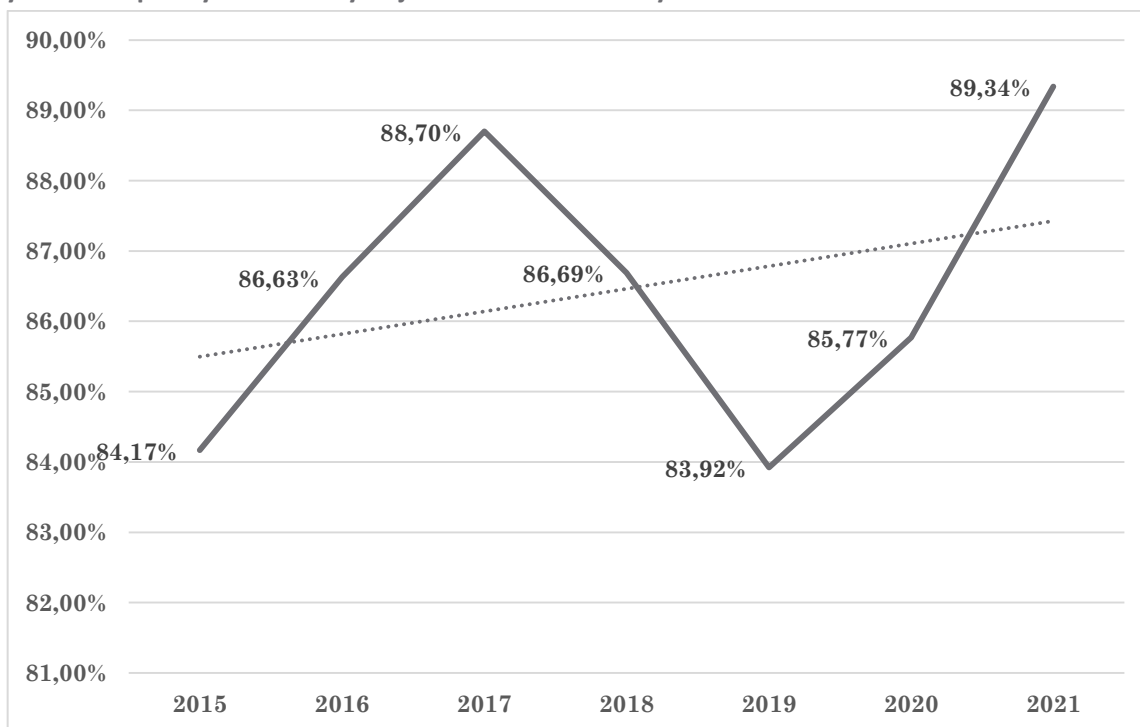
Wykres 5 Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Krynice w latach 2015-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Z powyższego wykresu wynika, że liczba uczniów uczęszczających do szkół Gminy Krynice jest poniżej linii trendu.

Wykres 6 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Krynice w latach 2015-2021

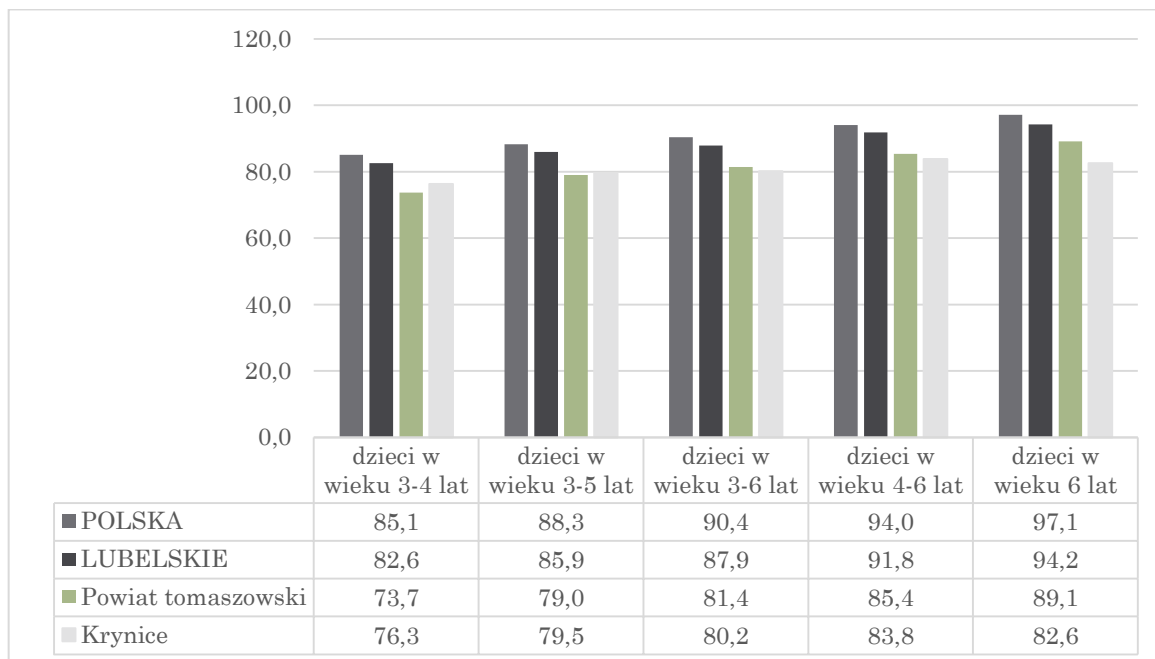

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Współczynnik skolaryzacji w gminie wynosił w roku 2021 89,34%. Do roku 2017 współczynnik ten stale rósł, po czym przez dwa kolejne lata spadał, a od 2019 roku odnotowuje się ponowny jego wzrost.

1.3.1. Wychowanie przedszkolne

Wykres 7 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Z powyższej tabeli wynika, że odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie Gminy Krynice jest średni i niższy od wskaźnika dla województwa oraz zbliżony dla powiatu tomaszowskiego.

1.3.2. Poziom nauczania w szkołach podstawowych

Tabela 4 Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. w szkole, dla której organem prowadzącym jest Gmina Krynice

Lp.	Egzamin	Wynik egzaminu w %			
		Szkoła	Powiat	Gmina	Województwo
1	Język polski	61,78	55,73	60,44	61,14
2	Matematyka	36,17	42,31	35,11	46,97
3	Język angielski	53,13	56,71	54,44	62,98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Krynice

1.4. Zabytki i kultura

1.4.1. Zabytki kultury

Pomimo trudności w zachowaniu materialnych zasobów kulturowych obszaru, wiele zabytkowych obiektów położonych na terenie gminy posiada walory poznawczo-kulturowe.

Na obszarze gminy Krynice funkcjonują jedynie dwie podstawowe formy ochrony zabytków, do których należy wpis do rejestru zabytków oraz ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Krynice znajdują się trzy zespoły pałacowo – dworskie:

- 1) Zespół pałacowy z 1890 r. w miejscowości Dzierążnia – pałac został wzniesiony przez

Ignacego Rudnickiego. W 1944 roku pałac przeszedł na Skarb Państwa, gdzie pełnił rolę szkoły. W roku 2007 został oddany w ręce prywatne. Pałac jest murowany, zbudowany na planie prostokąta, eklektyczny. Parterowy, z nadbudowanym od strony południowej pięterkiem, podpiwniczony. Stan zachowania pałacu i obejścia wokół niego jest bardzo dobry.

- 2) Zespół dworski z XIX w miejscowości Krynice – stan zachowania zespołu dworskiego obejmuje ruiny dworu oraz park. Ruiny dworu, który w tamtych czasach wzniesiony był z cegły usytuowane są na wzniesieniu, do których prowadzi droga przez park. Stan zachowania dworu jest w złym stanie. Pozbawiony bieżącej pielęgnacji stopniowo ulega degradacji. Walory parku dworskiego mimo upływu czasu posiadają znaczne wartości przyrodniczo krajobrazowe.
- 3) Zespół dworski z poł. XIX w miejscowości Zwiartów – ruiny dworu. Powstanie dworu datuje się na połowę XIX w. Dwór był w posiadaniu Stanisława Deboli, a następnie przeszedł w ręce Makomaskich. Po II wojnie światowej budynek był użytkowany na potrzeby szkoły. Obecnie dwór znajduje się w posiadaniu prywatnego właściciela i stan jego zachowania uległ znacznej poprawie i jest w trakcie odbudowy.

Na terenie Gminy zachowały się takie obiekty jak kościół WNMP i św. Mikołaja w Dzierążni wraz z cmentarzem i kaplicą Makomaskich, kościół parafialny oraz organy w kościele pw. św. Stanisława Biskupa w Krynicach. Obiekty znajdują się w dobrym stanie technicznym. Konserwacji wymagają dobra znajdujące się na wyposażeniu. Ponadto zabytkami sakralnymi znajdującymi się na terenie gminy Krynice są niewątpliwie przydrożne krzyże i kapliczki otoczone dbałością i kultem miejscowej ludności.

Na obszarze gminy znajdują się także cmentarze:

- 1) Cmentarz wojenny datowany na 1939 r. w miejscowości Antoniówka,
- 2) Cmentarz kościelny datowany na pocz. XIX w miejscowości Dzierążnia,
- 3) Cmentarz parafialny datowany na pocz. XIX w miejscowości Dzierążnia,
- 4) Cmentarz parafialny datowany na pocz. XIX w miejscowości Krynice.

Na terenie gminy Krynice znajduje się pięć zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków. Obiekty te są najcenniejszym walorem zabytkowym, krajobrazowym i religijnym na terenie gminy Krynice. Obiekty objęte są ochroną w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Zespół kościoła parafialnego: Kościół pw. Wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja; cmentarz kościelny; dzwonnica; ogrodzenie z kapliczkami; plebania – Dzierążnia, nr rejestru WKZ A/1484;
- 2) Zespół pałacowy: pałac, oficyna, park – Dzierążnia, nr rejestru A/1490;
- 3) Kościół rzym. – kat. pw. św. Stanisława Biskupa w Krynicach - nr rejestru A/1685;
- 4) Zespół dworski: ruina dworu, park – Krynice, nr rejestru A/1591;
- 5) Zespół dworski: dwór (ruina), spichrz (ruina), park – Zwiartów, nr rejestru A/1568.

Na terenie gminy Krynice znajduje się jedno stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków. Warownia krynicka została zobrazowana na osiemnastowiecznych mapach jako obiekt czworoboczny z dworem i zabudowaniami na majdanie o powierzchni ok 1,8 ha. Stanowisko zostało zaewidencjonowane pod numerem AZP 91-89/16-10 w miejscowości Krynice (nr rejestru WZK

C/170).

Zaktualizowany spis obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków w gminie Krynice przedstawia poniższa tabela

Lp.	Miejscowość	Rodzaj zabytku	Datowanie	Forma Ochrony
1.	Antoniówka	Cmentarz wojenny	Rok 1939	Ewid. Zabytków WKZ
2.	Dąbrowa	Kapliczka przydrożna murowana św. Antoniego	Rok 1860	GEZ
3.	Dąbrowa	Figura św. Józefa na postumencie	Pocz. XX w.	GEZ
4.	Dąbrowa	Krzyż kamienny z figurką w niszy	Pocz. XX w.	GEZ
5.	Dzierążnia	Kościół pw. Wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja	Rok 1769	Rejestr zabytków WKZ
6.	Dzierążnia	Dzwonnica z kapliczką	Rok 1817	Rejestr zabytków WKZ
7.	Dzierążnia	Plebania	Rok 1934	Rejestr zabytków WKZ
8.	Dzierążnia	Ogrodzenie z kaplicami	Rok 1905	Rejestr zabytków WKZ
9.	Dzierążnia	Nagrobki przy kościele	XIX w.	Rejestr zabytków WKZ
10.	Dzierążnia	Cmentarz przykościelny	Poł. XVIII – XX w.	Rejestr zabytków WKZ
11.	Dzierążnia	Pałac	Rok 1890	Rejestr zabytków WKZ
12.	Dzierążnia	Oficyna	k. XVIII w., 1920 rok	Rejestr zabytków WKZ
13.	Dzierążnia	Park	k. XVIII, XX w.	Rejestr zabytków WKZ
14.	Dzierążnia	Ogrody	XVIII-XX	Rejestr zabytków WKZ
15.	Dzierążnia	Kaplica grobowa Makomaskich	Rok 1828	Ewid. Zabytków WKZ
16.	Dzierążnia	Spichlerz dworski	XIX w.	Ewid. Zabytków WKZ
	Dzierążnia	Cmentarz	Pocz. XIX	Ewid.

17.		parafialny		Zabytków WKZ
18.	Krynice	Ruiny dworu	1 poł. XIX	Rejestr zabytków WKZ
19.	Krynice	Park	1 poł. XIX	Rejestr zabytków WKZ
20.	Krynice	Kościół par. rzym.-kat. pw. Św. Stanisława Biskupa	Rok 1920	Rejestr zabytków WKZ
21.	Krynice	Cmentarz parafialny	Pocz. XIX	Ewid. Zabytków WKZ
22.	Krynice	Figura MB Różańcowej na kam. postumencie	Rok 1930	GEZ
23.	Krynice	Organy w kościele par. św. Stanisława Biskupa	k. XIX	GEZ
24.	Kryniczki	Park dworski	XIX w.	Ewid. Zabytków WKZ
25.	Majdan – Sielec	Figurka św. Antoniego na kamiennym postumencie	Pocz. XX	GEZ
26.	Majdan Krynicki	Krzyż kamienny na postumencie z figurką w niszy	Rok 1905	GEZ
27.	Majdan Krynicki	Krzyż żelazny na kamiennym postumencie, z figurką w niszy	Rok 1905	GEZ
28.	Polanówka	Krzyż żelazny na kamiennym postumencie	Pocz. XX w.	GEZ
29.	Polany	Krzyż żelazny na kamiennym postumencie	Rok 1906	GEZ
30.	Romanówka	Krzyż przydrożny kamienny na postumencie	Rok 1907	GEZ
31.	Sielec	Założenie folwarczne	XIX w.	Ewid. Zabytków WKZ
32.	Zaboreczno	Krzyż kamienny na postumencie	Rok 1935	GEZ
33.	Zadnoga	Krzyż kamienny na postumencie z figurką w niszy	Rok 1906	GEZ
34.	Zwiartów	Dwór	Poł. XIX	Rejestr zabytków WKZ
35.	Zwiartów	Spichlerz	Poł. XIX	Rejestr zabytków WKZ
	Zwiartów	Park	Poł. XIX	Rejestr zabytków WKZ

36.	Zwiartów - Kolonia	Kapliczka drewniana domkowa św. Jana Nepomucena	Pocz. XX	Ewid. Zabytków WKZ
37.	Zwiartów	Młyn drewniany	Rok 1929	GEZ
38.	Zwiartów - Kolonia	Figura MB na kamiennym postumencie	Pocz. XX	GEZ
39.	Zwiartów - Kolonia	Kapliczka słupowo – brogowa, drewniana	Pocz. XX w.	GEZ
40.				

Na terenie gminy Krynice znajduje się 212 zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych, które są śladem działalności ludzkiej w przeszłości. Zabytek archeologiczny to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy będący tym wytworem.

1.4.2. Działalność kulturalna

Na terenie gminy Krynice funkcjonuje **Gminny Ośrodek Kultury**.

Ośrodek upowszechnia kulturę poprzez podejmowanie działań, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie potrzeb kulturalnych ludności, głównie mieszkańców Gminy Krynice w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych. Działalność Ośrodka nie stanowi działalności gospodarczej i nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku. Ośrodek prowadzi działalność kulturalną polegającą na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury, w szczególności poprzez:

- organizowanie wystaw artystycznych i wernisaży,
- organizowanie przedstawień teatralnych, koncertów, projekcji filmów,
- organizowanie i wspieranie imprez artystycznych i rozrywkowych,
- prowadzenie zajęć i warsztatów artystycznych oraz kół zainteresowań,
- prowadzenie i organizowanie działalności zespołów muzycznych, teatralnych i folklorystycznych,
- promocję kultury Gminy Krynice i lokalnych twórców kultury,
- tworzenie, udostępnianie i dokumentowanie dóbr i wartości kultury,
- edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych,
- upowszechnianie wiedzy o kulturze, w tym o kulturze regionalnej,
- prowadzenie działalności wydawniczej, promocyjnej,
- współdziałanie z instytucjami i organizacjami społecznymi w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb kulturowych mieszkańców.

GOK wydaje biuletyn informacyjno-kulturalny gminy Krynice pn. „KRYNICKIE WIEŚCI”. Działają przy nim trzy zespoły:

- 1) Zespół „Żwiartowianki” powstał przy Stowarzyszeniu „Zielona Dolina Żwiartowa” w 2011 r. Początkowy skład grupy liczył 10 osób. Na obecną chwilę w zespole śpiewa 6 pań: Agnieszka Dzirba, Lucyna Kramarczuk, Barbara Darmochwał, Renata Kukiełka, Elżbieta Lenard i Jolanta Szymura. Formacja bardzo aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym gminy Krynice. „Żwiartowianki” brały już dwukrotnie udział w Dożynkach Powiatowych i w Dożynkach Wojewódzkich. Podczas Dożynek Gminnych w Hucie Dzierążyńskiej w 2017 r., panie zajęły I miejsce w Konkursie Art. Produkt Lokalny za „Kapuściany odlot Żwiartowianek”. Ten sam smakolyk, w tym samym roku, zrobił furorę w Radawcu, gdzie organizowane były Dożynki Wojewódzkie. Zespół występuje corocznie w Przeglądzie Dorobku Zespołów i Kół Gospodyń Wiejskich w Pawłówce, czy też w Gminnym Przeglądzie Jasełek i Grup Kolędniczych w Żwiartowie. Wśród pozostałych aktywności „Żwiartowianek” wypada wymienić udział w: Świącie Ludowym w Tyszowcach, Dożynkach Powiatowych w Tarnoszynie, Transgranicznym Festiwalu Pieśni o Roztoczu Suścu. W działalności zespołu duże znaczenie ma okres zimy, podczas którego panie mając więcej wolnego czasu od codziennych obowiązków, przygotowują nowy repertuar. Ten, wykorzystywany jest podczas odbywających się w późniejszych terminach imprez.
- 2) Zespół Śpiewaczy Pojednanie - Ludowy Zespół Śpiewaczy „Pojednanie” powstał w 1998 r. Od 2008 r. działa przy Gminnym Ośrodku Kultury w Krynicach. Kierownikiem zespołu jest Maria Smołąg, akompaniuje Aleksander Kusiak. Repertuar zespołu stanowią przede wszystkim piosenki i przyśpiewki ludowe, a także pieśni patriotyczne, religijne i rozrywkowe. Swoimi występami zespół uatrakcyjnia gminne wydarzenia kulturalne oraz patriotyczno-religijne, występuje także na terenie województwa lubelskiego oraz na Ukrainie. Jest laureatem różnych festiwali, konkursów m.in. Europejskiego Festiwalu Smaku w Lublinie, Festiwalu Pieśni Maryjnej w Górecku Kościelnym, Konkursu Kolęd i Pastoralek w Łabuniach i Rachaniach, Transgranicznego Festiwalu Pieśni o Roztoczu w Suścu . Członkowie zespołu chętnie angażują się także w różne przedsięwzięcia kulturalno-społeczne aktywizujące i integrujące mieszkańców gminy m.in. warsztaty artystyczne, spotkania okolicznościowe, wycieczki;
- 3) Zespół „Krynickie Szuwarki” – młodzieżowa grupa wokalnie - instrumentalna „Krynickie Szuwarki” jest jedną z kulturalnych wizytówek Gminnego Ośrodka Kultury w Krynicach i co jest oczywiste gminy Krynice. Zespół śpiewa i gra od 2014 r. pod kierunkiem muzyka instrumentalisty Romana Śliwińskiego. Jest laureatem wielu konkursów i festiwali.

Na terenie gminy funkcjonuje 12 kół gospodyń wiejskich:

- 1) Koło Gospodyń Wiejskich w Antoniówce
- 2) Koło Gospodyń Wiejskich w Dąbrowie
- 3) Koło Gospodyń Wiejskich w Dzierążni
- 4) Koło Gospodyń Wiejskich w Hucie Dzierążyńskiej
- 5) Koło Gospodyń Wiejskich w Krynicach
- 6) Koło Gospodyń Wiejskich w Majdanie Krynickim
- 7) Koło Gospodyń Wiejskich w Majdanie-Sielec
- 8) Koło Gospodyń Wiejskich w Polanówce
- 9) Koło Gospodyń Wiejskich w Polanach
- 10) 10. Koło Gospodyń Wiejskich w Romanówce
- 11) Koło Gospodyń Wiejskich w Zaborecznie
- 12) Koło Gospodyń Wiejskich w Zadnodze

Prezentację obiektów kultury na terenie poszczególnych sołectw przedstawia poniższa tabela.

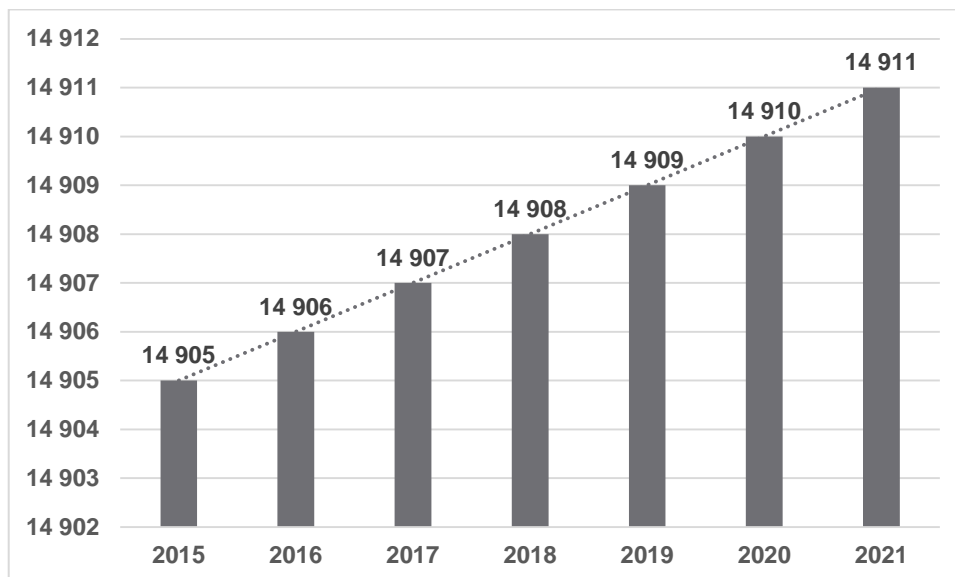
Tabela 5 Wykaz obiektów kulturalnych na terenie Gminy Krynice

	Wyszczególnienie (sołectwo)	Nazwa obiektu
1	ANTONIÓWKA	Świetlica wiejska
2	BUDY	Świetlica wiejska
3	DĄBROWA	Świetlica wiejska/remiza OSP Kaplica kościelna
4	DZIERAŻNIA	Świetlica wiejska/remiza OSP Kościół zabytkowy
5	HUTA DZIERAŻYŃSKA	Świetlica/remiza OSP Szkoła
6	KOLONIA PARTYZANTÓW	Brak obiektu kulturalnego
7	KRYNICE	Remizo-świetlica, a w niej: GOK, GBP, OSP. Świetlica wiejska Ruiny pałacu Lipczyńskich w parku podworskim Budynek dawnej apteki Altana/ scena przy parku podworskim Kościół parafialny
8	MAJDAN KRYNICKI	Świetlica wiejska Remiza OSP
9	MAJDAN-SIELEC	Świetlica wiejska
10	POLANÓWKA	Świetlica/remiza OSP
11	POLANY	Świetlica wiejska Kaplica kościelna
12	ROMANÓWKA	Świetlica wiejska
13	ZABORECZNO	Świetlica wiejska
14	ZADNOGA	Świetlica wiejska
15	ZWIARTÓW	Świetlica wiejska Szkoła
16	ZWIARTÓW-KOLONIA	Brak obiektu kulturalnego

Zadania własne Gminy z zakresu kultury i popularyzacji czytelnictwa wypełnia **Biblioteka Publiczna Gminy Krynice z filią w Hucie Dzierążyńskiej.**

Działalność biblioteczna:

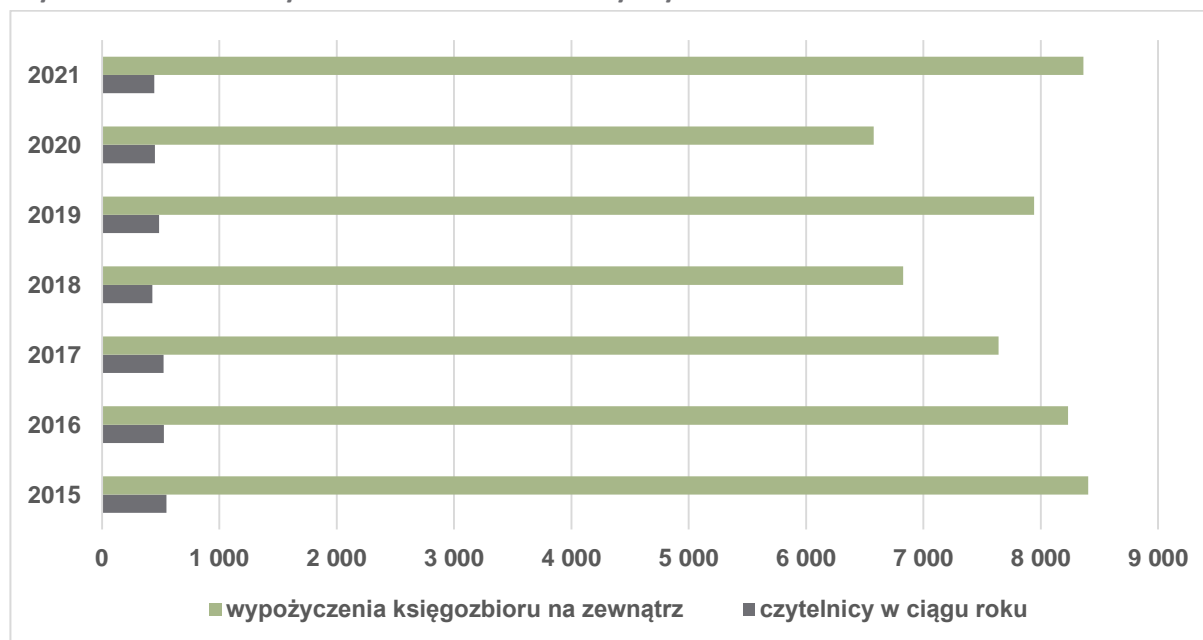
Wykres 8 Księgozbiór w bibliotekach na terenie Gminy Krynice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Na podstawie powyższego wykresu wynika, że księgozbiór gminy Krynice stale się powiększa.

Wykres 9 Wskaźniki czytelnictwa na terenie Gminy Krynice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

1.5 Sport i rekreacja

Na podstawową bazę sportowo-rekreacyjną Gminy Krynice składają się boisko trawiaste w Krynicach oraz boisko piłkarskie przy szkole w Krynicach.

Na obszarze Gminy działa jeden piłkarski klub sportowy - "Archipeląg Roztocze Krynice". Klub realizuje zadania w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu, promowania zdrowego trybu życia oraz rozwijania aktywnych form spędzania wolnego czasu, wypoczynku dzieci i młodzieży, działalności charytatywnej, przeciwdziałania patologiom społecznym, podnoszenia kwalifikacji kadry trenerskiej oraz promocji i organizacji wolontariatu. Klub prowadzony jest w formie stowarzyszenia, a organem nadzorującym jego działalność jest Starosta Powiatu Tomaszowskiego.

Imprezy sportowe organizują również szkoły z obszaru Gminy. Ich adresatami są głównie do dzieci i młodzież, bowiem celem tego rodzaju działań jest popularyzacja kultury sportowej i aktywności fizycznej właśnie wśród najmłodszych mieszkańców Gminy.

Tabela 6 Obiekty kultury fizycznej i rekreacji na terenie Gminy Krynice

Wyszczególnienie (sołectwo)		Nazwa obiektu
1	ANTONIÓWKA	Plac zabaw dla dzieci przy kaplicy kościelnej, małe boisko przy kaplicy kościelnej, siłownia plenerowa przy kaplicy
2	BUDY	Siłownia w świetlicy wiejskiej i siłownia plenerowa
3	DĄBROWA	Siłownia plenerowa i plac zabaw przy świetlicy
4	DZIERAŻNIA	Siłownia plenerowa przy świetlicy
5	HUTA DZIERAŻYŃSKA	Boisko trawiaste do siatkówki przy świetlicy, boisko trawiaste do piłki nożnej przy Niepublicznej Szkole, siłownia plenerowa i plac zabaw przy świetlicy
6	KOLONIA PARTYZANTÓW	Brak obiektów kultury fizycznej i rekreacji
7	KRYNICE	Plac zabaw dla dzieci przy Zespole Szkół, siłownia plenerowa przy Zespole Szkół, boisko szkolne przy Zespole Szkół, boisko trawiaste gminne - zlokalizowane przy Ośrodku Zdrowia, siłownia plenerowa, szlak rowerowy
8	MAJDAN-SIELEC	Boisko trawiaste do piłki nożnej i siatkowej zlokalizowane na działce gminnej - naprzeciw świetlicy wiejskiej, siłownia plenerowa i plac zabaw przy świetlicy
9	MAJDAN KRYNICKI	Plac zabaw, boisko do piłki nożnej
10	POLANÓWKA	Siłownia plenerowa i plac zabaw przy świetlicy
11	POLANY	Małe boisko trawiaste do piłki nożnej, siłownia plenerowa i plac zabaw przy świetlicy
12	ROMANÓWKA	Brak obiektów kultury fizycznej i rekreacji
13	ZABORECZNO	Siłownia plenerowa zlokalizowana przy budynku świetlicy, boisko do piłki nożnej zlokalizowane koło świetlicy wiejskiej, plac zabaw
14	ZADNOGA	Mały plac zabaw dla dzieci
15	ZWIARTÓW	Kort tenisowy zlokalizowany obok drogi, boisko do piłki nożnej, boisko do siatkówki, plac zabaw
16	ZWIARTÓW- KOLONIA	Brak obiektów kultury fizycznej i rekreacji

1.6. Turystyka

Gmina Krynice posiada duży potencjał do rozwoju turystyki, który powinien być wykorzystywany w większym stopniu. Do największych atrakcji turystycznych obszaru należą walory przyrodniczo-krajobrazowe.

Gmina Krynice położona jest na terenie trzech mezoregionów fizycznogeograficznych: Grzęda Sokalska, Rostocze Środkowe i Kotlina Hrubieszowska. Krajobraz kulturowy gminy tworzy przede wszystkim zróżnicowane ukształtowanie terenu oraz różnorodna szata roślinna, stanowiące naturalne pokrycie terenu; układy przestrzenne jednostek osadniczych oraz zespoły zabytkowe, osie kompozycyjne, dominanty przestrzenne, wnętrza krajobrazowe, obiekty dysharmonijne w krajobrazie. Krajobraz kulturowy zdefiniowano jako ukształtowany przez człowieka krajobraz, wymagający stałych zabiegów w celu jego trwałego utrzymania. Zaliczono do niego zwartą i rozproszoną zabudowę wiejską, pola uprawne, łąki i pastwiska.

Największą powierzchnię na terenie gminy Krynice zajmują użytki rolne stanowiące 84%, następnie grunty leśne 12%, grunty zabudowane i zurbanizowane 2,33%, grunty pod wodami 0,54% a nieużytki i tereny różne 0,41%. Istotnym elementem kulturowego krajobrazu gminy są niewątpliwie miejsca kultu religijnego, do których należy zaliczyć kościół pw. WNMP i św. Mikołaja w Dzierążni oraz kościół rzym. – kat. pw. Św. Stanisława Biskupa w Krynicach wpisane do Rejestru Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Krynice. Krajobraz gminy tworzą również przydrożne krzyże i kapliczki. Dbanie

o należyty stan zachowania oraz ich obejście zajmują się najczęściej mieszkańcy poszczególnych miejscowości.

Obsługę mieszkańców gminy na poziomie lokalnym pełni miejscowość Krynice, gdzie znajduje się administracja samorządowa oraz instytucje i obiekty użyteczności publicznej. Obsługą ludności na poziomie ponadlokalnym zajmuje się powiat Tomaszów Lubelski.

Atrakcje turystyczne:

- 1) SZLAKIEM WĘDROWCA - Szlak Partyzancki – na krynickim przystanku PKS, przy drodze krajowej 17 Warszawa-Lublin-Lwów, rozpoczyna się jeden z najdłuższych szlaków pieszych Rostocza – Szlak Partyzancki. Prowadzi on na terenie gminy Krynice śladami walk partyzanckich poprzez niezwykle widokowe miejsca Rostocza Środkowego przez wieś Zadnogę, Romanówkę, Kolonię Partyzantów (miejsce walk 1 lutego 1943 r. i pomnik upamiętniający zwycięską bitwę pod Zaborecznem) do lasu Zaboreczno, a stamtąd do Krasnobrodu.
- 2) Szlak „Pamiętajmy” Krynice – Polany, długości 6 km. Nowy pieszy szlak historyczno-turystyczny opracowany w 2018 roku prowadzi z Krynic do Polan niebieskim szlakiem rowerowym, na którym ustawionych jest 6 tablic informujących turystów o wydarzeniach, ludziach i historii wsi Polany i Krynice. Trasa biegnie nad urokliwym zbiornikiem wodnym w Krynicach, a następnie droga lokalną przez wieś Polany. Na szlaku można zobaczyć, m.in. pozostałości fortalicji z XVII wieku, figury wotywnie z 1906 roku oraz krzyż morowy.
- 3) Południowo-Wschodni Szlak Archeologiczny –Przystanek Krynice – fortalicja. Nad północnym brzegiem zalewu górują zachowane fragmenty fortalicji z XVI/XVIII w. Zachował się północny wał oraz część północno-wschodniej bastei. Jest to prawdopodobnie jeden z zachowanych obiektów tzw. palazzo in fortezza – posiadający cechy dworu/pałacu wraz ze strukturami obronnymi.
- 4) ROWEREM PO SPOKOJNYCH TRASACH. Szlak rowerowy przeprowadzony w obrębie gminy Krynice liczy 32,5 km. Składają się na niego trzy trasy: niebieska – dł.13,5 km, zielona – dł.10 km i czarna o dł. 9 km. Szlak wiedzie przez ciekawe turystycznie i krajobrazowo tereny gminy,

częściowo drogami lokalnymi, częściowo polnymi. Do dyspozycji cyklistów są miejsca postojowe i stojaki na rowery w Dzierążni i Zwiartowie.

Atrakcją turystyczną stanowi także liczący blisko 40 ha zalew w Krynicach. Niewątpliwą zaletą jest naturalne położenie zbiornika w dolinie rzeczki Kryniczanki, otaczająca przyroda i atrakcyjne widoki. Można zapolować tutaj na karpie, szczupaki i karasie oraz odpocząć w gęstwinie tataraku. Od 2018 roku do dyspozycji amatorów wędkarstwa są 3 pomosty do cumowania sprzętu wodnego i 2 pomosty dla spacerowiczów. Przy grobli, od strony zachodniej usytuowany jest duży parking oraz wiaty piknikowe wraz z miejscem na ogniska. Mniejsze wiaty znajdują się wzdłuż trasy spacerowej, od strony południowej zalewu, która niebawem zostanie utwardzona.

W Krynicach znajduje się nastrojowy modrzewiowy kościół pw. Św. Stanisława Biskupa (przywieziony z Horyszowa Polskiego) z 1920 roku z ciekawym wnętrzem i obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVII wieku, neogotycka kaplica-grobowiec rodziny Lipczyńskich na cmentarzu, miejsca pamięci narodowej – pomnik Batalionów Chłopskich oraz kwatery żołnierskie z II wojny światowej; ruiny pałacu Lipczyńskich w parku krajobrazowym, którego atrakcją jest rzeźba Strażnika Lasu wykonana przez studentów UMCS w zachowanym pniu najstarszego dębu.

W miejscowości Dzierążnia znajduje się zespół dworski; odrestaurowany pałac Rudnickich z końca XIX wieku i rządcówka wraz z przylegającym ogrodem i zachowaną aleją pomnikowych lip, murowany kościół pw. Wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja w stylu barokowym wraz z czterema neogotyckimi kaplicami w otoczeniu świątyni, zachowana kaplica grobowa rodziny Makomaskich – dawna cerkiew unicka na miejscowym cmentarzu, liczne nagrobki z XIX wieku, kwatery żołnierskie z II wojny światowej.

W miejscowości Zwiartów znajduje się park dworski z zachowanym XIX-wiecznym dworem rodziny Makomaskich, ruiny spichlerza, kapliczki drewniane św. Jana Nepomucena z początku XIX wieku.

1.7. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krynicach, w którego skład wchodzi:

- Poradnia (gabinet) lekarza POZ,
- Poradnia pediatryczna,
- Poradnia (gabinet) położnej środowiskowej – rodzinnej,
- Gabinet zabiegowy,
- Punkt szczepień,
- Poradnia medycyny szkolnej.

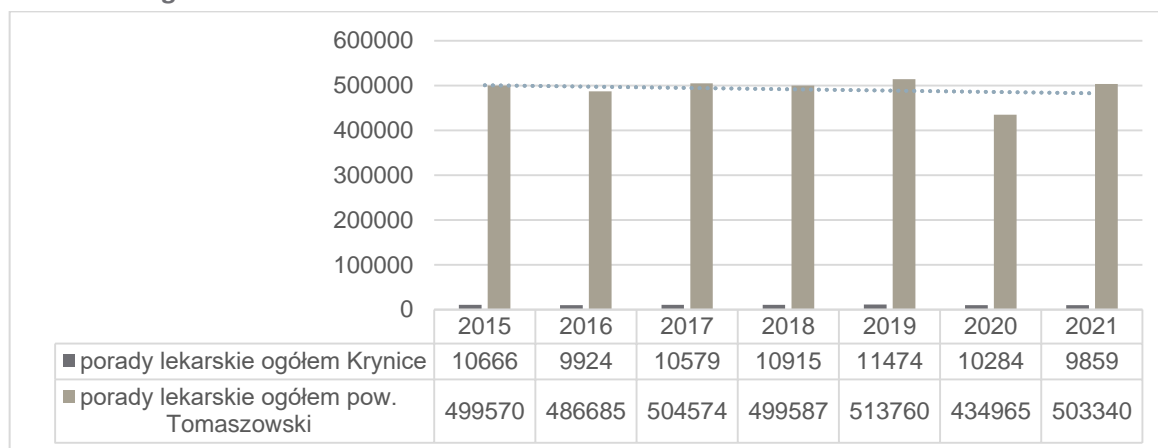
Porady lekarza specjalisty, czy opieki szpitalnej, świadczone są przez jednostki funkcjonujące w Tomaszowie Lubelskim lub Zamościu.

W gminie funkcjonuje jedna apteka, dostępny jest 1 magister farmacji. Ludność przypadająca na ogólnodostępną aptekę – 3 064 osób.

Na terenie Gminy w 2021 r., udzielono łącznie 9 859 porad w zakresie podstawowej opieki

zdrowotnej (dane GUS). Od 2017 r. zauważalny jest stały spadek w tym zakresie.

Wykres 10 Porady lekarskie ogółem w latach 2015-2021 w Gminie Krynice na tle powiatu tomaszowskiego

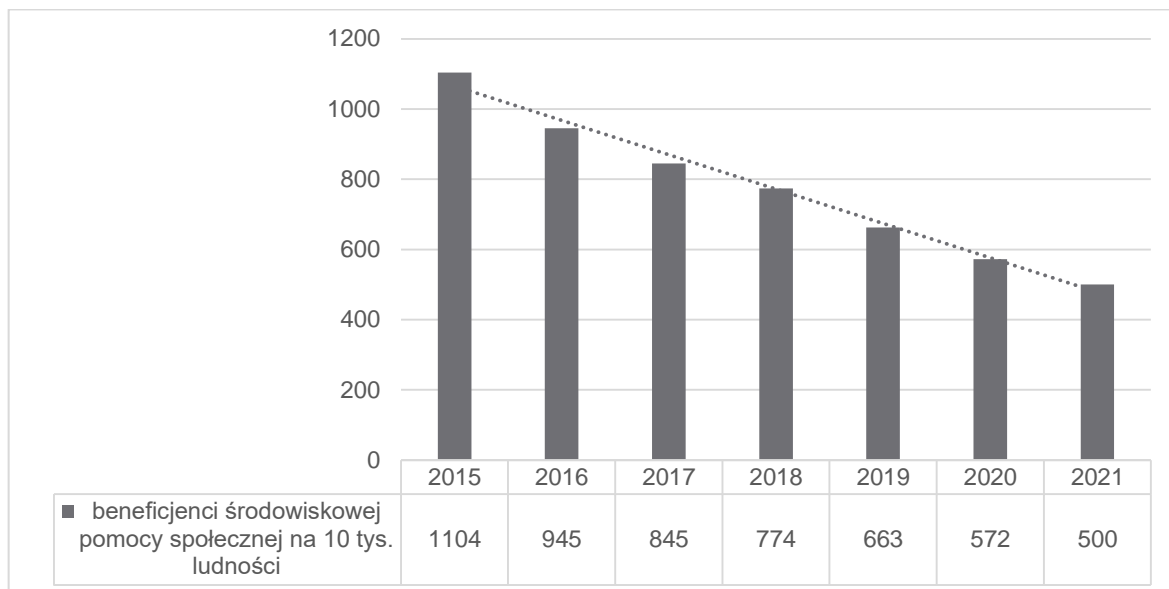
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Pomoc społeczna

Za realizację zadań Gminy w zakresie pomocy społecznej odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicach. GOPS stanowi samodzielną jednostkę organizacyjną Gminy, do której celów należy pomoc osobom i rodzinom oraz doprowadzenie do ich życiowego usamodzielniania; zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej - dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym; zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia; zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie; integracja społeczna osób wykluczonych społecznie; stworzenie sieci usług socjalnych.

W 2021 r. w Gminie Krynice na 10 tys. ludności przypadało 500 beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w 2021 r. skorzystało ogółem 49 gospodarstw domowych, w tym poniżej kryterium dochodowego 25 gospodarstw domowych oraz powyżej kryterium dochodowego - 24.

Wykres 11 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w latach 2015 - 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Z powyższego wykresu wynika stała tendencja spadkowa beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności.

1.8. Wykluczenie społeczne

Pomoc społeczna

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej przyznawanymi przez ośrodki pomocy społecznej w powiecie tomaszowskim są niezmiennie od kilku lat: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej pozostają takie same, warto jednak zauważyć, że w okresie ostatnich lat zmniejsza się ranga i znaczenia niemal każdego z problemów społecznych kwalifikujących się do uzyskania pomocy z OPS. Konieczne jest nieustanne monitorowanie skali problemów społecznych i odpowiednie dobieranie instrumentów służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu w stosunku do aktualnych problemów. Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej wymaga oprócz spełnienia kryterium dochodowego, wystąpienia innych przesłanek. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej podają jeszcze inne powody wystąpienia z wnioskiem o pomoc.

Tabela 7 Świadczenia wypłacone przez OPS w roku 2021

Rodzaj świadczenia	Liczba osób korzystających	Wydatkowana kwota	Źródło finansowania
Zasiłek stały	9	23.476,00	DOTACJA
Składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych	4	2.113,00	DOTACJA
Zasiłek okresowy	25	27.919,00	DOTACJA

Zasiłek celowy w tym: w wyniku zdarzeń losowych	1	1.400,00	WŁASNE
Zasiłek celowy na żywność w ramach Programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	109	9.500,00	WŁASNE
		19.479,00	DOTACJA
Posiłek dla dzieci w ramach Programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	39	18.521,00	DOTACJA

Źródło: Dane z GOPS w Krynicach

Tabela 8 Liczba ludności korzystająca z OPS w poszczególnych miejscowościach Gminy Krynice

Lp.	Miejscowość	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Ubóstwo	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności
1	Antoniówka	10	5	-	6
2	Budy Dzierżyńskie	4	3	1	-
3	Dąbrowa	4	-	-	-
4	Dzierżnia	9	5	-	4
5	Huta Dzierżyńska	1	-	-	-
6	Kolonia Partyzantów	6	-	-	1
7	Krynice	24	11	-	18
8	Majdan Krynicki	12	8	5	4
9	Majdan-Sielec	5	1	-	-
10	Polanówka	13	4	-	13
11	Polany	6	6	-	-
12	Romanówka	15	15	-	8
13	Zaboreczno	7	7	-	-
14	Zadnoga	10	6	-	-
15	Zwiartów	24	1	-	-
16	Zwiartów- Kolonia	8	2	-	-
Razem		158	74	6	54

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Krynice

Na terenie Gminy Krynice nie ma infrastruktury społecznej tj. chociażby mieszkań komunalnych,

Diagnoza społeczno – gospodarcza Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krynice na lata 2023-2030

dziennych domów pomocy czy placówek opiekuńczo-wychowawczych. Mieszkańcy wymagający takiego wsparcia kierowani są i umieszczani w instytucjach na terenie powiatu bądź województwa. W gminie zauważalna jest potrzeba objęcia wsparciem osób starszych, schorowanych i wymagających pomocy w zaspokajaniu podstawowych codziennych potrzeb życiowych.

1.9. Kapitał społeczny, działalność organizacji pozarządowych

1.9.1. Fundusz sołecki

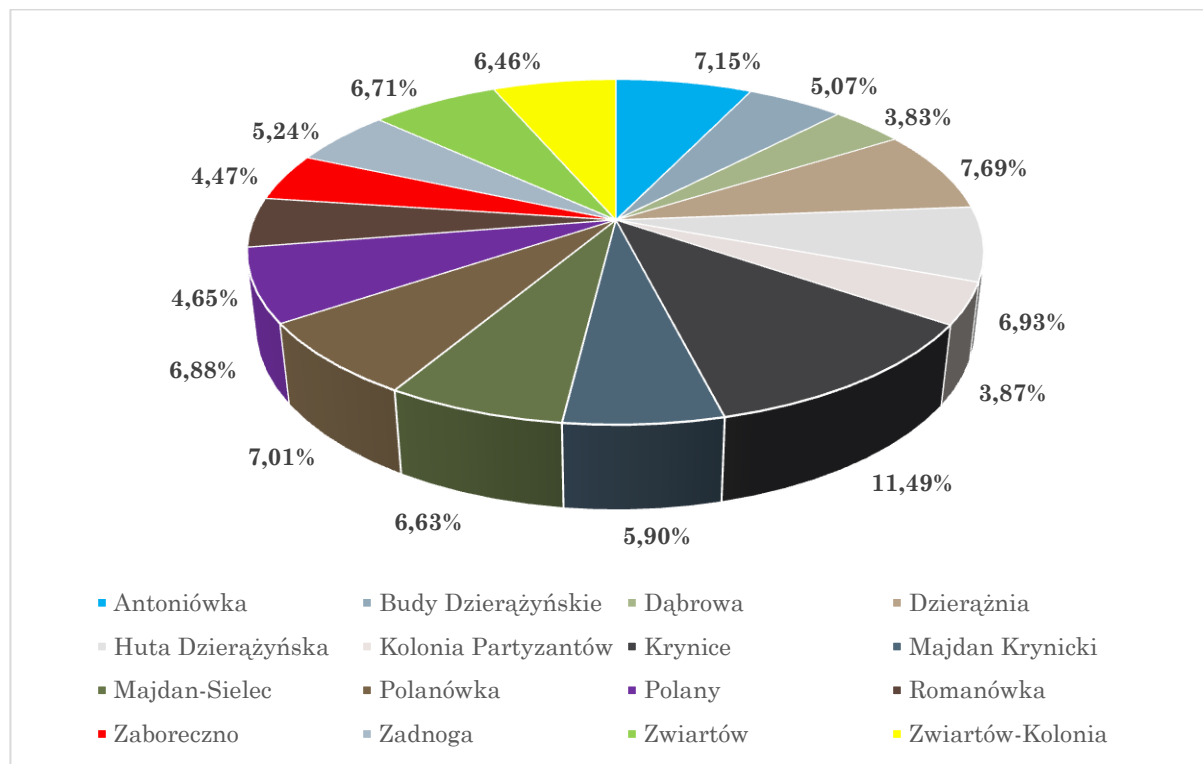
Tabela 9 Wydatki na fundusz sołecki w roku 2022 r.

Lp.	Miejscowość	Kwota [zł] - plan	Kwota [zł] - wykonanie
1	Antoniówka	22203,64	19085,88
2	Budy Dzierążyńskie	16618,95	13538,95
3	Dąbrowa	18330,38	10226,48
4	Dzierążnia	22924,24	20529,24
5	Huta Dzierążyńska	19681,52	18512,29
6	Kolonia Partyzantów	10403,73	10339,97
7	Krynice	30670,74	30670,34
8	Majdan Krynicki	18510,54	15740,44
9	Majdan-Sielec	18150,23	17701,23
10	Polanówka	18735,72	18716,02
11	Polany	18375,42	18375,42
12	Romanówka	12430,43	12423,00
13	Zaboreczno	13151,04	11924,49
14	Zadnoga	14862,47	13999,86
15	Zwiartów	19141,07	17910,03
16	Zwiartów-Kolonia	17249,48	17248,48
RAZEM:		291439,60	266942,12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Krynice

Z powyższej tabeli wynika, że faktycznie poniesione wydatki były niższe o ok. 8,5%.

Wykres 12 Wydatki na fundusz sołecki w roku 2022 wg sołectw [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Krynice

1.9.2. Organizacje pozarządowe

Wg rejestru stowarzyszeń na terenie Gminy Krynice działały niżej wskazane organizacje pozarządowe:

- 1) Ambasada dla wszystkich – Dzierążnia
- 2) Gminny związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Krynicach – Dzierążnia
- 3) Klub Sportowy „Archipelag Roztocze Krynice” – Krynice
- 4) Kółko Rolnicze w Dzierążni - Dzierążnia
- 5) Kółko Rolnicze w Majdanie-Sielec - Majdan-Sielec
- 6) Kółko Rolnicze w Zwiartowie – Zwiartów
- 7) Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Gminy Krynice - Krynice
- 8) Stowarzyszenie przyjazne i aktywne Krynice – Krynice

Na terenie gminy funkcjonuje jedno stowarzyszenie zwykłe – Stowarzyszenie „Krynice dla Roztocza”. Wszystkie jednostki OSP zarejestrowane są w KRS.

Tabela 10 Liczba NGOs w podziale na miejscowości

L.p.	Miejscowość/Ulica	Nazwa NGO		
		KGW	OSP	Stowarzyszenia
1.	Antoniówka	1	0	0
2.	Budy	0	0	0
3.	Dąbrowa	1	1	0
4.	Dzierążnia	1	1	3

5.	Huta Dzierżyńska	1	1	0
6.	Kolonia Partyzantów	0	0	0
7.	Krynice	1	1	4
8.	Majdan Krynicki	1	1	0
9.	Majdan-Sielec	1	1	1
10.	Polanówka	1	1	0
11.	Polany	1	0	0
12.	Romanówka	1	0	0
13.	Zaboreczno	1	0	0
14.	Zadnoga	1	1	0
15.	Zwiartów	0	1	1
16.	Zwiartów-Kolonia	0	0	0
RAZEM:		12	9	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Krynice

1.10. Przedsiębiorczość

W Gminie Krynice w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 221 podmiotów gospodarki narodowej, w tym:

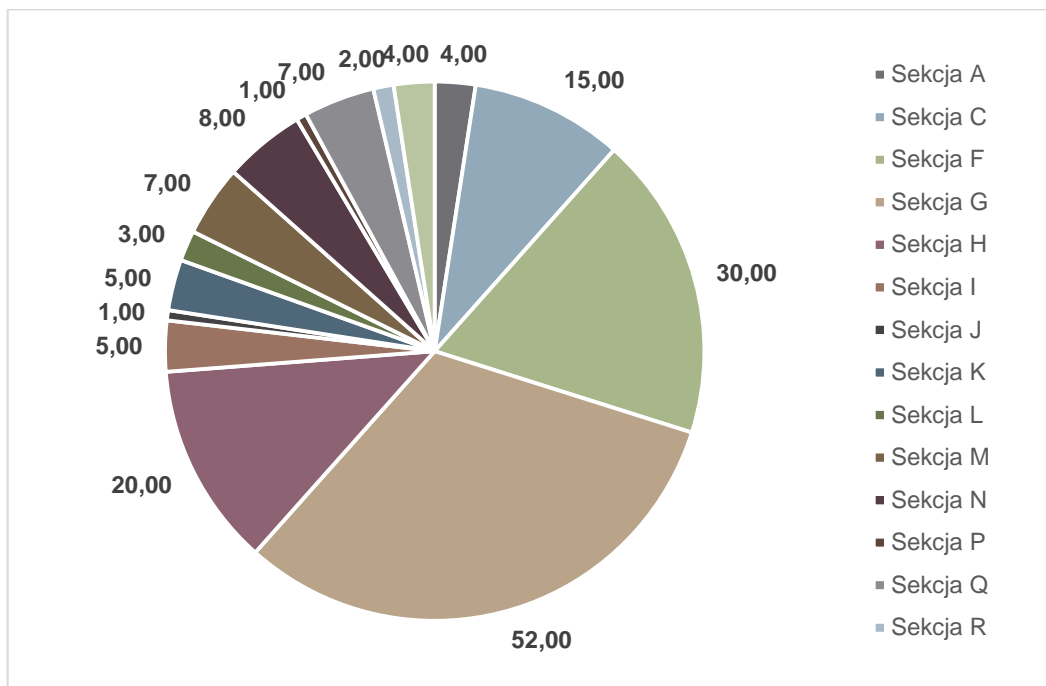
- 1) 213 podmiotów z sektora prywatnego, z czego:
  - a) 164 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą,
  - b) 5 - spółki handlowe,
  - c) 3 - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego,
  - d) 16 - stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne – 16.
- 2) 8 podmiotów z sektora publicznego, z czego:
  - a) 5 – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego.

W 2021 r. zarejestrowano 20 nowych podmiotów (5 to przedsiębiorstwa działające w branży przemysłowej i budownictwie, a 15 to pozostała działalność), a 3 podmioty zostały wyrejestrowane.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (220) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. Pięć podmiotów (2%) jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 49 podmiotów (21%), a 175 podmiotów (77%) w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

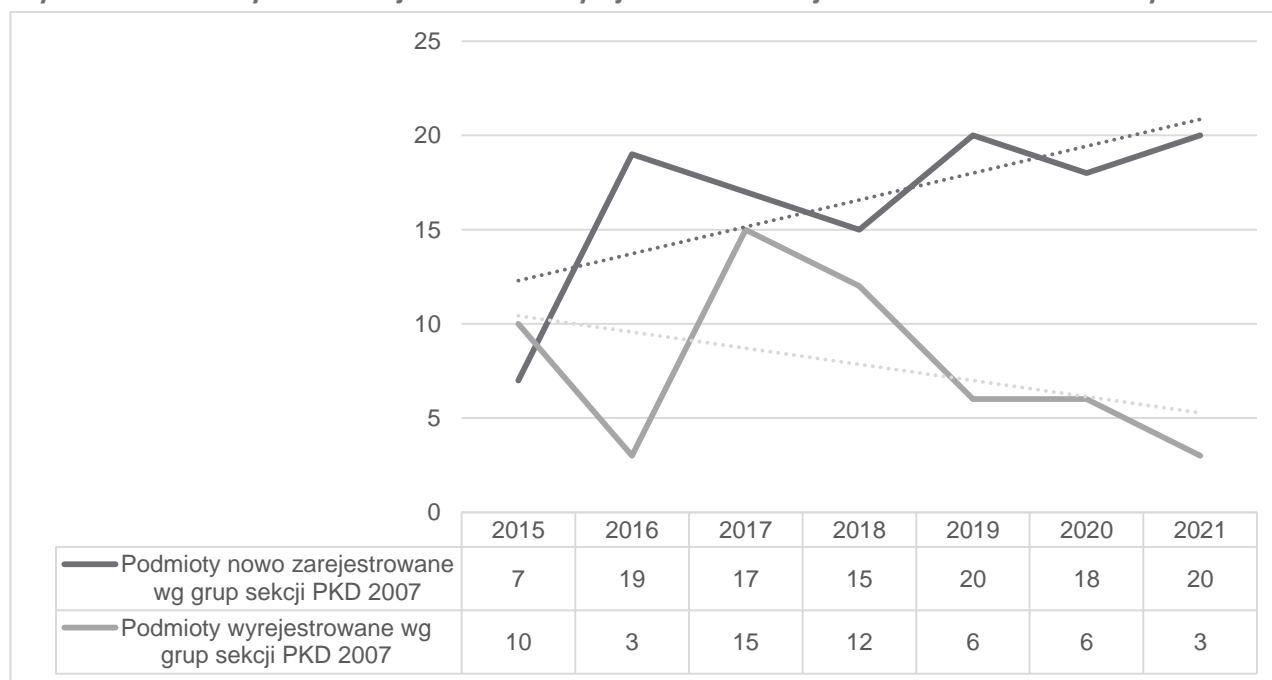
Wykres 13 Udział procentowy podmiotów gospodarczych w Gminie Krynice w 2021 roku wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

Wykres 14 Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w rejestrze REGON w Gminie Krynice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS –Bank Danych Lokalnych

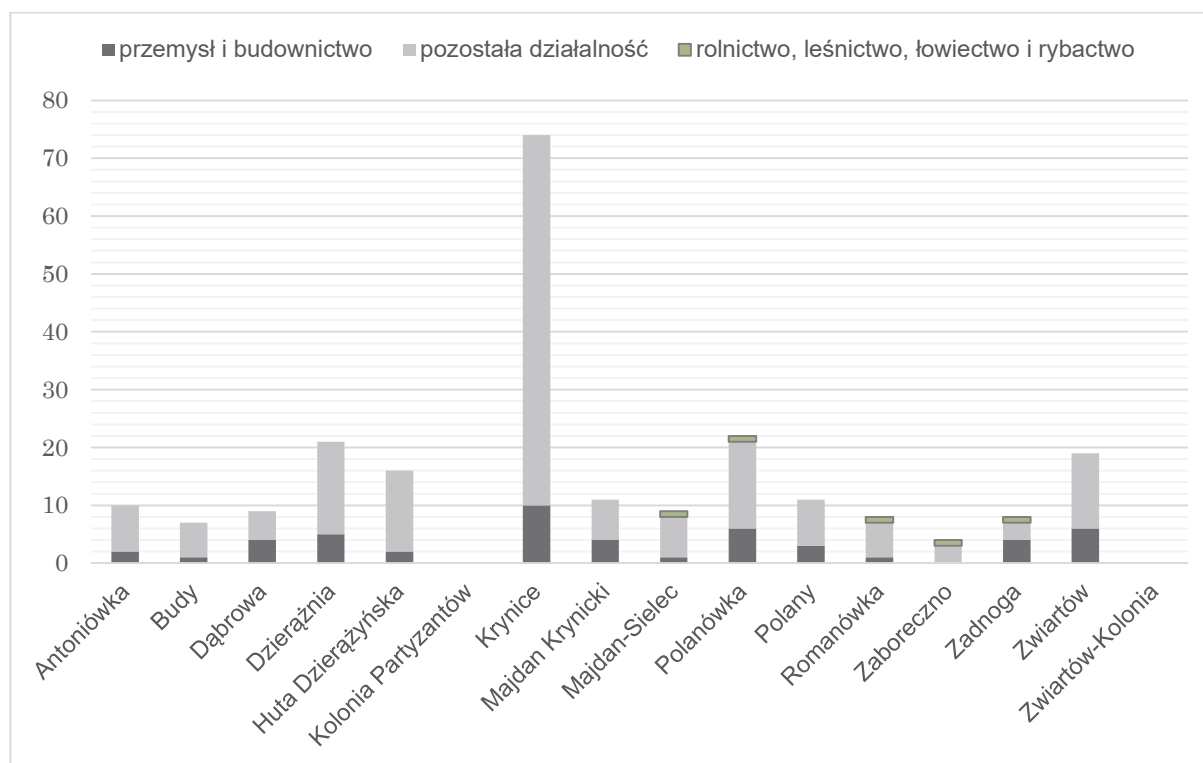
Tabela 11 Liczba przedsiębiorstw działających w poszczególnych miejscowościach

L.p.	Miejscowość	Liczba przedsiębiorstw działających na obszarze gminy Krynice
------	-------------	---

	ć/Ulica	2020				2021				2022				2023			
		Aktywny	Zawieszony	Wykreślony	Zarejestrowany w 2020	Aktywny	Zawieszony	Wykreślony	Zarejestrowany w 2021	Aktywny	Zawieszony	Wykreślony	Zarejestrowany w 2022	Aktywny	Zawieszony	Wykreślony	Zarejestrowany w 2023
1.	Antoniówka	4	0	0	0	3	0	1	0	2	1	0	0	2	1	0	0
2.	Budy	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1
3.	Dąbrowa	1	1	0	0	2	1	0	1	1	2	0	0	1	1	0	0
4.	Dzierążnia	4	0	0	1	4	0	0	0	5	0	0	1	4	0	1	0
5.	Huta Dzierążyńska	5	1	0	0	4	1	0	0	4	1	0	0	3	1	1	0
6.	Kolonia Partyzantów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Krynice	31	4	3	3	32	4	2	3	21	8	9	2	22	8	1	2
8.	Majdan Krynicki	2	0	0	0	2	0	0	0	4	1	0	2	3	1	0	0
9.	Majdan-Sielec	2	0	0	0	2	1	0	1	2	1	0	0	2	1	0	0
10.	Polanówka	11	1	1	2	11	1	1	1	9	2	1	0	9	2	0	0
11.	Polany	4	0	0	1	4	0	0	0	3	1	0	0	3	1	0	0
12.	Romanówka	2	0	0	2	2	1	0	1	0	3	1	0	0	3	0	0
13.	Zaboreczno	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
14.	Zadnoga	4	0	0	0	4	0	0	0	5	0	0	1	5	0	0	0
15.	Zwiartów	2	0	0	1	4	0	0	2	5	0	1	2	5	0	0	0
16.	Zwiartów-Kolonia	2	3	0	1	3	3	0	1	1	5	0	0	2	5	0	1
RAZEM:		76	10	5	11	79	12	5	10	63	25	13	8	63	24	3	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Krynice na podstawie danych z CEiDG

Wykres 15 Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD w poszczególnych miejscowościach Gminy Krynice w roku 2021

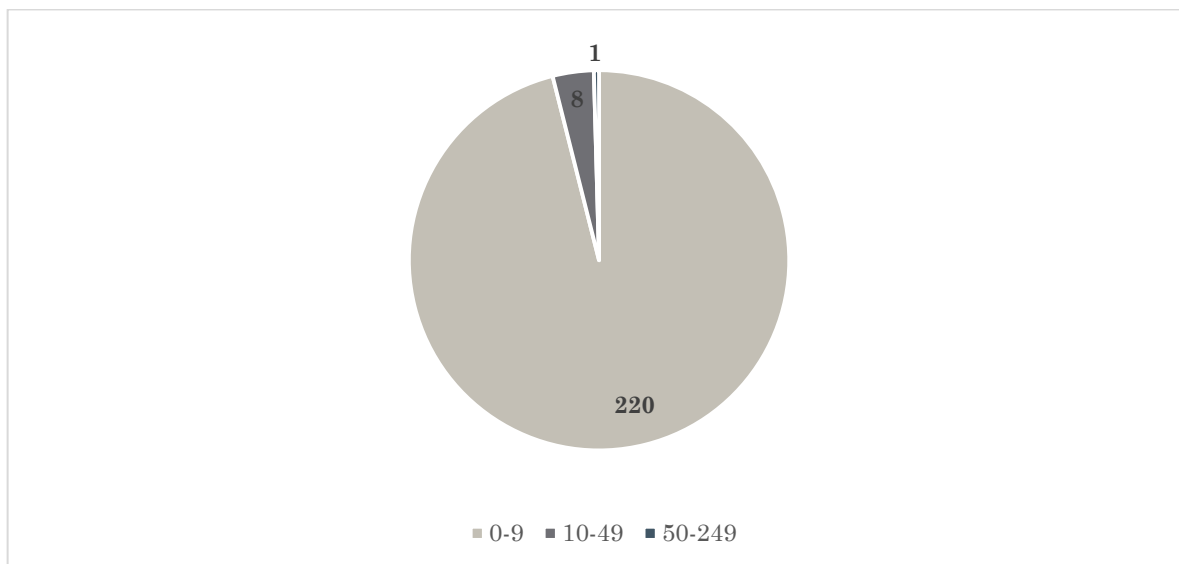
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Struktura podmiotów gospodarczych

W Gminie Krynice działają w przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób – stanowiły one na koniec 2021 roku 96% wszystkich firm.

Firmy zatrudniające od 10 do 49 osób stanowiły ok. 3,5%. Na terenie gminy funkcjonuje jedna firma zatrudniająca powyżej 50 pracowników. Struktura podmiotów gospodarczych w Gminie Krynice według kryterium liczby pracowników odbiega od uwarunkowań zarówno powiatowych, jak i wojewódzkich oraz ogólnopolskich.

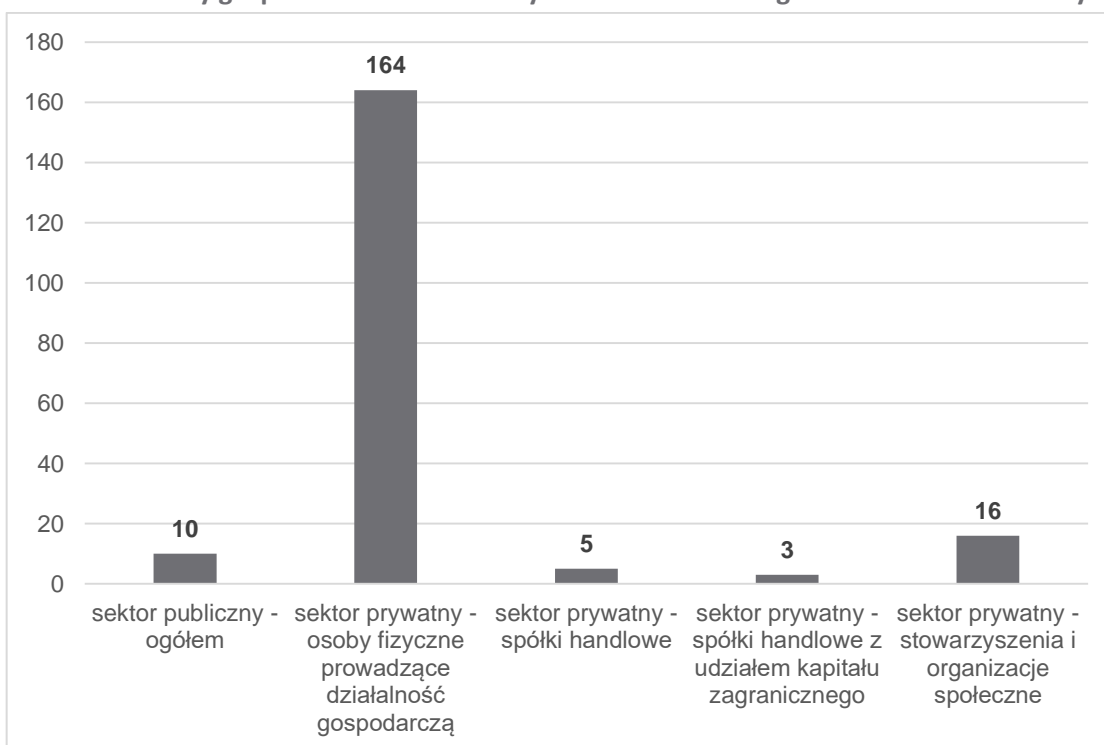
Wykres 16 Podmioty gospodarcze w Gminie Krynice klasyfikowane w 2021 roku według kryterium liczby pracujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

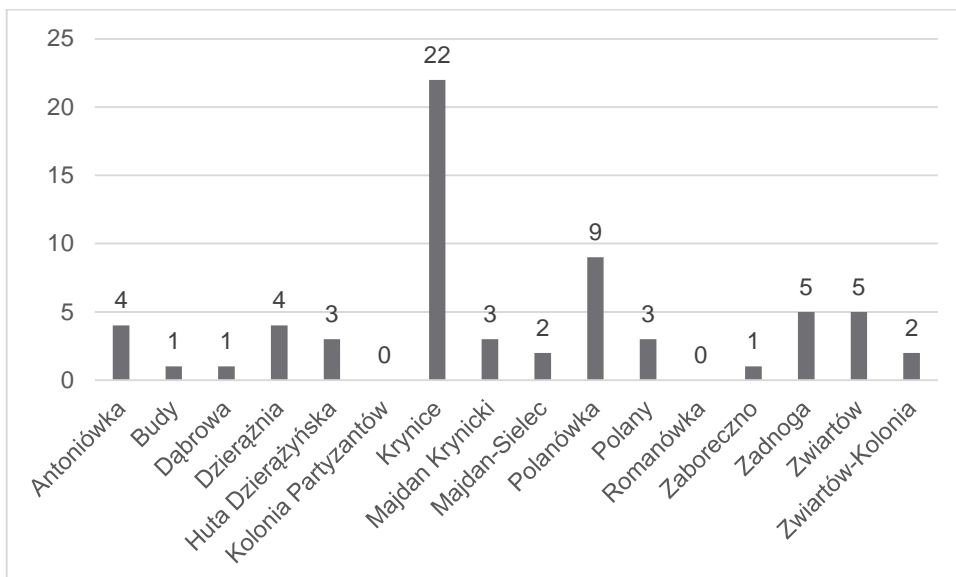
Wśród form prawnych firm działających w Gminie Krynica zdecydowanie dominują podstawowe w postaci jednoosobowych działalności gospodarczych.

Wykres 17 Podmioty gospodarcze w Gminie Krynica w 2021 roku wg sektorów własnościowych

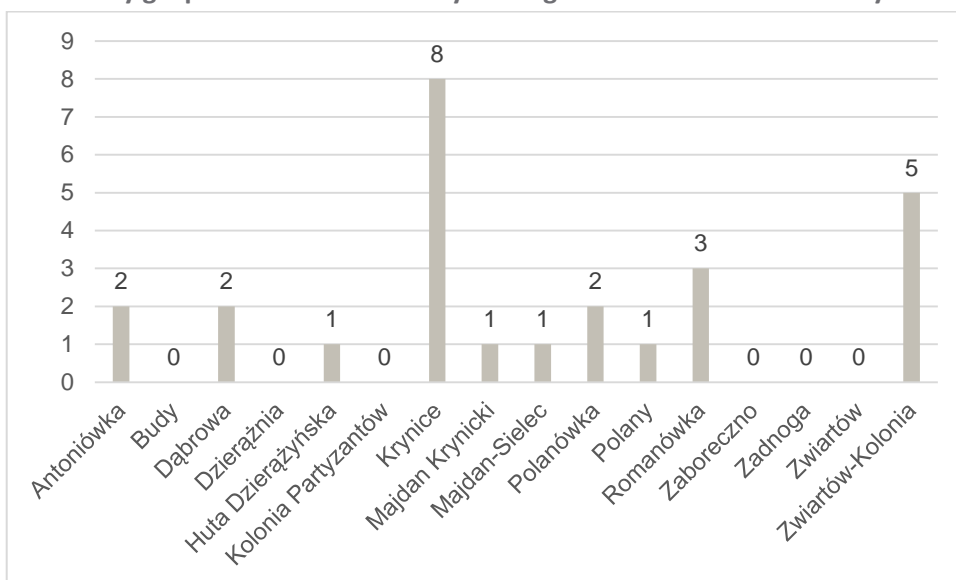
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Wykres 18 Podmioty gospodarcze w Gminie Krynica wg CEIDG – status aktywny

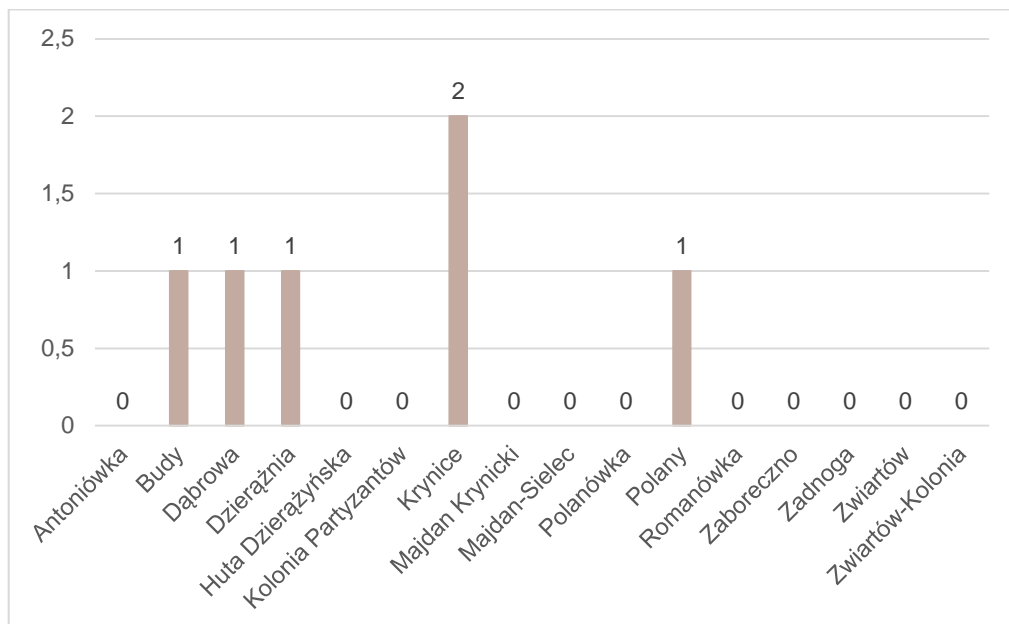
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Krynice

Wykres 19 Podmioty gospodarcze w Gminie Krynice wg CEIDG – status zawieszony

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Krynice

Wykres 20 Podmioty gospodarcze w Gminie Krynice wg rejestru KRS

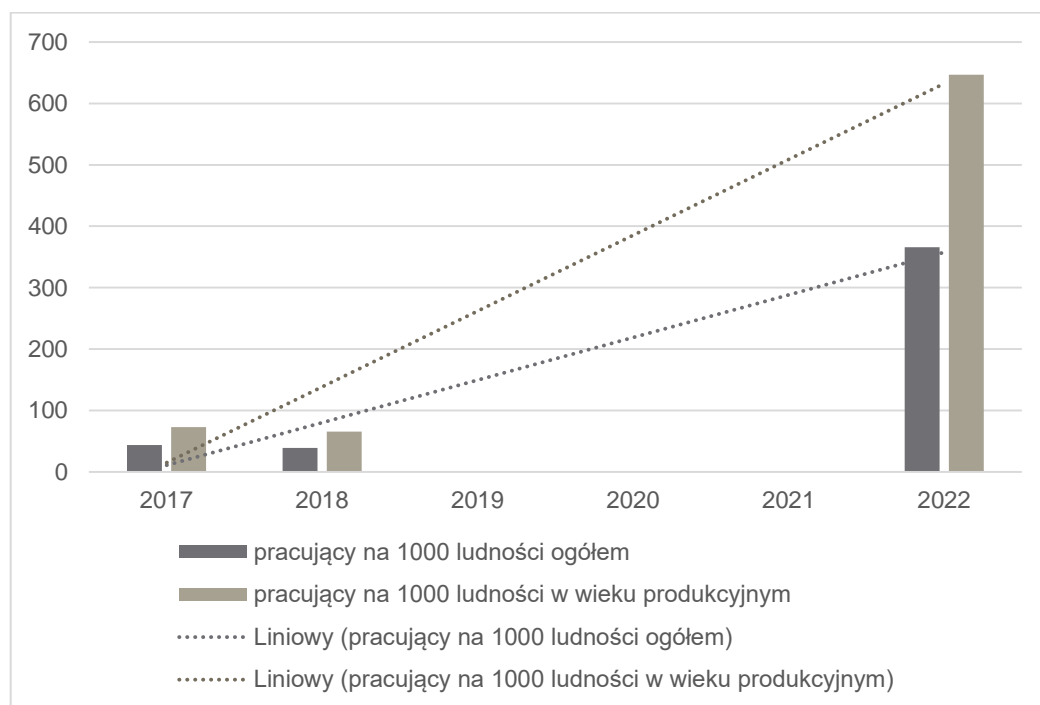

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Krynice

1.11. Rynek pracy i bezrobocie

Zatrudnienie:

Wykres 21 Liczba osób pracujących na 1000 ludności ogółem oraz na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Krynice w latach 2017-2022

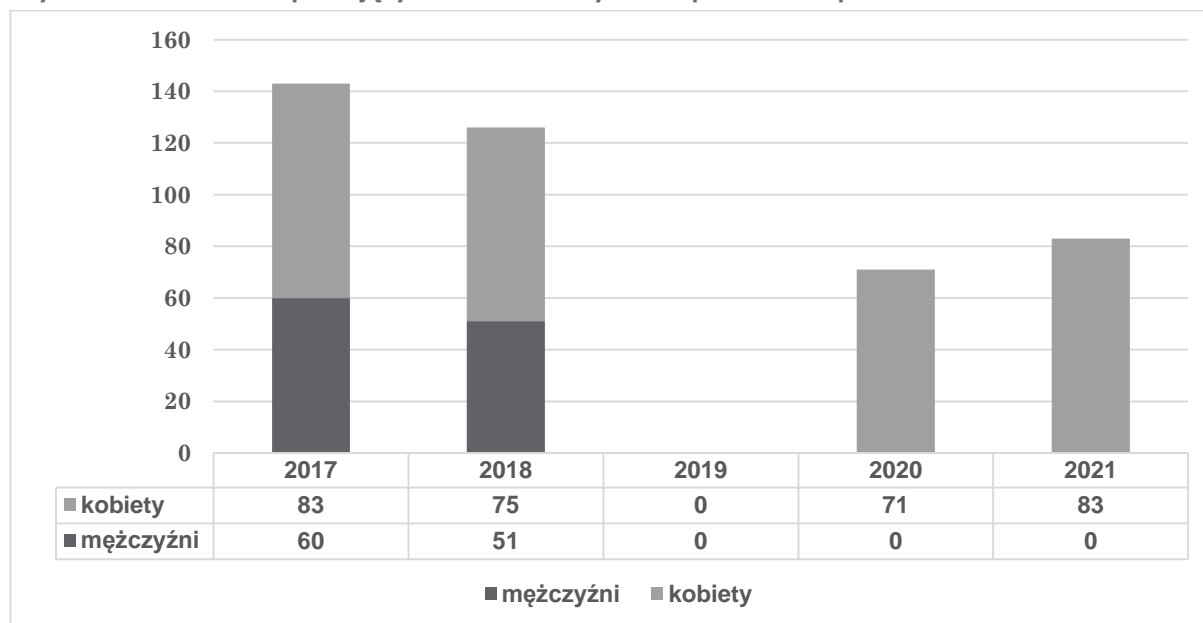

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Zauważalny jest znaczący wzrost liczby pracujących w 2022 r., zaś w przypadku lat 2019 – 2021 brak

jest danych.

Wykres 22 Liczba osób pracujących w Gminie Krynice w podziale na płeć w latach 2017-2021

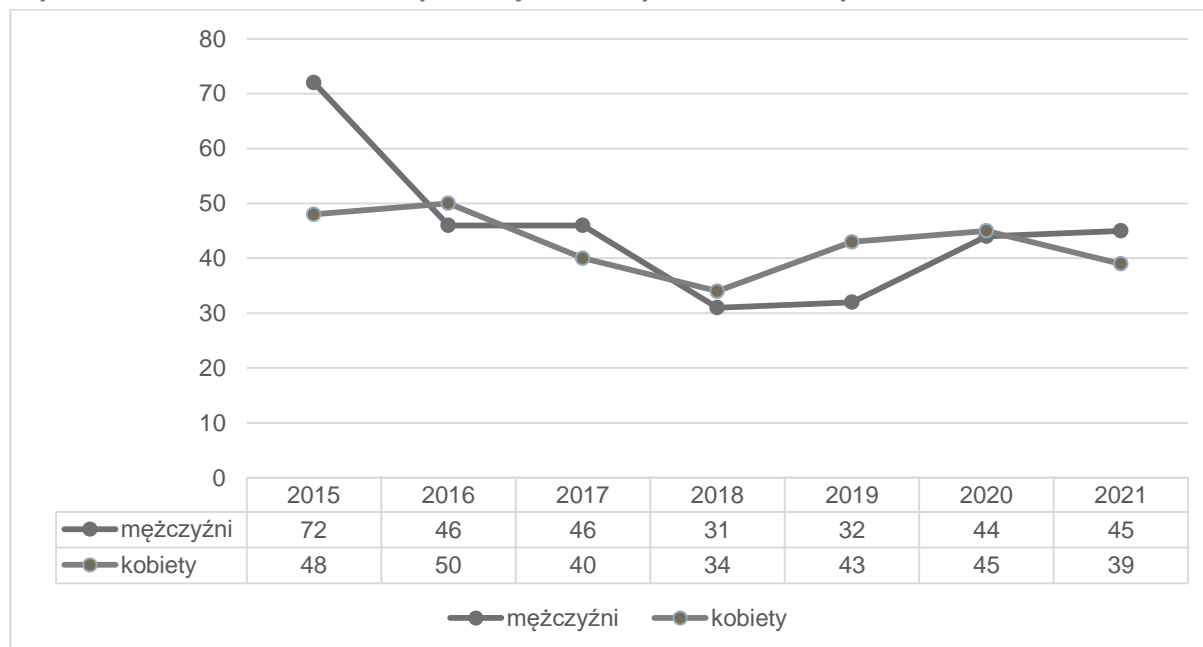

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Dla 2019 r. brak jest danych o liczbie pracujących kobiet i mężczyzn, zaś w przypadku lat 2020 i 2021 – brak jest danych w zakresie liczby pracujących mężczyzn.

Bezrobocie:

Wykres 23 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Krynice w latach 2015-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Widoczny jest spadek bezrobotnych kobiet w 2018 r. oraz w roku 2021, w pozostałych latach liczba bezrobotnych kobiet zbliżona jest do 50 osób. W przypadku mężczyzn zauważalny spadek nastąpił

w latach 2018 i 2019, a następnie od roku 2020 nastąpił ponowny wzrost, jednak liczba bezrobotnych mężczyzn daleka jest od poziomu bezrobocia z 2015 r.

Tabela 12 Liczba osób bezrobotnych w podziale na poszczególne miejscowości wg stanu na kwiecień 2023 roku

Miejscowość	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Z prawem do zasiłku	Długotrwale powyżej 24
Antoniówka	5	2	3	0	1
Budy	3	1	2	0	2
Dąbrowa	4	1	3	0	1
Dzierążnia	8	4	4	0	2
Huta Dzierążyńska	4	0	4	0	1
Krynice	7	3	4	0	4
Majdan Krynicki	4	3	1	0	0
Majdan-Sielec	1	1	0	0	0
Polanówka	4	1	3	0	0
Polany	3	2	1	0	1
Romanówka	1	0	1	0	0
Zaboreczno	3	2	1	0	1
Zadnoga	1	1	0	0	0
Zwiartów	6	1	5	1	3
Zwiartów-Kolonia	4	2	2	0	2
Razem	58	24	34	1	18

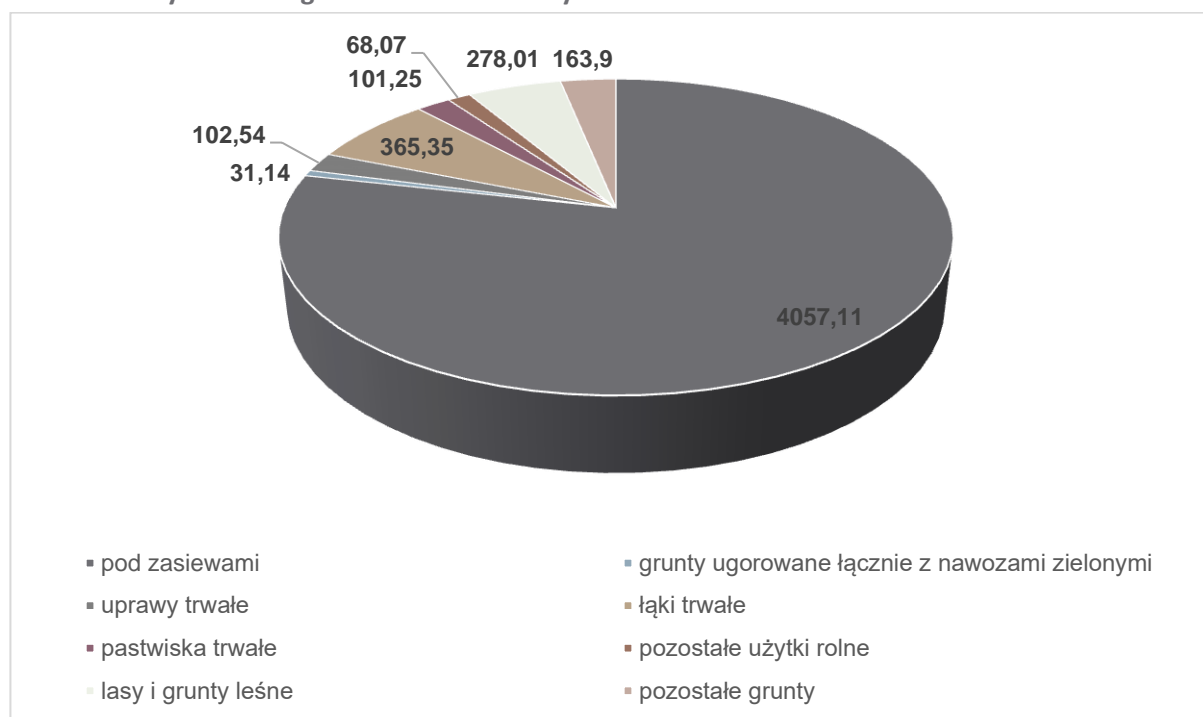
Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z PUP w Tomaszowie Lubelskim

1.12. Sektor rolniczy

Gmina Krynice jest gminą typowo rolniczą dlatego też w strukturze zagospodarowania gruntu dominują użytki rolne, a wśród nich przeważają grunty orne. Powierzchnia gminy wynosi 7 359 ha - co stanowi 4,9% powierzchni powiatu, w tym użytki rolne stanowią 84% powierzchni wszystkich gruntów, a lasy stanowią 12 % powierzchni gminy i w większości znajdują się w zarządzie Lasów Państwowych.

Tabela 13 Użytkowanie gruntów w Gminie Krynice w ha

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechne Spisy Rolne 2020

Co charakterystyczne dla Gminy Krynice, to występowanie znacznych powierzchni łąk trwałych, które obejmują bardzo duży udział powierzchni Gminy. Jest to następstwem występowania na obszarze Gminy terenów podmokłych, które nie nadają się do wykorzystania pod uprawy, natomiast tworzą dobre warunki dla rozwoju roślin polnych i trawiastych.

Tabela 14 Powierzchnia gospodarstw rolnych ogółem w Gminie Krynice w 2020 r.

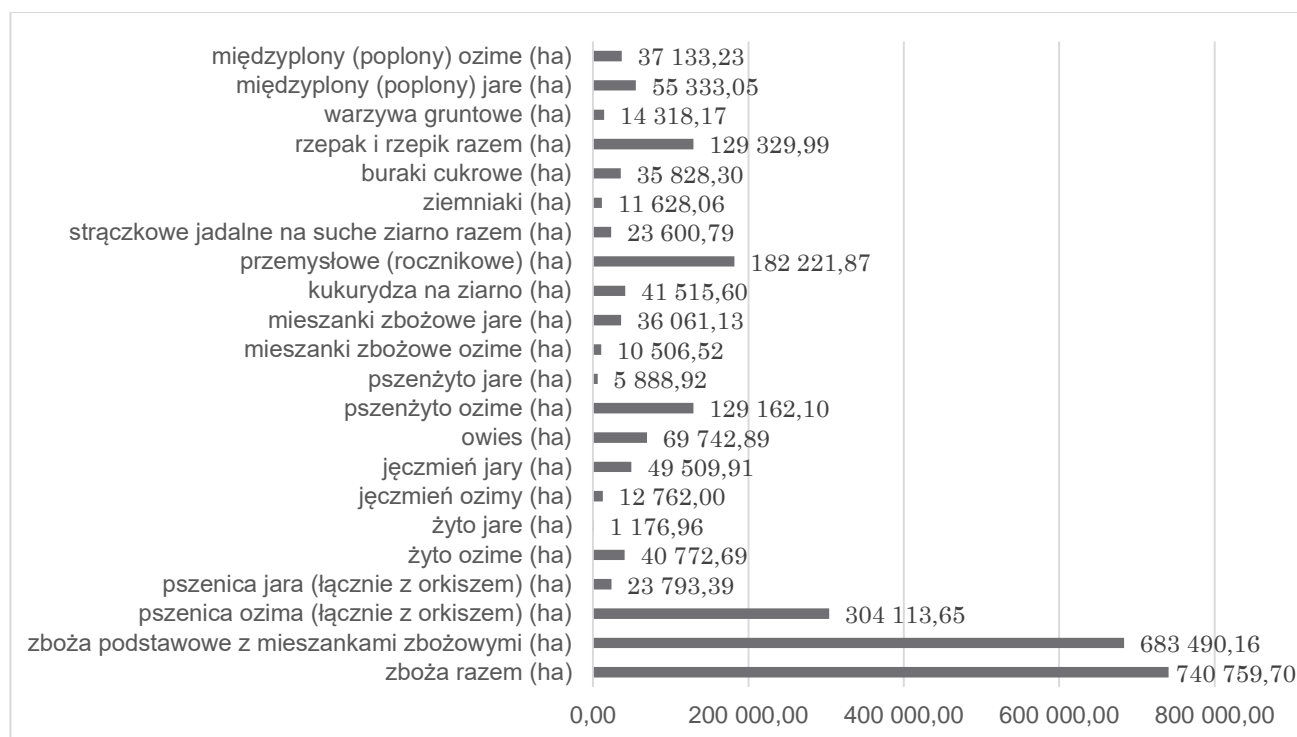
do 1 ha włącznie	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 - 15 ha	15 ha i więcej
4	694,42	893,43	652,44	2 503,70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechne Spisy Rolne 2020

W Gminie Krynice dominują gospodarstwa rolne o powierzchni nieprzekraczającej 1 - 5 ha - 239, stanowią one prawie 50% wszystkich gospodarstw, jest to wartość nieco niższa od wojewódzkiej (51%) i powiatu tomaszowskiego (52%). Spore rozdrobnienie rolnictwa w Gminie Krynice ma wpływ na jego małą efektywność. Gospodarstwa o powierzchni od 5-10 ha stanowią 26% gospodarstw ogółem,

a gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej stanowią 14% wszystkich gospodarstw gminie i jest to wartość wyższa niż dla województwa lubelskiego (12%) i powiatu tomaszowskiego (13%).

Wykres 24 Powierzchnia zasiewów w Gminie Krynice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechne Spisy Rolne 2020

Pod względem rodzaju upraw, najczęściej gospodarstw rolnych zajmuje się uprawą zbóż, aż 69% powierzchni zasiewów to zboża razem, 12% to rzepak i rzepik razem, 9% powierzchni zasiewów to uprawy przemysłowe.

Gospodarstwa rolne znajdujące się na terenie Gminy Krynice cechują się niskim poziomem specjalizacji i towarowości. Miejskowe rolnictwo jest w dużej mierze tradycyjne, ekstensywne, niewyspecjalizowane, oparte o mało efektywne gospodarstwa o niewysokim areale, dużym zróżnicowaniu upraw. W przypadku gospodarstw małych, rolnictwo w pierwszej kolejności służy zaspokajaniu bieżących potrzeb producentów rolnych i ich rodzin, dochody wypracowywane są z pozostającą rolnikom i niewykorzystanej do konsumpcji własnej nadwyżki. Korzystne warunki przyrodniczo-rolnicze Gminy Krynice znacząco wpływają na strukturę dochodów ludności, zgodnie, z którą dla większości gospodarstw rolnictwo stanowiło główne źródło utrzymania. Rolniczy charakter Gminy powinien determinować rozbudowę zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego oraz podmiotów zajmujących się obsługą rolnictwa w Gminie.

W Gminie Krynice istnieją dość dobre warunki do rozwoju hodowli bydła, trzody chlewnej oraz drobiu. Dość wysoki udział w powierzchni gminy posiadają łąki i pastwiska, łącznie stanowią 9% wszystkich użytków rolnych.

1.13. Zasoby naturalne i ochrona środowiska

Obszar Gminy Krynice charakteryzuje się znaczną bioróżnorodnością i zróżnicowaniem przestrzennym walorów przyrodniczych. Wpływ ma na to położenia obszaru Gminy na pograniczu różnych jednostek

regionalnych geobotanicznych (Roztocze - podokrąg Wożuczynski i Roztocze Środkowe i Południowe - podokrąg Zwierzyniecki) oraz przyrodniczo-leśnych (kraina małopolska, dzielnica Roztocze, mezoregiony: Roztocze Środkowe i Roztocze Wschodnie). Gmina Krynice położona jest na styku Roztocza Środkowego i Grzędy Sokalskiej, z najbardziej tajemniczym zbiornikiem wodnym Roztocza. Krajobraz Grzędy Sokalskiej, to usiana lessowymi wąwozami kraina z przydrożnymi świątkami i figurami.

We wsi Krynice dominuje w krajobrazie zalew, doskonale widoczny z drogi krajowej nr 17. Jest on charakterystyczną wizytówką Krynicy, niegdyś stanowił rozległe jezioro. Żyją w nim karasie, okonie, szczupaki, a nawet sumy, dlatego też jest chętnie odwiedzany przez miłośników wędkarstwa. Zalew ma około 1,3 km długości, można po nim pływać kajakiem lub łódką. Po dawniej licznych źródłach, czyli krynicach, pozostało tylko jedno, niedawno odkryte. W gminie można podziwiać rozległą, ciągnącą się po horyzont, dolinę Kryniczanki.

Mimo znacznego zróżnicowania fauny i flory występującej na obszarze Gminy, nie występują tu obszary objęte ochroną. Tylko zachodnia część jej terenu wchodzi w skład otuliny Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego.

Na terenie gminy znaleźć można liczne pomniki przyrody, głównie cenne drzewostany:

- 3 dęby szypułkowe (*Quercus rober*) o obwodzie 340 cm, 375 cm i 515 cm oraz wysokości 20-30 m oraz dąb czerwony (*Quercus rubra*) o obwodzie 270 cm i wysokości 30 m, rosnące w parku podworskim w Krynicy;
- 6 lip drobnolistnych (*Tilia cordata*) o obwodach od 240 cm do 470 cm i wysokości 20 m oraz 2 buki (*Fagus silvatica*) o obwodach 290 cm i 300 cm oraz wysokości 25 m, rosnące w Antoniówce lipy na terenie parku podworskiego, buki na terenie cmentarza wojennego z 1939 r.;
- aleja lipowa obejmująca 23 lipy drobnolistne (*Tilia cordata*) o obwodzie od 150 cm do 470 cm i wysokości 25 m oraz dwa jesiony wyniosłe (*Fraxinus Excelsior*) o obwodzie 486 cm i 541 cm oraz wysokości 23 m rosnące w Dzierążni w parku podworskim;
- 6 lip drobnolistnych (*Tilia cordata*) o obwodzie od 250 cm do 320 cm i wysokości 18-25 m, 3 buki pospolite (*Fagus silvatica*) o obwodzie 215 cm, 236 cm, 270 cm i wysokości 30 m oraz sosna wejmutka (*Pinus strobus*) o obwodzie 330 cm i wysokości 30 m rosnących w Żwiartowie w parku podworskim;
- wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*) o obwodzie 280 cm i wysokości 25 m rosnący w Dzierążni na terenie parku podworskiego;
- lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) o obwodzie 300 cm i wysokości 22 m rosnąca w Dzierążni na terenie parku podworskiego;
- 8 dębów szypułkowych (*Quercus rober*) o obwodzie od 190 cm do 398 cm,
- 8 grabów pospolitych (*Carpinus betulus*) o obwodzie od 120 cm do 210 cm,
- 7 buków pospolitych (*Fagus silvatica*) o obwodzie od 220 cm do 435 cm, 5 klonów pospolitych (*Acer platanoides*) o obwodzie od 208 cm do 334 cm,
- 9 jaworów (*Acer pseudoplatanus*) o obwodzie od 170 cm do 445 cm, sosna pospolita (*Pinus silvestris*) o obwodzie 313 cm,
- modrzew europejski (*Larix europea*) o obwodzie 187 cm oraz kasztanowiec biały (*Aesculus hippocastanum*) o obwodzie 284 cm rosnących w Krynicy w parku podworskim.

Na obszarze Gminy Krynice znajduje się 284,81 ha lasów ochronnych stanowiących własność Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Tomaszów Lubelski oraz 168 ha lasów ochronnych nie stanowiących własności Państwa. Zbiorowiska leśne zgrupowane są w kilkunastu różnej wielkości

kompleksach śródpolnych. Do największych należą kompleksy: „Grabina” i „Sielec” na południe od doliny Woźuczynki, przy granicy z gminą Tarnawatka oraz „Zarieczne” na południe od Zaboreczna. Na obszarze Gminy przeważają siedliska lasu świeżego z dębem i bukiem jako gatunkami dominującymi oraz modrzewiem i jesionem będącymi gatunkami współtworzącymi, a także siedliska lasu mieszanego świeżego i boru mieszanego świeżego z sosną i dębem jako gatunkami dominującymi oraz modrzewiem, jesionem i jaworem w domieszce. Mniejsze powierzchnie zajmuje las mieszany wilgotny, bór mieszany wilgotny i bór świeży. Analizując faunę Gminy, dominują tutaj gatunki leśne: jeleń, sarna, lis, kuna leśna, dzik, borsuk, zając, bażant, kuropatwa i w niewielkiej liczbie wilk.

Ogólny stan środowiska naturalnego Gminy obszarze można oceniać jako dobry. Nie funkcjonują tu zakłady przemysłu ciężkiego, które mogłyby znacząco negatywnie wpłynąć na stan środowiska naturalnego. Zanieczyszczenia bytowe i rolnicze stanowią zatem największe zagrożenie dla fauny i flory. Rozwój rolnictwa sprawia, że środowisko naturalne Gminy, podobnie jak w przypadku porównywalnych ośrodków o charakterze rolniczym w kraju, jest w większości przekształcone antropologicznie. Produkcja rolna jest szczególnie niebezpieczna dla wód powierzchniowych i podziemnych, bowiem wymaga stosowania nawozów i chemicznych środków ochrony roślin, które z łatwością przenikają do wód, wpływając negatywnie na ich jakość i ekosystem. Do istotnych problemów, wpływających znacząco na degradację środowiska naturalnego, zaliczyć należy niedostatecznie rozwiniętą sieć kanalizacji sanitarnej, wykorzystywanie zbiorników bezodpływowych do gromadzenia ścieków Ponadto, znacznym zagrożeniem dla stanu powietrza atmosferycznego jest wykorzystywanie pieców i kotłów węglowych (nierzadko w złym stanie technicznym) do ogrzewania domów, które stanowią poważne źródło niskiej emisji.

1.14. Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest

Wyroby zawierające azbest, znajdujące się na terenie Gminy Krynice, to płyty azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie, będące własnością osób fizycznych i osób prawnych. Łączna ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska (płyt azbestowocementowych) przewidywana do usunięcia na terenie Gminy Krynice wynosi 3 080 499 m².

Największa powierzchnia płyt azbestowo-cementowych pozostałych do usunięcia znajduje się na terenie sołectw:

- Dzierążnia – 424 447 m²
- Krynice – 372 469 m²
- Huta Dzierążyńska – 338 962 m²
- Polany – 260 142 m²
- Majdan-Sielec – 233 937 m²
- Zwiartów-Kolonia – 220 528 m²
- Antoniówka – 204 288 m²
- Dąbrowa – 202 153 m²
- Majdan Krynicki – 196 734 m²

Mniejsza powierzchnia płyt azbestowo-cementowych pozostałych do usunięcia znajduje się na terenie sołectw:

- Polanówka – 155 871 m²
- Zadnoga – 128 921 m²
- Budy – 105 114 m²

Najmniejsza ilość płyt azbestowo - cementowych znajduje się na terenie sołectw:

- Zwiartów – 87 747 m²
- Romanówka – 79 673 m²
- Zaboreczno – 45 159 m²
- Kolonia Partyzantów – 24 354 m²

1.15. Energetyka

Przez obszar gminy przebiega tranzytem linia energetyczna 110kV relacji Zamość – Tomaszów Lubelski. Obszar Gminy zasilany jest liniami średnich napięć 15kV z rozdzielnią mocy w Tomaszowie Lubelskim. Istniejąca sieć energetyczna zapewnia zasilanie całego obszaru Gminy. Istniejące sieci i urządzenia będą sukcesywnie remontowane i rozbudowywane wg potrzeb gospodarczych i mieszkaniowych Gminy Krynice.

1.15.1. Zaopatrzenie w gaz

Gmina Krynice jest tylko częściowo zgazyfikowana. Wg danych GUS w 2021 r. funkcjonowały 44 203 m czynnej sieci gazowej, do której podłączonych było 508 budynków ogółem, w tym 488 budynków mieszkalnych. Odbiorcami gazu było 230 gospodarstw domowych.

1.15.2. Gospodarka cieplna

Na obszarze Gminy Krynice nie funkcjonuje typowy scentralizowany system zaopatrzenia w ciepło (nie istnieją zakłady produkujące ciepło oraz jednostki zajmujące się dystrybucją ciepła), występuje tylko kilka kotłowni lokalnych zasilających w ciepło obiekty o większej kubaturze.

Dominujący typ zabudowy, charakterystyczny dla większości gmin wiejskich w kraju, tj. przewaga rozproszonych siedlisk jednorodzinnych, zagrodowych, a tym samym niska gęstość cieplna ze względów technicznych uniemożliwia wprowadzenie zdalnych systemów ciepłowniczych, a z ekonomicznego punktu widzenia wykluczają zasadność ich istnienia.

1.15.3. Energia odnawialna

Energia z biogazu i biomasy:

Gmina Krynice jest obszarem typowo rolniczym oraz leśnym, dlatego produkcja ta stanowi potencjalne źródło energetycznego wykorzystania w instalacjach OZE.

Gmina Krynice z racji swojego charakteru gospodarczego i środowiskowego jest idealnym miejscem produkcji energii z biomasy.

Energia wiatrowa:

Potencjał rozwoju energetyki wiatrowej dla Gminy Krynice należy określić jako średnio korzystny.

Energia słoneczna:

Ze względu na potencjalną energię użyteczną prawie całe województwo lubelskie (obszar R II) znajduje się w rejonie, gdzie roczne sumy promieniowania słonecznego kształtują się na

poziomie 950-1 020 kWh/m². Obszar ten, jest zatem uznawany w Polsce za uprzywilejowany (o najlepszych warunkach do wykorzystania energii słonecznej).

W Gminie Krynice wyznaczono tereny inwestycyjne, których łączna powierzchnia to ok 32 ha. Właścicielami gruntów pod inwestycje jest zarówno gmina jak i osoby prywatne. Przeznaczenie terenów jest różnorodne, na części z nich (ok. 2.2987 ha) zauważalna jest funkcja terenów przeznaczonych do produkcji energii odnawialnej. Gmina Krynice posiada potencjał do rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności energii ze słońca i wód termalnych.

1.16. Gospodarka wodno – ściekowa

W 2021 roku długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) na terenie Gminy Krynice wynosiła prawie 60 km. Wszystkie sołectwa posiadają dostęp do gminnej sieci wodociągowej, systematycznie podłączane są do niej nowe gospodarstwa domowe. W porównaniu do roku 2016, w 2021 liczba przyłączy wzrosła o 15 sztuk. Zauważalne są niewielkie wahania w corocznych wartościach ilości wody dostarczanej do gospodarstw domowych, w 2016 roku było to 87,3 dam³ wody, natomiast w 2021 roku ilość o 10,6 dam³ więcej.

Pod względem stopnia zwodociągowania (korzystający z instalacji w % ogółu ludności), Gmina Krynice prezentuje się dość korzystnie na tle powiatu, zajmując 6 miejsce na 13 gmin powiatu tomaszowskiego. Oznacza to, że gminna sieć wodociągowa jest lepiej rozwinięta, niż sieci wodociągowe na obszarach wiejskich powiatu i regionu.

Tabela 15 Długość czynnej sieci wodociągowej oraz liczba przyłączy

długość czynnej sieci rozdzielczej					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
55,3	55,3	59,5	59,7	59,7	59,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
972	972	985	987	987	987

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Zużycie wody na jednego mieszkańca w 2021 r. wynosiło 29,5 m³.

Tabela 16 Wskaźniki dla sieci wodociągowej

zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[m3]	[m3]	[m3]	[m3]	[m3]	[m3]
26,2	26,0	28,3	27,7	24,7	29,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
2 958	2 924	2 915	2 878	2 866	2 826

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Z powyższej tabeli wynika skokowy wzrost w 2021 r. zużycia wody w gospodarstwach domowych oraz stała tendencja spadkowa liczby ludności korzystającej z sieci wodociągowej, co może wynikać z negatywnych trendów demograficznych .

W 2021 r. struktura gospodarki ściekowej na obszarze Gminy Krynice opierała się w przeważającej części na indywidualnych zbiornikach bezodpływowych. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na początek 2021 r. wynosiła tylko 3,6 km. Istotny wzrost od 2009 roku należy zauważyć w liczbie przyłączy kanalizacyjnych, których liczba od 2019 (13 szt.) roku wzrosła o 515% i aktualnie wynosi 80 szt.

Tabela 17 Wskaźniki dla sieci kanalizacyjnej

długość czynnej sieci kanalizacyjnej					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
2,8	2,8	3,6	3,6	3,6	3,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
66	66	80	80	80	80
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej					
2016	2017	2018	2019	2020	2021
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
228	225	262	259	258	254

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

O słabo rozwiniętej infrastrukturze kanalizacyjnej świadczy również fakt, że w 2021 r. na 97,9 dam³ wody dostarczanej do gospodarstw domowych jedynie 8,3 dam³ to ścieki, które zostały odprowadzone do oczyszczalni ścieków i oczyszczone.

W Gminie Krynice funkcjonują 2 oczyszczalnie ścieków. W miejscowości Krynice istnieje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 40m³/dobę. Obecnie przerabia ok. 5 m³/dobę. Zapewnia odbiór ścieków kilku obiektów położonych najbliżej oczyszczalni. Mała liczba przyłączy sieci kanalizacyjnej nie pozwala na wykorzystanie pełnej przepustowości. W Dzierżni funkcjonuje oczyszczalnia ścieków o maksymalnej przepustowości 9 m³/dobę - obecnie wykorzystuje się 1 m³/dobę.

Na terenach nieskanalizowanych ścieki magazynowane są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone za pomocą wozów asenizacyjnych. Wskaźnik długości sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w 2021 r. wynosił 6,03%, a różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji wg lokalizacji wynosi 81,5%.

1.17. Polityka przestrzenna

Na koniec 2021 roku miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego objętych było 100 %

powierzchni gminy.

Tabela 18 Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krynice - Wykaz Uchwał

Lp.	Data aktu	Data publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego	Nr/Pozycja w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego	Tytuł uchwały	Link do BIP Gminy Krynice	Link do Dziennika Urzędowego Województwa Lubelskiego
1.	06.11.2003	05.12.2003	190/3693	UCHWAŁA NR VII/61/2003 RADY GMINY KRYNICE z dnia 6 listopada 2003 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Krynice	https://ugkrynice.bip.lubelskie.pl/index.php?id=203&p1=szczegoly&p2=868201	-
2.	30.08.2004	26.10.2004	187/2557	UCHWAŁA Nr XX/100/2004 RADY GMINY KRYNICE z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Krynice	https://ugkrynice.bip.lubelskie.pl/index.php?id=203&p1=szczegoly&p2=868220	-
3.	28.04.2006	07.04.2006	119/2006	UCHWAŁA Nr XXXIII/189/2006 RADY GMINY KRYNICE z dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Krynice.	https://ugkrynice.bip.lubelskie.pl/index.php?id=203&p1=szczegoly&p2=868310	-
4.	12.07.2006	11.10.2006	163/2647	Uchwała Nr XXXIV/197/2006 Rady Gminy Krynice z dn. 12 lipca 2006r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania	https://ugkrynice.bip.lubelskie.pl/index.php?id=203&p1=szczegoly&p2=848493	-

				przestrzennego gminy Krynice.		
5.	15.09.2011	14.02.2012	895	Uchwała Nr XI/66/2011z dnia 15 września 2011 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Krynice.	https://ugkrynica.bip.lubelskie.pl/index.php?id=110&p1=szczegoly&p2=314633	https://edziennik.lubelskie.gov.pl/WDU/L/2012/895/akt.pdf
6.	30.06.2016	17.08.2016	3587	Uchwała Nr XV/108/2016 Rady Gminy Krynice z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w miejscowości Budy, obejmującego działkę Nr 287/33	https://ugkrynica.bip.lubelskie.pl/index.php?id=223&p1=szczegoly&p2=1093205	https://edziennik.lubelskie.gov.pl/WDU/L/2016/3587/akt.pdf
7.	30.08.2017	04.10.2017	3783	UCHWAŁA NR XXVIII/185/2017 RADY GMINY KRYNICE z dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Krynice	https://ugkrynica.bip.lubelskie.pl/index.php?id=223&p1=szczegoly&p2=1203109	https://edziennik.lubelskie.gov.pl/WDU/L/2017/3783/akt.pdf
8.	25.06.2019	24.07.2019	4392	Uchwała Nr VI/52/2019 Rady Gminy Krynice z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy	https://ugkrynica.bip.lubelskie.pl/index.php?id=264&p1=szczegoly&p2=1412613	https://edziennik.lubelskie.gov.pl/WDU/L/2019/4392/akt.pdf
9.	15.05.2020	02.06.2020	3050	Uchwała Nr XIII/132/2020 Rady Gminy Krynice z dnia 15 maja 2020 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Krynice	https://ugkrynica.bip.lubelskie.pl/index.php?id=264&p1=szczegoly&p2=1514080	https://edziennik.lubelskie.gov.pl/WDU/L/2020/3050/akt.pdf

Na terenie Gminy Krynice obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynice - zatwierdzone Uchwałą Rady Gminy Krynice Nr III/16/2002 z dnia 30 grudnia 2002 r., a następnie zmienione w 2015 r.

Wytyczone kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Krynice są zbieżne z wizją gminy ujętą w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego i Planu Zagospodarowania

Przestrzennego Województwa Lubelskiego, a także Strategii Rozwoju Gminy.

Gmina Krynice należy do gmin z OSI subregionalnych

- OSI Roztocze.

Cechy wodące:

- wysoka lesistość, która w wielu gminach przekracza 50% powierzchni,
- duży udział powierzchni obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody,
- uznany wysoki potencjał turystyczny, w tym wynikający z unikalnego w skali kraju krajobrazu naturalno-kulturowego,
- wysokie walory krajoznawcze, które predestynują ten obszar do rozwoju aktywnych form wypoczynku, tj.: turystyki krajoznawczej, przyrodniczej, wędrówek pieszych i rowerowych, a także edukacji ekologicznej,
- sprzyjające warunki klimatyczne dla rozwoju turystyki zimowej i leczniczej oraz odpowiednie warunki hipsometryczne do uprawiania sportów zimowych,
- złożona, wielofunkcyjna struktura przyrodnicza, stanowiąca o szczególnym znaczeniu obszaru w kształtowaniu powiązań ekologicznych,
- istniejące naturalne powiązania funkcjonalne w układzie transgranicznym,
- zidentyfikowane zasoby uzdrowiskowe (klimat leczniczy i wody mineralne),
- wysoki poziom nasłonecznienia.

Kierunki interwencji/tematyczne obszary wsparcia w kontekście realizacji celów SRWL:

- Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych
- Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej
- Ochrona walorów środowiska
- Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej
- Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu
- Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej

Gmina Krynice leży na obszarze ochrony planistycznej zlewni górnej Wieprza oraz górnej Łabuńki

Gmina Krynice leży na obszarze ratowania obiektów sakralnego budownictwa drewnianego oraz ochrony i eksponowania miejsc pamięci narodowej, w tym miejsc wydarzeń i walk historycznych

Gmina Krynice leży na obszarze utrzymania w użytkowaniu istniejących obiektów stawowych

Gmina Krynice jest gminą priorytetową w zakresie budowy i rozbudowy zbiorowych systemów kanalizacyjnych ze względu na szczególnie niski wskaźnik skanalizowania (w tym szczególnie w odniesieniu do projektowanych obszarów ochrony GZWP)

Gmina Krynice leży w Obszarze funkcjonalnym rozwoju gospodarki żywnościowej oraz obszarze roztoczańsko-puszczańskiego obszaru funkcjonalnego

Gmina Krynice w 2030 roku jest przyjazną i atrakcyjną przestrzenią do życia i rozwoju dla mieszkańców o rozwiniętej, dopasowanej do ich potrzeb infrastrukturze i uporządkowanej, bezpiecznej przestrzeni publicznej. Sprzyja integracji społecznej, budując postawy zaangażowania i współuczestnictwa w rozwoju Gminy. Zapewnia bogatą ofertę kulturalną, edukacyjną i rekreacyjną swoim mieszkańcom, a także odwiedzającym.

Gmina w pełni wykorzystuje swoje potencjały rozwojowe, będąc atrakcyjnym miejscem do wypoczynku i rekreacji dla turystów. Jest miejscem sprzyjającym dynamicznemu rozwojowi przedsiębiorczości i rolnictwa w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.

Gmina Krynice jest jednostką zaangażowaną w rozwój obszaru, poprzez zaangażowanie we współpracę z innymi samorządami, otwartą na dialog i współpracę międzysektorową.

Misją rozwojową Gminy Krynice jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego jej obszaru, pozwalające na podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej. Gmina w pełni wykorzystuje posiadane zasoby i walory, a także endogeniczne i egzogeniczne potencjały rozwojowe, przyczyniając się do podnoszenia własnej atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej. Podejmowanie skutecznych działań dążących do systematycznego i zintegrowanego rozwoju turystyki, przedsiębiorczości, rolnictwa i kapitału ludzkiego pozwala na zbudowanie trwałej przewagi konkurencyjnej Gminy.

Skuteczna współpraca międzysamorządowa i międzysektorowa pozwala na osiąganie efektu synergii i pobudzanie szerszego rozwoju całego obszaru.

Charakterystyka istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej:

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krynice wyznaczono główne funkcje gminy do których należą:

- produkcja żywności /produkcja rolna i hodowlana, gospodarka rybna, przetwórstwo rolno-spożywcze, zbył produktów, obsługa rolnictwa -techniczna, prawna, finansowa itp./ -obsługa ludności i mieszkalnictwo,
- turystyka i wypoczynek oraz jego obsługa,
- mała i średnia przedsiębiorczość,
- obsługa komunikacji drogowej.

Zgodnie z przyjętą Strategią Rozwoju Gminy określone funkcje gminy dały podstawy do wyodrębnienia stref i obszarów o różnych kierunkach i zasadach rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego gminy, wyodrębniono 3 strefy funkcjonalno-przestrzenne:

A - strefa aktywności gospodarczej obejmująca wieś Krynice, część wsi Budy i Antoniówka,

B - strefa efektywnej produkcji żywności to obszar położony na wschód od drogi m 17,

C - strefa produkcji żywności i rozwoju turystyki obszar położony na zachód od drogi m 17.

Strefa A aktywności gospodarczej przejmuje większość głównych funkcji gminy Krynice i dzieli się na:

1. A I ośrodek gminny, obejmuje część wsi Krynice, część wsi Budy i część wsi Antoniówka:

A I 1 koncentracji administracji, usług publicznych i komercyjnych, rzemiosła produkcyjnego nie uciążliwego, obsługi rolnictwa oraz zabudowy mieszalnej i ew. zagrodowej. Zachowuje się wszystkie istniejące obiekty. Przewiduje się zagospodarowanie i modernizację oraz rozbudowę istniejących terenów i obiektów stanowiących obecnie tzw. pustostany /były dom handlowy, część bazy GS u tereny sportowe itp. rolnictwa i turystyki.

A I 2 możliwość tworzenia gospodarstw agroturystycznych oraz lokalizowanie w granicach zabudowy wiejskiej budownictwa letniskowego, budowę stancji wędkarskiej itp.

A I 3 tereny otwarte: pola, łąki, wody - zalew wodny wraz z terenami otaczającymi należy utrzymać dotychczasowy sposób zagospodarowania a z ew. możliwością wykorzystania dla turystyki kwalifikowanej tj. wędkarstwa i kajakarstwa ew. żeglarstwa poprzez lokalizowanie pomostów dla wędkarzy i wioślarzy, wypożyczalni sprzętu i małej gastronomii, - tereny pól i łąk zagospodarowanie zgodne z zasadami ukształtowania terenów otwartych.

2. A II terenów aktywności gospodarczej związanej z przebiegiem drogi m 17 - obejmuje część wsi Krynice, Budy i Antoniówki przylegających do trasy m 17:

A II 1 przemysłu materiałów budowlanych oraz obsługi komunikacji i infrastruktury technicznej. Rozwój ośrodka przewiduje się poprzez zwiększenie asortymentu usług głównie z zakresu obsługi, turystyki motorowej oraz komunikacji drogowej /obiekty paraturystyczne gastronomiczno-noclegowe, handel, rzemiosło usługowe, tereny sportu i krótkotrwałego odpoczynku parkingi/ poprzez wykorzystanie rezerw terenowych, odpowiednie zagospodarowanie terenów zielonych itp. Konieczne jest uporządkowanie części terenów, podniesienie estetyki obiektów i ich otoczenia, a także stanu sanitarnego poprzez rozbudowę zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Konieczna jest realizacja obwodnicy drogi krajowej o znaczeniu międzynarodowym S 171E 3721 wraz z terenem lokalizacji obsługi pasażerów tzw. MOP. Zaleca się powiększenie terenu ochrony konserwatorskiej poprzez wpisanie do rejestru zabytków kościoła wraz z terenem otaczającym i cmentarza grzebalnego. Teren wymaga uzbrojenia we wszystkie podstawowe media infrastrukturalne. A II I przemysłu materiałów budowlanych oraz obsługi komunikacji i infrastruktury technicznej. W terenie tym zachowuje się cegielnię oraz klinkiernię wraz z otaczającą je zabudową i terenami eksploatacji, a także stację paliw, stację redukcyjną gazu i urządzenia związane z wodociągiem zbiorniki wyrównawcze. Zachowuje się

również istniejącą zabudowę mieszkaniową.

A II 2 tereny zabudowy wiejskiej zachowuje się dotychczasowe zagospodarowanie terenu z możliwością lokalizowania usług komercyjnych, rzemiosła produkcyjnego nieuciążliwego oraz obsługi rolnictwa i turystyki. Możliwość gospodarstw agroturystycznych oraz lokalizowanie.

w granicach zabudowy wiejskiej budownictwa letniskowego, budowy stancji wędkarskiej. A II 2 teren zabudowy wiejskiej z usługami zachowuje się zabudowę istniejącą z możliwością uzupełnień zabudowy w enklawach wraz z obiektami usługowymi związanymi głównie z obsługą motoryzacji.

A II 3 tereny otwarte: pola, łąki i wody wsi Krynice, Budy i Antoniówki - zalew wodny wraz z terenami otaczającymi należy utrzymać dotychczasowy sposób zagospodarowania ew. możliwość wykorzystania go dla turystyki kwalifikowanej tj. wędkarstwa i kajakarstwa, ew. żeglarstwa poprzez lokalizowanie pomostów dla wędkarzy i wioślarzy, wypożyczalni sprzętu i małej sezonowej gastronomii, - tereny pól i łąk. zagospodarowanie zgodne z zasadami ukształtowania terenów otwartych

Strefa B efektywnej produkcji rolniczej dzieli się na:

1. B I obszary zabudowy wiejskiej:

B I 1 tereny zainwestowane wsi o zwiększonej efektywności gospodarczej

B I 2 tereny zainwestowane wsi o zabudowie wiejskiej z usługami elementarnymi

B I 1 tereny za inwestowane i bezpośrednio do nich przylegające wsi Dzierążnia i Budy

W terenach tych zachowuje się istniejące zainwestowanie. Przewiduje się lokalizację nowych przedsięwzięć gospodarczych -wsie wielofunkcyjne. We wsi Dzierążnia zakłada się rozwój małego przemysłu związanego z przetwórstwem rolno-spożywczym oraz usług związanych z obsługą ludności i rolnictwa /na bazie SKR i obiektach obecnej firmy prywatnej, a także bazy gospodarstwa POZH. Pałac po ew. zmianie użytkownika oraz otaczający go park mogą pełnić funkcje turystyczno-wypoczynkowe. Wieś Budy to głównie obsługa ruchu tranzytowego -usługi paraturystyczne. Wieś Zwiartów - obsługa ludności, produkcja i małe przetwórstwo spożywcze w tym rybne oraz ew. obsługa turystyki kwalifikowanej, wędkarstwo z możliwością wykorzystania parku dla celów wypoczynku /mała gastronomia ew. stanica/. B-I-1 tereny zainwestowane i bezpośrednio do nich przylegające wsi Majdan Krynicki (w granicach strefy B), Dąbrowa, Majdan Sielec, Huta Dzierążyńska, część wsi Zwiartów (zabudowa kolonijna) oraz Kol. Zwiartów. Zachowuje się istniejące zagospodarowanie w tym zabudowę wiejską i usługi. Istnieje możliwość rozbudowy usług i zwiększenie ich asortymentu, rozwój rzemiosła itp.

2. B II obszary terenów otwartych - obszary otwarte obejmują tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej /pola, łąki/, wody oraz lasy. Na terenach leśnych położonych przy południowej granicy gminy zwanych "Grabina" i "Sielec" należy wykluczyć zagospodarowanie turystyczne. Lasy te stanowią lokalny węzeł ekologiczny. We wsi Zwiartów i Kol. Zwiartów zaleca się odtworzenie stawów rybnych, produkcyjnych. Na terenach występowania silnej erozji zabiegi przeciwoerozyjne głównie zalesianie.

C Strefa produkcji rolnej i rozwoju turystyki dzieli się na obszary:

1. C I południowy:

C-I-1 tereny zabudowy wiejskiej z podstawową funkcją produkcji rolnej z usługami. Są to tereny zainwestowane i bezpośrednio do nich przylegające wsi: Romanówka, Zadnoga, Antoniówka, Zaboreczno. Zachowuje się istniejące zagospodarowanie. Przewiduje się możliwości rozwoju usług zwiększenie asortymentu rzemiosła usługowego i wytwórczego ew. niewielkiej obsługi turystyki i wypoczynku itp.

C-I-2 tereny zainwestowane i do przyległe wsi Kol. Partyzantów. We wsi tej oprócz podstawowej

funkcji produkcji rolnej przewiduje się możliwość funkcji turystyki gospodarstwa agroturystyczne ew. realizacja tzw. drugich domów w granicach zabudowy wsi, usługi paraturystyczne (gastronomia, noclegi itp.).

2. C II północny:

C II 1 zabudowa wiejska z usługami główna funkcja to produkcja rolna, uzupełniająca obsługa turystyki i wypoczynku obejmuje zainwestowane tereny oraz bezpośrednio do nich przylegające wsie Polanówka, część wsi Polany i część wsi Majdan Krynicki położony na zachód od projektowanej obwodnicy S 17. Zachowuje się istniejące zagospodarowanie. Przewiduje się rozwój usług, rzemiosła. Możliwość lokalizacji gospodarstw agroturystycznych i tzw. drugich domów w granicach istniejącej zabudowy /enklawy, przystosowanie gospodarstw itp.

C II 2 zabudowa wiejska w większości kolonijna wsi Polany głównie przysiółki Kuźmówka, Tokarszczyzna, Staropole, Przymiarki, Namule o funkcji produkcji rolnej i równorzędnej turystyki i wypoczynku. Zachowuje się istniejącą zabudowę. Przewiduje się rozwój funkcji turystyki i wypoczynku w różnych formach: agroturystyka, lokalizacja drugich domów, turystyka kwalifikowana itp.

3. C III terenów otwartych:

C-III tereny otwarte - pola, łąki, lasy, wody. Na terenach tych "przewiduje się utrzymanie i wytyczenie szlaków turystyki pieszej i rowerowej, jazdy konnej, kuligów, narciarstwa biegowego i ew. saneczkarstwa oraz terenów dla uprawiania łyżwiarstwa rekreacyjnego. Z zagospodarowania turystycznego wyłącz się las Zarzecz k/Zaboreczna stanowiący węzeł ekologiczny /możliwość zbieractwa/. Zachowuje się istniejącą rozproszoną zabudowę lokalizacja nowej jedynie przy zabudowie istniejącej. Konieczność zalesień i innych zabiegów przeciwoerozyjnych na terenach jej występowania.

Siedziba Gminy Krynice położona jest w środkowej części gminy, stanowiąc ośrodek administracyjny oraz usługowy dla okolicznych wsi.

1.17. Mieszkalnictwo

Tabela 19 Charakterystyka zasobów mieszkaniowych

przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania

2016	2017	2018	2019	2020	2021
[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]
83,4	83,5	83,5	83,5	86,7	86,6

przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę

2016	2017	2018	2019	2020	2021
[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]	[m2]
28,1	28,5	28,6	29,0	30,4	30,8

mieszkania na 1000 mieszkańców

2016	2017	2018	2019	2020	2021
337,0	341,5	342,6	347,2	351,1	356,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik powierzchni mieszkaniowej przypadającej na jednego mieszkańca w 2021 r. wyniósł 30,8

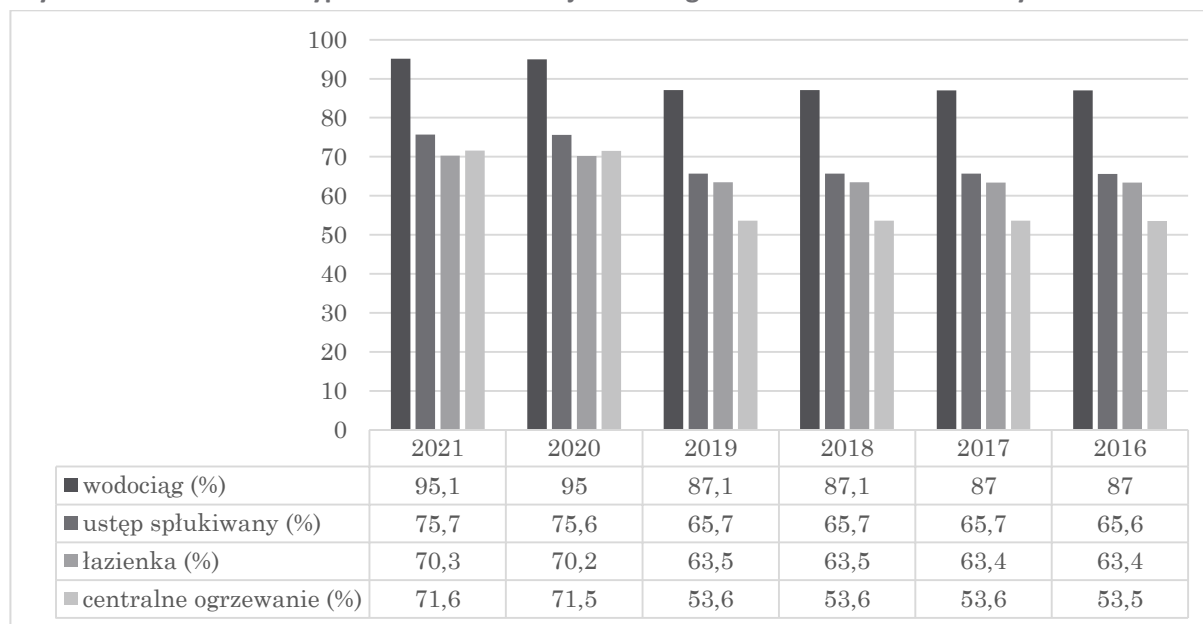
Diagnoza społeczno – gospodarcza Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krynice na lata 2023-2030

m² i wzrósł w porównaniu do 2016 roku o 2,7 m²/osobę.

Średnia powierzchnia użytkowa przeciętnego mieszkania w 2021 r. wyniosła 86,6 m² i wzrosła w porównaniu do 2016 r. o 3,2 m².

W celu oceny stanu jakości mieszkań w gminie, ważna jest ich analiza pod względem wyposażenia w instalacje. Jak widać na poniższych wykresach, w ciągu ostatnich lat, nie wszystkie mieszkania stwarzały korzystne warunki życia dla ich lokatorów. Pociągającym jest jednak fakt, że od 2016 roku zauważalny jest wzrost liczby mieszkań wyposażonych w łazienki, centralne ogrzewanie oraz wodociągi.

Wykres 25 Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań w Gminie Kryńce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS Bank Danych Lokalnych

1.18. Ochrona bezpieczeństwa

W Gminie Kryńce nie funkcjonuje posterunek policji, a jej obszar podlega jako rejon służbowy Rewirowi Dzielnicowych Wydziału Prewencji KPP w Tomaszowie Lubelskim. Gmina obsługiwana jest przez dzielnicowego z ww. komórki organizacyjnej KPP w Tomaszowie Lubelskim. Na terenie gminy Kryńce służbę pełnią również policjanci Ognia Patrolowo - Interwencyjnego Wydziału Prewencji, Wydziału Kryminalnego, Wydziału Ruchu Drogowego oraz policjanci realizujący zadania w zakresie profilaktyki społecznej. Bezpieczeństwo mieszkańcom zapewnia **Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Lubelskim** oraz pracujący dzielnicowi.

Tabela 20 Poziom przestępczości w Gminie Kryńce za rok 2022 w podziale na poszczególne miejscowości

Lp.	Miejscowość	Liczba przestępstw	Wykroczenia zanotowane	Interwencje domowe	Przestępstwa kryminalne	Liczba założonych niebieskich kart

Diagnoza społeczno – gospodarcza Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kryńce na lata 2023-2030

1	Antoniówka	0	18	2	0	0
2	Budy Dzierżyńskie	2	323	3	0	1
3	Dąbrowa	0	0	3	0	0
4	Dzierążnia	1	5	13	0	0
5	Huta Dzierżyńska	0	13	7	0	0
6	Kolonia Partyzantów	0	0	2	0	0
7	Krynice	4	1223	3	1	0
8	Majdan Krynicki	1	41	7	0	1
9	Majdan-Sielec	1	0	0	1	0
10	Polanówka	1	163	1	0	0
11	Polany	1	0	2	0	0
12	Romanówka	0	0	0	0	0
13	Zaboreczno	0	0	0	0	0
14	Zadnoga	2	2	0	0	0
15	Zwiartów	0	0	0	1	0
16	Zwiartów- Kolonia	0	0	14	0	0
Razem		13	1788	57	3	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Lubelskim

Bezpieczeństwo przeciwpożarowe zapewnia 9 jednostek ochotniczych Straży Pożarnych skupiających w swoich szeregach niespełna 360 członków. Dwie jednostki OSP włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego tj. Krynice i Huta Dzierżyńska. Przy OSP działają młodzieżowe Drużyny Pożarnicze, których członkowie w przyszłości zasilą szeregi strażaków ochotników. Do wyposażenia jednostek należą: cztery średnie samochody gaśnicze, cztery lekkie samochody gaśnicze, jedna łódź do ratownictwa wodnego. Na stanie OSP znajduje się również specjalistyczny sprzęt m.in. motopompy, pilarki do drewna betonu, agregaty prądotwórcze, aparaty nadciśnieniowe, Lukasy, zestawy medyczne.

1.19. Komunikacja

Infrastruktura drogowa

Na aktualny układ drogowy Gminy Krynice składają się droga krajowa 17 (Warszawa) Zakręt – Garwolin – Ryki – Kurów – Lublin – Piaski – Krasnystaw – Zamość – Tomaszów Lubelski – Hrebenne – granica państwa oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Droga krajowa 17 jest drogą o znaczeniu międzynarodowym i stanowi główne połączenie gminy z Tomaszowem Lubelskim (miasto stanowiące siedzibę powiatu), Zamościem oraz Lublinem – miastem wojewódzkim. Droga Nr 17 tworzy korytarz transportowy Morze Bałtyckie - Morze Czarne i jest zaliczona do sieci dróg międzynarodowych (E-372). Istotną rolę na obszarze Gminy pełni sieć dróg powiatowych, które zapewniają komunikację z gminami sąsiednimi oraz ułatwiają komunikację wewnętrzną. Na obszarze Gminy znajduje się

7 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 44,4 km. Poniżej wykaz dróg powiatowych przebiegających przez obszar Gminy Krynice.

Drogi publiczne będące w zarządzie dróg gminnych, w trakcie trwania 2022 roku obejmowały długość 55,361 km. Drogi asfaltowe stanowiły na dzień 1 stycznia 2022 roku 23,35% wszystkich dróg, a na dzień 31 grudnia 2022 roku 25,40% (zgodnie z Raportem o stanie gminy Krynice za 2022 rok).

Tabela 21 Wykaz dróg gminnych przebiegających przez obszar gminy Krynice

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi
1	111544 L	dr.pow.3266L - Kol. Zajezerze - dr.kraj.17
2	111545 L	(Dzierążnia) - dr.kraj.17 - - dr.pow.3502L Dzierążnia
3	111546 L	Karolówka - dr.pow.3501L - dr.pow.3502L
4	111547 L	Żwiartów - dr.pow.3507L - dr.pow.3502L
5	111548 L	Polanówka - dr.pow.3265L - dr.kraj.17
6	111549 L	Polany - dr.pow.3265L - dr.pow.3266L
7	111550 L	Antoniówka - dr.pow.3503L - dr.kraj.17
8	111551 L	dr.pow.3503L - gr.gminy Krasnobród (Zaboreczne)
9	111552 L	Majdan Krynicki - dr.pow.3265L - dr.gm.111553L
10	111553 L	dr.pow.3265L - Majdan Krynicki - gr.gminy Komarów-Osada
11	111554 L	Majdan Krynicki - dr.pow.3265L - dr.kraj.17
12	111555 L	dr.kraj.17 - dr.gm.111545L Krynice
13	111556 L	dr.pow.3501L - Dąbrowa
14	111557 L	Dzierążnia - dr.pow.3502L - dr.pow.3502L
15	111558 L	Średnia Droga - dr.gm.111559L - dr.gm.111547L
16	111559 L	Żwiartów - dr.pow.3507L - dr.gm.111547L
17	111560 L	Leśne Doliny - dr.gm.111559L
18	112046 L	droga na działce nr 1069 w miejscowości Dzierążnia
19	112047 L	droga na działce nr 627/2 w miejscowości Romanówka
20	112048 L	droga na działce nr 823 w miejscowości Majdan- Sielec
21	112052 L	droga na działkach nr 80, 123, 147 w miejscowości Polany
22	112053 L	droga na działkach nr 147/1, 503,507, 210/2, 214/2, 215/2 w miejscowości Zadnoga
23	112054 L	droga na działkach nr 164, 165/3, 165/5 w miejscowości Antonówka
24	112055 L	droga na działkach nr 189, 190, 238, 1431, 364 w miejscowości Dzierążnia
25	112056 L	droga na działce nr 809 w miejscowości Zwiartów
26	112057 L	droga na działce nr 969 w miejscowości Zwiartów
27	112058 L	droga na działkach nr 523/5, 523/11 w miejscowości Zwiartów
28	112059 L	droga na działkach nr 615 i 630 w miejscowości Krynice
29	112060 L	droga na działkach nr 613 i 604/6 w miejscowości Krynice
30	112061 L	droga na działkach nr 56, 75/2, 76/2, 78/2, 79 w miejscowości Polany
31	112062 L	droga na działkach nr 306 w miejscowości Polanówka i na działce nr 509 w miejscowości Polany
32	112063 L	droga na działce nr 272 w miejscowości Majdan Krynicki
33	112064 L	droga na działce nr 102/6 w miejscowości Majdan Krynicki
34	112065 L	droga na działkach nr 286, 287/9 i 291 w miejscowości Budy
35	112066 L	droga na działce nr 1185 w miejscowości Dzierążnia
36	112067 L	droga na działce nr 684 w miejscowości Huta Dzierążyńska
37	112068 L	droga na działce nr 742 i 902 w miejscowości Zwiartów
38	112090 L	droga położona na terenie Gminy Krynice na działce nr ew. 696/5 w obrębie ewidencyjnym Dzierążnia

L.p.	Miejscowość	Ilość przystanków
1.	Antoniówka	3
2.	Budy	3
3.	Dąbrowa	3
4.	Dzierążnia	3
5.	Huta Dzierążyńska	2
6.	Kolonia Partyzantów	2
7.	Krynice	2
8.	Majdan Krynicki	2
9.	Majdan-Sielec	3
10.	Polanówka	3
11.	Polany	5
12.	Romanówka	1
13.	Zaboreczno	1
14.	Zadnoga	2
15.	Zwiartów	0
16.	Zwiartów-Kolonia	2
RAZEM:		37

Źródło:

www.zdw.lublin.pl

W trakcie roku szkolnego szkolny transport publiczny kursuje trzy razy dziennie po każdej miejscowości.

Tabela 22 Liczba przystanków w poszczególnych miejscowościach gminy Krynice

2. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH

2.1. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Z uwagi na charakter dokumentu, obszar objęty rewitalizacją winien być wyodrębniony w sposób szczegółowy w oparciu o wybrane wskaźniki odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Obszar, który zostanie poddany rewitalizacji powinien zostać wyodrębniony w sposób szczegółowy, w oparciu o katalog wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej jednostki. Przyjęta w niniejszym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji zakładała w głównej mierze oparcie się mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej na danym obszarze.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – niskiego stopnia inwestycji w odnawialne źródła energii, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują, że obszar zdegradowany można wyznaczyć dla miejsc koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami ze sfer gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Obszar można uznać za zdegradowany w przypadku współwystępowania minimum jednego problemu ze sfery społecznej oraz problemów z pozostałych sfer.

Uznanie danego zjawiska za stan kryzysowy ma miejsce, jeśli dane negatywne zjawisko charakteryzuje się wartością wskaźników je oceniających, przekraczających średnią wartość notowaną w skali gminy. Istotne jest także obiektywne stwierdzenie, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska kryzysowego (np. poprzez odniesienie poziomu zjawiska do średnich notowanych na innych poziomach statystycznych).

Celem wyznaczenia na obszarze całej gminy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, analiza danych przebiegała 2-etapowo:

- ETAP 1 - wyznaczenie Obszaru Zdegradowanego (OZ) na terenie Gminy Krynice
- ETAP 2 - wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Krynice

2.2. ETAP 1 – wyznaczenie Obszaru Zdegradowanego (OZ) na terenie Gminy Krynice

W celu jednoznacznego wskazania na jakim obszarze gminy występuje największe natężenie negatywnych zjawisk, poszczególnym zjawiskom problemowym przypisano odpowiadające im wskaźniki. Punktem odniesienia terytorialnego był podział gminy na miejscowości.

Procedura wyznaczania obszarów zdegradowanych opierała się na następujących założeniach:

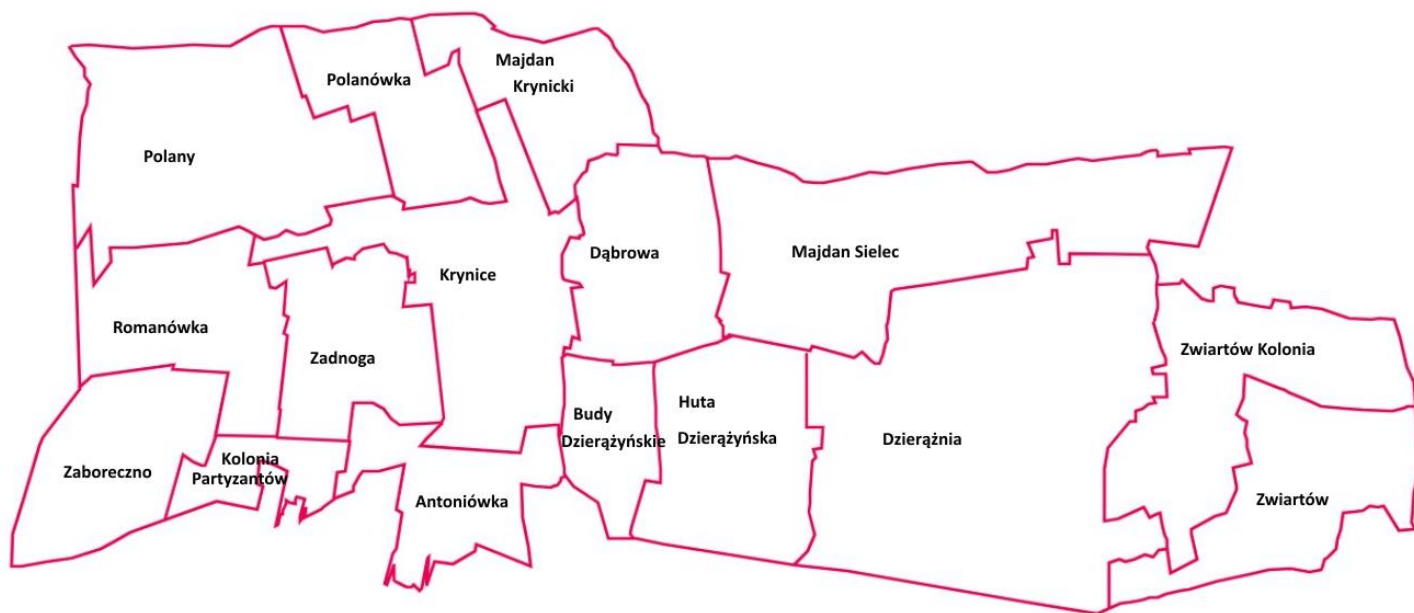
Na wstępnym etapie prac diagnostycznych zaproponowano, aby do celów agregacji danych opisujących stany kryzysowe dokonać podziału gminy na sołectwa/ miejscowości. Założono wstępnie, że działania rewitalizacyjne powinny rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzennie i funkcjonalnie, dlatego też przy tworzeniu stref próbowano zachować podział gminy na takie obszary.

Tabela 23 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach GPR

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział ludności %	Powierzchnia w m ²	Udział powierzchni %
1.	Antoniówka	282	8,93%	2764260	3,76%
2.	Budy Dzierżyńskie	157	4,97%	1766235	2,40%
3.	Dąbrowa	188	5,96%	3839382	5,22%
4.	Dzierżnia	296	9,38%	12944459	17,59%
5.	Huta Dzierżyńska	240	7,60%	4364572	5,93%
6.	Kolonia Partyzantów	25	0,79%	1287902	1,75%
7.	Krynice	466	14,76%	5662685	7,69%
8.	Majdan Krynicki	205	6,49%	2999543	4,08%
9.	Majdan-Sielec	189	5,99%	8204512	11,15%
10.	Polanówka	211	6,68%	3037241	4,13%
11.	Polany	200	6,34%	6750433	9,17%
12.	Romanówka	74	2,34%	3814615	5,18%
13.	Zaboreczno	93	2,95%	3555778	4,83%
14.	Zadnoga	130	4,12%	3330580	4,52%
15.	Zwiartów	215	6,81%	9283718	12,61%
16.	Zwiartów-Kolonia	186	5,89%	2764260	3,76%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Krynice

Mapa 3 Podział gminy na obszary porównawcze

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmcp_2.html?gmap=gp0

2.2.1. Wskaźniki delimitujące obszary zdegradowane

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter gminy i występujące w niej zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę każdej ze sfer wskazanych w Ustawie o rewitalizacji. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 24 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego

Lp.	Kategoria	Wskaźnik	Opis
1.	SFERA SPOŁECZNA	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości	Wskaźnik obrazujący sytuację demograficzną danego sołectwa/obszaru. Wskaźnik obliczony został na podstawie danych GUS. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z sytuacją demograficzną.
2.		Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości	Wskaźnik obrazujący sytuację demograficzną danego sołectwa/obszaru. Wskaźnik obliczony został na podstawie danych GUS. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z sytuacją demograficzną.
3.		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej. Poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego obliczony został na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicach. Jako wskaźnik go wyznaczający przyjęto liczbę osób korzystających z pomocy społecznej przeliczeniu na 100 mieszkańców. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z wykluczeniem społecznym.
4.		Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Dane dotyczące bezrobocia pozyskano z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim. Założone w tym obszarze wskaźniki wskazały miejscowości z największym odsetkiem osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych, co jest szczególnie istotne w przypadku analizy zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne. Długotrwale bezrobocie znacząco zwiększa prawdopodobieństwo jego wystąpienia oraz stanowi odzwierciedlenie warunków życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców.
5.		Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Dane dotyczące bezrobocia pozyskano z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim. Założone w tym obszarze wskaźniki wskazały miejscowości z największym odsetkiem osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych, co jest szczególnie istotne w przypadku analizy zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne. Długotrwale bezrobocie znacząco zwiększa prawdopodobieństwo jego wystąpienia oraz stanowi odzwierciedlenie warunków życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

6.		Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Dane potrzebne do obliczenia wskaźnika opisującego stopień przestępczości i naruszeń prawa pozyskano z Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Lubelskim. Przystępność znacząco negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz postrzeganie atrakcyjności danego miejsca do zamieszkania i inwestowania. Do wskazania poziomu przestępczości w poszczególnych miejscowościach przyjęto liczbę przestępstw i wykroczeń przeliczeniu na 100 mieszkańców.
7.		„Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Dane potrzebne do obliczenia wskaźnika opisującego stopień przestępczości i naruszeń prawa pozyskano z Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Lubelskim. Przystępność znacząco negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz postrzeganie atrakcyjności danego miejsca do zamieszkania i inwestowania. Do wskazania poziomu przestępczości w poszczególnych sołectwach przyjęto oraz ilość założonych „niebieskich kart” oraz interwencji domowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
8.		Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Krynice
9.		Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego – wskaźnik określa zaangażowanie lokalnych społeczności w pozyskiwanie środków w ramach funduszu sołeckiego. Dane pozyskano z UG Krynice.
10.	SFERA GOSPODARCZA	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Wskaźnikami wskazującymi na problemy natury gospodarczej są: poziom aktywności gospodarczej oraz kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Do obliczenia poziomu wzrostu aktywności gospodarczej posłużono się liczbą podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w poszczególnych /miejscowościach. Źródło danych: Urząd Gminy Krynice, rejestr CEIDG.

11.		Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Wskaźnikami wskazującymi na problemy natury gospodarczej są: poziomu aktywności gospodarczej oraz kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Do obliczenia kondycji lokalnych przedsiębiorstw j posłużono się liczbą podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych w poszczególnych /miejscowościach. Źródło danych: Urząd Gminy Krynice, rejestr CEIDG.
12.	SFERA ŚRODOWISKOWA	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest w Gminie Krynice na 100 mieszkańców	Ze względu na ograniczoną liczbę danych ilościowych dla poszczególnych sołectw, analizując aspekty środowiskowe skupiono się w szczególności na negatywnych zjawiskach dotyczących obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska (azbestu)
13.	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Wskaźnik określa poziom dostępności usług kultury i usług społecznych. Dokonano analizy ilościowej problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej na terenie Gminy Krynice w następującym zakresie: Liczba obiektów kulturalnych
		Dostępność do obiektów kultury fizycznej i rekreacji na terenie Gminy Krynice	Wskaźnik określa poziom dostępności kultury fizycznej i rekreacji. Dokonano analizy ilościowej problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej na terenie Gminy Krynice w następującym zakresie: Liczba obiektów kultury fizycznej i rekreacji
14.	SFERA TECHNICZNA	Powierzchnia zdegradowanych przestrzeni publicznych	Wskaźnik opisujący poziom degradacji przestrzeni publicznych w obrębie obszaru/sołectwa. Źródło danych: Urząd Gminy. Degradacja przestrzeni, w tym przestrzeni publicznej przejawia się m.in. w występowaniu zdegradowanych, zaniedbanych obiektów: pustostanów, budynków niewykorzystanych, które utraciły swoją funkcję. Z powodu występowania takich obiektów przestrzeń przestaje być reprezentacyjna, co przekłada się na atrakcyjność turystyczno-gospodarczą całej gminy. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były informacje zawarte w dokumentach gminnych, a także informacje uzyskane od poszczególnych właścicieli i zarządców, jak również wizje w terenie.

Źródło: opracowanie własne

2.2.2. Wyniki dla poszczególnych miejscowości wg ww. wskaźników

Tabela 25 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości w roku 2021 [%]

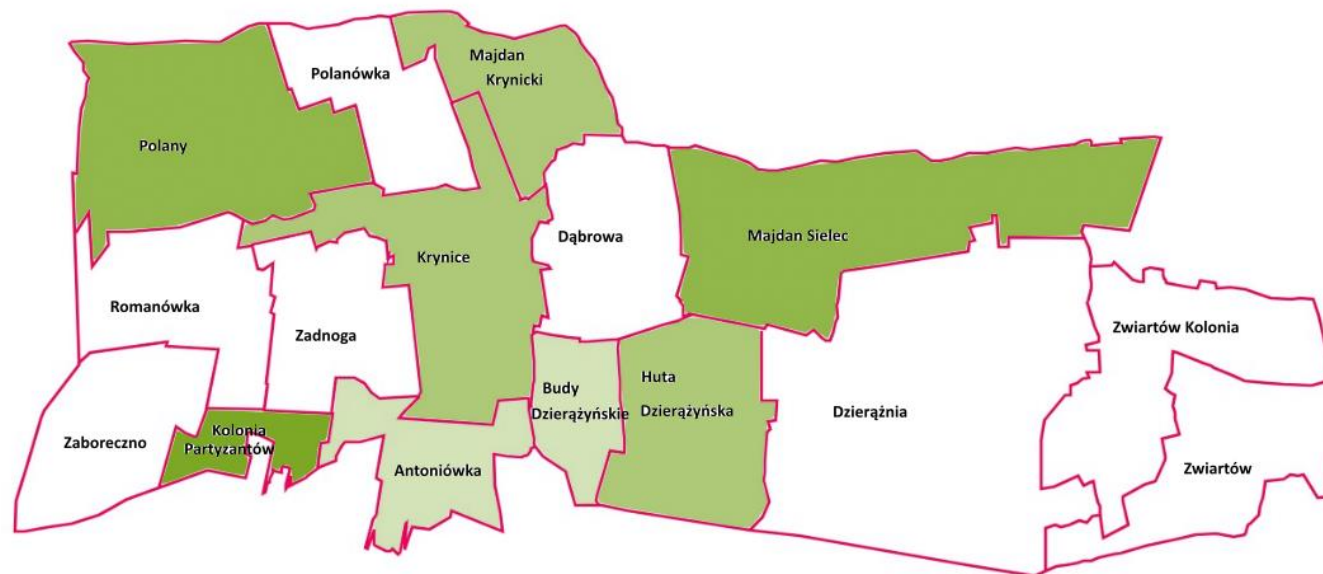
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	13,50%
Budy Dzierążyńskie	15,92%
Dąbrowa	14,90%
Dzierążnia	18,93%
Huta Dzierążyńska	14,22%
Kolonia Partyzantów	19,35%
Krynice	17,62%
Majdan Krynicki	14,85%
Majdan-Sielec	15,42%
Polanówka	19,61%
Polany	17,77%
Romanówka	22,89%
Zaboreczno	19,15%
Zadnoga	20,17%
Zwiartów/Zwiartów Kolonia	18,36%
Średnia	17,51%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Narodowy Spis Powszechny 2021

Tabela 26 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości [%]

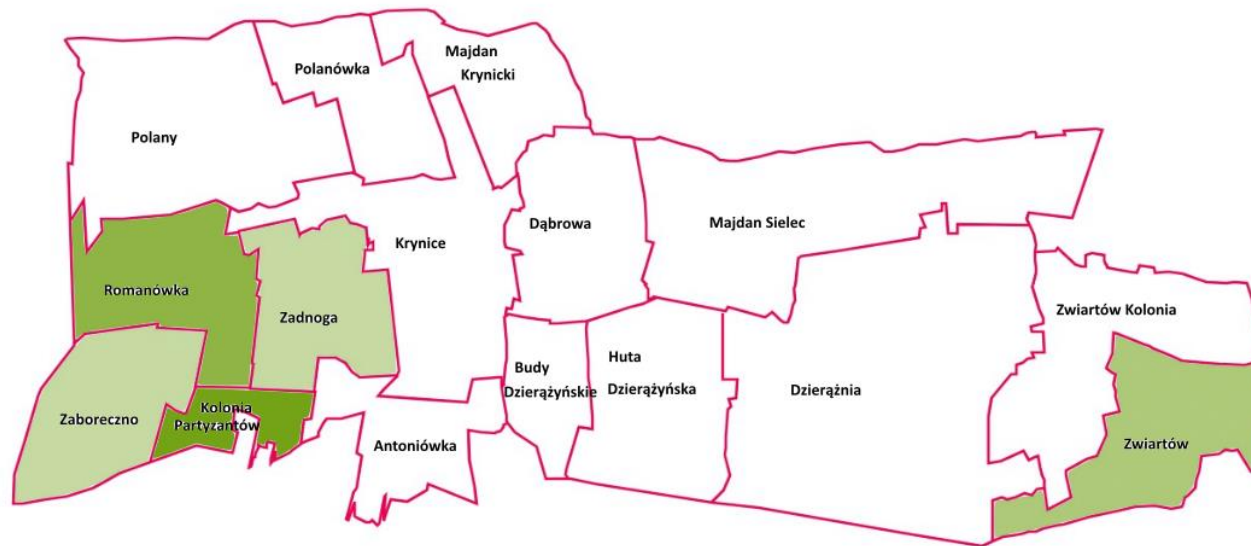
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	26,28%
Budy Dzierżyńskie	26,75%
Dąbrowa	23,56%
Dzierżnia	23,93%
Huta Dzierżyńska	29,33%
Kolonia Partyzantów	35,48%
Krynice	29,07%
Majdan Krynicki	27,23%
Majdan-Sielec	32,84%
Polanówka	22,06%
Polany	32,49%
Romanówka	15,66%
Zaboreczno	19,15%
Zadnoga	21,85%
Zwiartów/ Zwartów Kolonia	22,74%
Średnia	25,89%

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Narodowy Spis Powszechny 2021

Tabela 27 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

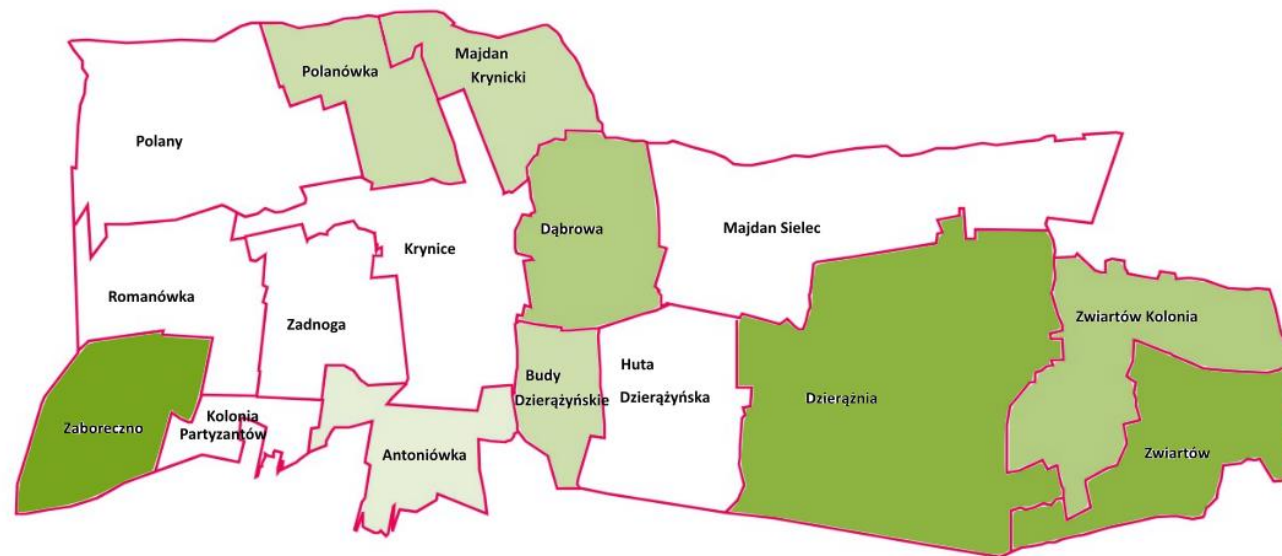
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	3,55
Budy Dzierążyńskie	2,55
Dąbrowa	2,13
Dzierążnia	3,04
Huta Dzierążyńska	0,42
Kolonia Partyzantów	24,00
Krynice	5,15
Majdan Krynicki	5,85
Majdan-Sielec	2,65
Polanówka	6,16
Polany	3,00
Romanówka	20,27
Zaboreczno	7,53
Zadnoga	7,69
Zwiartów	11,16
Zwiartów-Kolonia	4,30
Średnia	6,84

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krynicach

Tabela 28 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

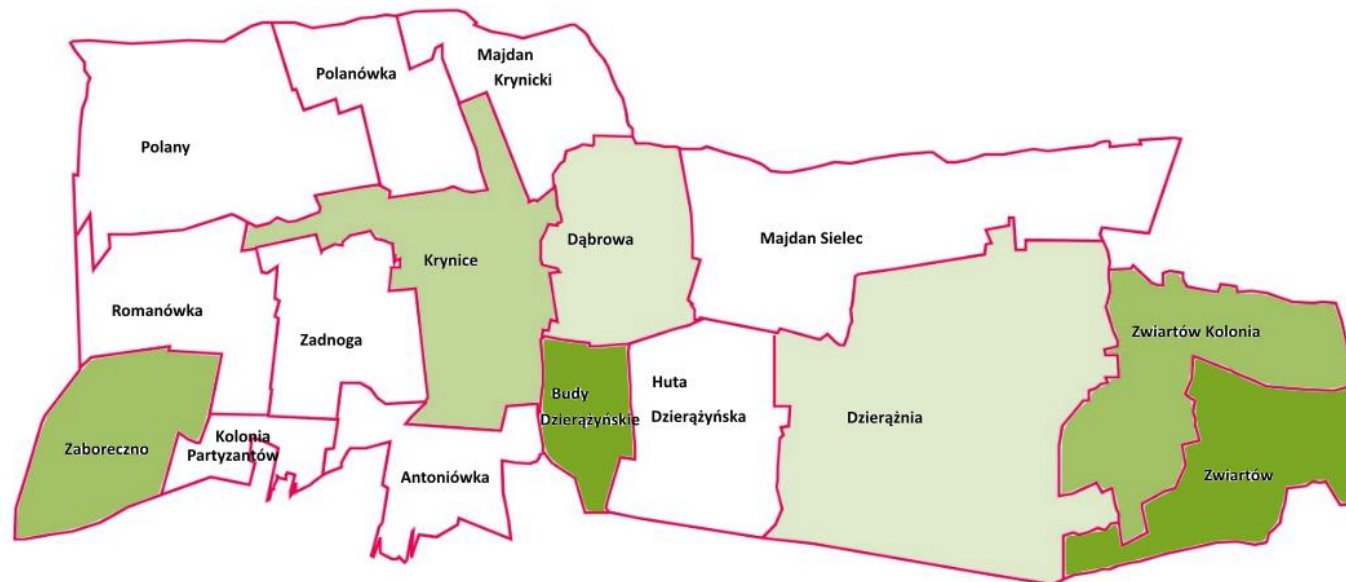
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	1,77
Budy	1,91
Dąbrowa	2,13
Dzierążnia	2,70
Huta Dzierążyńska	1,67
Kolonia Partyzantów	0,00
Krynice	1,50
Majdan Krynicki	1,95
Majdan-Sielec	0,53
Polanówka	1,90
Polany	1,50
Romanówka	1,35
Zaboreczno	3,23
Zadnoga	0,77
Zwiartów	2,79
Zwiartów-Kolonia	2,15
Średnia	1,74

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim

Tabela 29 Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	0,35
Budy Dzierżyńskie	1,27
Dąbrowa	0,53
Dzierżnia	0,68
Huta Dzierżyńska	0,42
Kolonia Partyzantów	0,00
Krynice	0,86
Majdan Krynicki	0,00
Majdan-Sielec	0,00
Polanówka	0,00
Polany	0,50
Romanówka	0,00
Zaboreczno	1,08
Zadnoga	0,00
Zwiartów	1,40
Zwiartów-Kolonia	1,08
Średnia	0,51

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim

Tabela 30 Liczba przestępstw na 100 mieszkańców

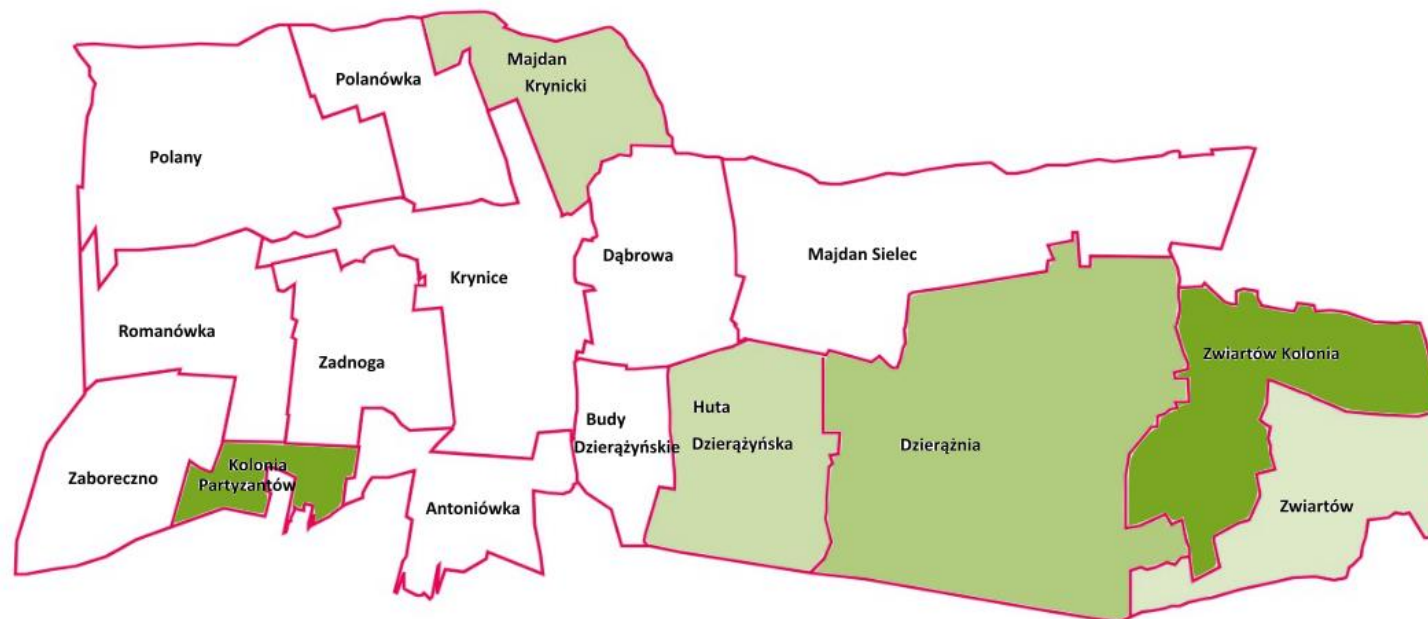
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	6,38
Budy Dzierżyńskie	207,01
Dąbrowa	0,00
Dzierżnia	2,03
Huta Dzierżyńska	5,42
Kolonia Partyzantów	0,00
Krynice	263,30
Majdan Krynicki	20,49
Majdan-Sielec	0,53
Polanówka	77,73
Polany	0,50
Romanówka	0,00
Zaboreczno	0,00
Zadnoga	3,08
Zwiartów	0,00
Zwiartów-Kolonia	0,00
Średnia	36,65

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Lubelskim

Tabela 31 „Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	0,71
Budy Dzierżyńskie	1,91
Dąbrowa	1,60
Dzierążnia	4,39
Huta Dzierżyńska	2,92
Kolonia Partyzantów	8,00
Krynice	0,64
Majdan Krynicki	3,41
Majdan-Sielec	0,00
Polanówka	0,47
Polany	1,00
Romanówka	0,00
Zaboreczno	0,00
Zadnoga	0,00
Zwiartów	2,54
Zwiartów-Kolonia	7,53
Średnia	2,20

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Lubelskim

Tabela 32 Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	0,35
Budy Dzierążyskie	0,00
Dąbrowa	1,06
Dzierążnia	1,69
Huta Dzierążyńska	0,83
Kolonia Partyzantów	0,00
Krynice	1,29
Majdan Krynicki	0,98
Majdan-Sielec	1,59
Polanówka	0,95
Polany	0,50
Romanówka	1,35
Zaboreczno	1,08
Zadnoga	1,54
Zwiartów	0,93
Zwiartów-Kolonia	0,00
Średnia	0,88

Źródło: Opracowanie własne, Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Krynice oraz BDL GUS

Tabela 33 Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	67,68
Budy Dzierążyńskie	86,24
Dąbrowa	54,40
Dzierążnia	69,36
Huta Dzierążyńska	77,13
Kolonia Partyzantów	413,60
Krynice	65,82
Majdan Krynicki	76,78
Majdan-Sielec	93,66
Polanówka	88,70
Polany	91,88
Romanówka	167,88
Zaboreczno	128,22
Zadnoga	107,69
Zwiartów	83,30
Zwiartów- Kolonia	92,73
Średnia	110,32

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Krynice

Tabela 34 Wartości wskaźników dla sfery społecznej

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	Niebieskie karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021
Antoniówka	13,50	26,28	3,55	1,77	0,35	6,38	0,71	0,35	67,68
Budy Dzierżężyńskie	15,92	26,75	2,55	1,91	1,27	207,01	1,91	0,00	86,24
Dąbrowa	14,90	23,56	2,13	2,13	0,53	0,00	1,6	1,06	54,40
Dzierżnia	18,93	23,93	3,04	2,70	0,68	2,03	4,39	1,69	69,36
Huta Dzierżężyńska	14,22	29,33	0,42	1,67	0,42	5,42	2,92	0,83	77,13
Kolonia Partyzantów	19,35	35,48	24,00	0,00	0,00	0,00	8	0,00	413,60
Krynice	17,62	29,07	5,15	1,50	0,86	263,30	0,64	1,29	65,82
Majdan Krynicki	14,85	27,23	5,85	1,95	0,00	20,49	3,41	0,98	76,78
Majdan-Sielec	15,42	32,84	2,65	0,53	0,00	0,53	0	1,59	93,66
Polanówka	19,61	22,06	6,16	1,90	0,00	77,73	0,47	0,95	88,70
Polany	17,77	32,49	3,00	1,50	0,50	0,50	1	0,50	91,88
Romanówka	22,89	15,66	20,27	1,35	0,00	0,00	0	1,35	167,88
Zaboreczno	19,15	19,15	7,53	3,23	1,08	0,00	0	1,08	128,22
Zadnoga	20,17	21,85	7,69	0,77	0,00	3,08	0	1,54	107,69
Zwiartów	18,36	22,74	11,16	2,79	1,40	0,00	2,54	0,93	83,30
Zwiartów-Kolonia	Brak danych	Brak danych	4,30	2,15	1,08	0,00	7,53	0,00	92,73
Średnia arytmetyczna	17,51	25,89	6,84	1,74	0,51	36,65	2,20	0,88	110,32
Odchylenie standardowe	2,35	3,97	9,71	2,44	2,72	51,50	6,68	2,34	31,46

Wskaźniki powyższe wymagają odpowiedniej standaryzacji. Dla porównania stopnia natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych obszarach/sołectwach opracowano porównywalny wskaźnik. W pierwszym etapie powinno się znormalizować poszczególne zjawiska kryzysowe. Czynność ta polega na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

S_j – odchylenie standardowe wskaźnika j

Tabela 35 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery społecznej

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	Niebieskie karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021
Antoniówka	-1,70	0,10	-0,34	0,01	-0,06	-0,59	-0,22	-0,23	-1,36
Budy	-0,68	0,22	-0,44	0,07	0,28	3,31	-0,04	-0,38	-0,77
Dąbrowa	-1,11	-0,59	-0,49	0,16	0,01	-0,71	-0,09	0,08	-1,78
Dzierążnia	0,60	-0,49	-0,39	0,39	0,06	-0,67	0,33	0,35	-1,30
Huta Dzierążyńska	-1,40	0,86	-0,66	-0,03	-0,03	-0,61	0,11	-0,02	-1,06
Kolonia Partyzantów	0,78	2,41	1,77	-0,71	-0,19	-0,71	0,87	-0,38	9,64
Krynice	0,05	0,80	-0,17	-0,10	0,13	4,40	-0,23	0,17	-1,41
Majdan Krynicki	-1,13	0,34	-0,10	0,09	-0,19	-0,31	0,18	0,04	-1,07
Majdan-Sielec	-0,89	1,75	-0,43	-0,50	-0,19	-0,70	-0,33	0,30	-0,53
Polanówka	0,89	-0,97	-0,07	0,07	-0,19	0,80	-0,26	0,03	-0,69
Polany	0,11	1,66	-0,40	-0,10	0,00	-0,70	-0,18	-0,16	-0,59
Romanówka	2,29	-2,58	1,38	-0,16	-0,19	-0,71	-0,33	0,20	1,83
Zaboreczno	0,70	-1,70	0,07	0,61	0,21	-0,71	-0,33	0,08	0,57
Zadnoga	1,13	-1,02	0,09	-0,40	-0,19	-0,65	-0,33	0,28	-0,08
Zwiartów	0,36	-0,79	0,44	0,43	0,33	-0,71	0,05	0,02	-0,86
Zwiartów-Kolonia	-	-	-0,26	0,17	0,21	-0,71	0,80	-0,38	-0,56

Wartości wskaźników po normalizacji umożliwiają dalsze wyliczenia. W następnym etapie należy określić, czy dany wskaźnik jest **stymulantą**, czy **destymulantą**, tzn. czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki, czy też prowadzą do kryzysu.

Jeżeli wśród wskaźników znajdzie się stymulanta, uzyskane wartości należy przekształcić zgodnie ze wzorem:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

W przypadku, gdy dany wskaźnik jest destymulantą, otrzymane w procesie normalizacji wartości pozostawiamy bez zmian

Tabela 36 Wartości wskaźników dla sfery społecznej po określeniu stymulanty i destymulanty

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości*	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	Niebieskie karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców*	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021*
Antoniówka	1,70	0,10	-0,34	0,01	-0,06	-0,59	-0,22	0,23	1,36
Budy	0,68	0,22	-0,44	0,07	0,28	3,31	-0,04	0,38	0,77
Dąbrowa	1,11	-0,59	-0,49	0,16	0,01	-0,71	-0,09	-0,08	1,78
Dzierążnia	-0,60	-0,49	-0,39	0,39	0,06	-0,67	0,33	-0,35	1,30
Huta Dzierżyńska	1,40	0,86	-0,66	-0,03	-0,03	-0,61	0,11	0,02	1,06
Kolonia Partyzantów	-0,78	2,41	1,77	-0,71	-0,19	-0,71	0,87	0,38	-9,64
Krynice	-0,05	0,80	-0,17	-0,10	0,13	4,40	-0,23	-0,17	1,41
Majdan Krynicki	1,13	0,34	-0,10	0,09	-0,19	-0,31	0,18	-0,04	1,07
Majdan-Sielec	0,89	1,75	-0,43	-0,50	-0,19	-0,70	-0,33	-0,30	0,53
Polanówka	-0,89	-0,97	-0,07	0,07	-0,19	0,80	-0,26	-0,03	0,69
Polany	-0,11	1,66	-0,40	-0,10	0,00	-0,70	-0,18	0,16	0,59
Romanówka	-2,29	-2,58	1,38	-0,16	-0,19	-0,71	-0,33	-0,20	-1,83
Zaboreczno	-0,70	-1,70	0,07	0,61	0,21	-0,71	-0,33	-0,08	-0,57
Zadnoga	-1,13	-1,02	0,09	-0,40	-0,19	-0,65	-0,33	-0,28	0,08
Zwiartów	-0,36	-0,79	0,44	0,43	0,33	-0,71	0,05	-0,02	0,86
Zwiartów-Kolonia	-	-	-0,26	0,17	0,21	-0,71	0,80	0,38	0,56

*stymulanta

Ostatnim etapem jest wyznaczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego, który będzie sumą wszystkich wskaźników cząstkowych wykorzystanych do określenia negatywnych zjawisk społecznych. Wartość wskaźnika syntetycznego będzie świadczyć, czy dane pole podstawowe znajduje się w stanie kryzysowym. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o dużym kryzysie, natomiast niskie ukazują pozytywny obraz zjawisk społecznych. Aby uzyskać wartość wskaźnika syntetycznego należy posłużyć się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk

n – liczba wskaźników (cech)

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego świadczy o występowaniu kryzysu w sferze społecznej w danym obszarze.

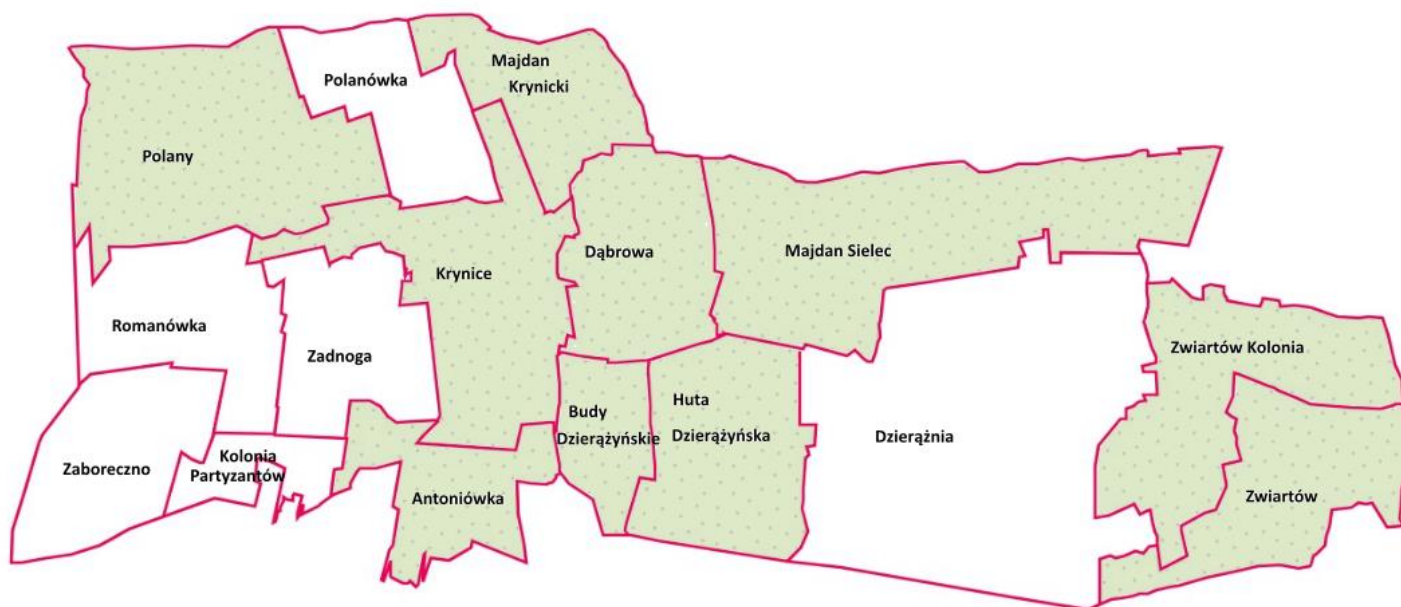
Tabela 37 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej

Nazwa obszaru	Demografia		Pomoc społeczna	Bezrobocie		Przestępczość	Patologie	Aktywność społeczna		Wskaźnik syntetyczny
Antoniówka	1,7	0,1	-0,34	0,01	-0,06	-0,59	-0,22	0,23	1,36	0,24
Budy Dzierżęńskie	0,68	0,22	-0,44	0,07	0,28	3,31	-0,04	0,38	0,77	0,58
Dąbrowa	1,11	-0,59	-0,49	0,16	0,01	-0,71	-0,09	-0,08	1,78	0,12
Dzierżnia	-0,6	-0,49	-0,39	0,39	0,06	-0,67	0,33	-0,35	1,3	-0,05
Huta Dzierżęńska	1,4	0,86	-0,66	-0,03	-0,03	-0,61	0,11	0,02	1,06	0,24
Kolonia Partyzantów	-0,78	2,41	1,77	-0,71	-0,19	-0,71	0,87	0,38	-9,64	-0,73
Krynice	-0,05	0,8	-0,17	-0,1	0,13	4,4	-0,23	-0,17	1,41	0,67
Majdan Krynicki	1,13	0,34	-0,1	0,09	-0,19	-0,31	0,18	-0,04	1,07	0,24
Majdan-Sielec	0,89	1,75	-0,43	-0,5	-0,19	-0,7	-0,33	-0,3	0,53	0,08
Polanówka	-0,89	-0,97	-0,07	0,07	-0,19	0,8	-0,26	-0,03	0,69	-0,09
Polany	-0,11	1,66	-0,4	-0,1	0	-0,7	-0,18	0,16	0,59	0,10
Romanówka	-2,29	-2,58	1,38	-0,16	-0,19	-0,71	-0,33	-0,2	-1,83	-0,77
Zaboreczno	-0,7	-1,7	0,07	0,61	0,21	-0,71	-0,33	-0,08	-0,57	-0,36
Zadnoga	-1,13	-1,02	0,09	-0,4	-0,19	-0,65	-0,33	-0,28	0,08	-0,43
Zwiartów	-0,36	-0,79	0,44	0,43	0,33	-0,71	0,05	-0,02	0,86	0,03
Zwiartów-Kolonia	-	-	-0,26	0,17	0,21	-0,71	0,80	0,38	0,56	0,16

Rewitalizacja ma służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców, co oznacza, że właśnie **kwestie społeczne są podstawowymi przesłankami służącymi wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i rewitalizacji**, a dopiero potem – aspekt gospodarczy, środowiskowy, funkcjonalno-przestrzenny i techniczny.

Delimitacja negatywnych zjawisk społecznych występujących w Gminie Krynice przeprowadzona na podstawie analizy natężenia wybranych zjawisk społecznych, jak również analizy wartości bezwzględnych tych zjawisk (skala zjawisk), wykazała, że obszarem koncentracji problemów społecznych w gminie jest obszar zlokalizowany w miejscowościach: **Antoniówka, Budy Dzierżyńskie, Dąbrowa, Huta Dzierżyńska, Krynice, Majdan Krynicki, Majdan-Sielec, Polany, Zwiartów, Zwiartów-Kolonia**

Mapa 4 Wyniki standaryzacji w odniesieniu do problemów społecznych – Gmina Krynice

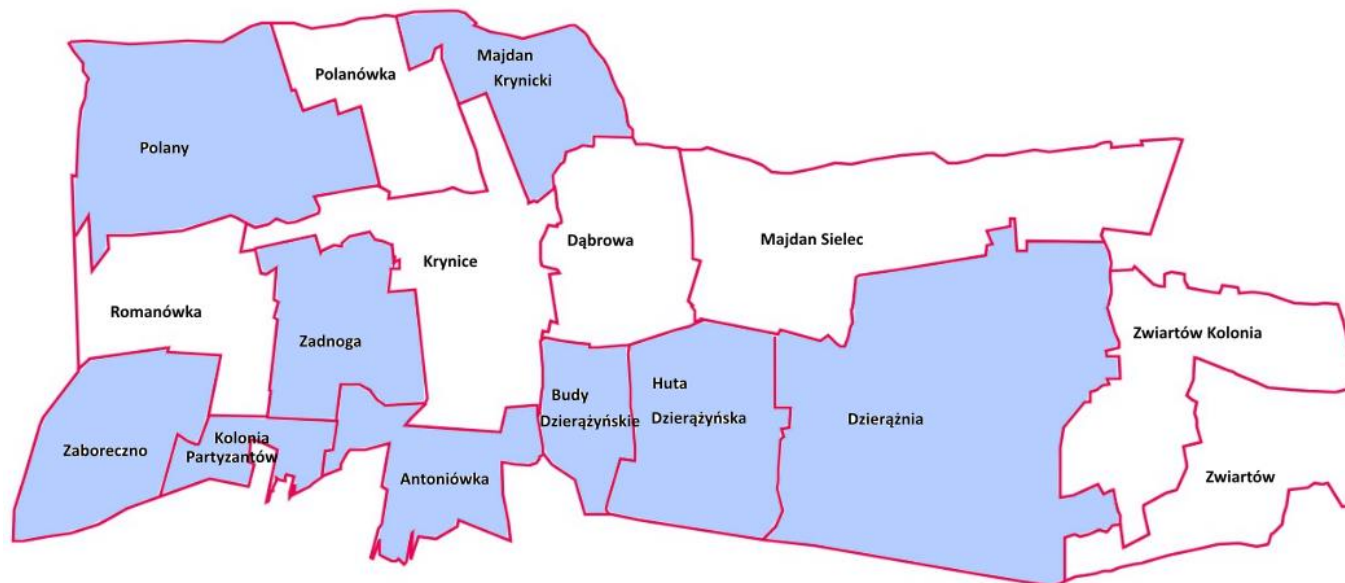
Źródło: Opracowanie własne.

Jak wcześniej wspomniano, dla poprawnego wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji należało dodatkowo zdiagnozować występowanie, co **najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcyjnych lub technicznych**.

Sfera gospodarcza:

Tabela 38 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)

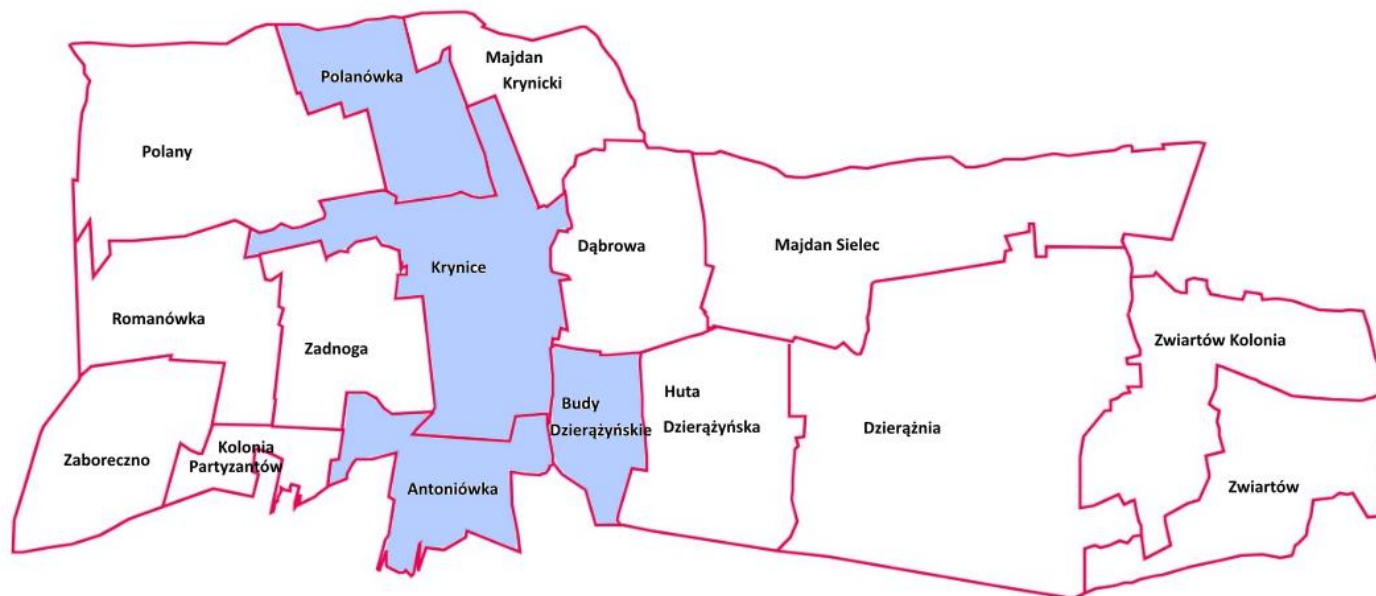
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	0,0000
Budy Dzierżyńskie	0,0000
Dąbrowa	0,0053
Dzierżnia	0,0000
Huta Dzierżyńska	0,0000
Kolonia Partyzantów	0,0000
Krynice	0,0064
Majdan Krynicki	0,0000
Majdan-Sielec	0,0053
Polanówka	0,0047
Polany	0,0000
Romanówka	0,0135
Zaboreczno	0,0000
Zadnoga	0,0000
Zwiartów	0,0093
Zwiartów-Kolonia	0,0054
Średnia	0,0031

Źródło: UG Krynice, rejestr CEIDG.

Tabela 39 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	0,0035
Budy	0,0064
Dąbrowa	0,0000
Dzierżnia	0,0000
Huta Dzierżyńska	0,0000
Kolonia Partyzantów	0,0000
Krynice	0,0043
Majdan Krynicki	0,0000
Majdan-Sielec	0,0000
Polanówka	0,0047
Polany	0,0000
Romanówka	0,0000
Zaboreczno	0,0000
Zadnoga	0,0000
Zwiartów	0,0000
Zwiartów-Kolonia	0,0000
Średnia	0,0012

Źródło: UG Krynice, rejestr CEIDG.

Sfera środowiskowa:

Tabela 40 Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest w Gminie Krynice na 100 mieszkańców [m²]

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	72442,55
Budy	66951,59
Dąbrowa	107528,2
Dzierążnia	143394,3
Huta Dzierążyńska	141234,2
Kolonia Partyzantów	97416
Krynice	79928,97
Majdan Krynicki	95967,8
Majdan-Sielec	123776,2
Polanówka	73872,51
Polany	130071
Romanówka	107666,2
Zaboreczno	48558,06
Zadnoga	99170
Zwiartów	40812,56
Zwiartów-Kolonia	118563,4
Średnia	96709,59

Źródło: UG Krynice

Sfera funkcjonalno- przestrzenna:

Tabela 41 Dostępność do usług kultury i usług społecznych (świetlice wiejskie, kościoły, szkoły, obiekty kulturalne)

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	1
Budy	1
Dąbrowa	2
Dzierążnia	2
Huta Dzierążyńska	2
Kolonia Partyzantów	0
Krynice	3
Majdan Krynicki	2
Majdan-Sielec	1
Polanówka	1
Polany	2
Romanówka	1
Zaboreczno	1
Zadnoga	1
Zwiartów	2
Zwiartów-Kolonia	0
Średnia	1,37
	5

Źródło: UG Krynice

3- zadowolająca, 2- dostateczna, 1- niska, 0- niedostateczna

Tabela 42 Dostępność do obiektów kultury fizycznej i rekreacji na terenie Gminy Krynice (place, zabaw, boiska, siłownie)

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	2
Budy	1
Dąbrowa	0
Dzierążnia	0
Huta Dzierążyńska	2
Kolonia Partyzantów	0
Krynice	3
Majdan Krynicki	2
Majdan-Sielec	1
Polanówka	0
Polany	1
Romanówka	0
Zaboreczno	2
Zadnoga	1
Zwiartów	2
Zwiartów-Kolonia	0
Średnia	1,06

Źródło: UG Krynice

3- zadowolająca, 2- dostateczna, 1- niska, 0- niedostateczna

Sfera techniczna:

Tabela 43 Powierzchnia zdegradowanych przestrzeni publicznych [ha]

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Antoniówka	0,99
Budy	0,00
Dąbrowa	0,00
Dzierążnia	0,00
Huta Dzierążyńska	0,00
Kolonia Partyzantów	0,00
Krynice	8,76
Majdan Krynicki	0,00
Majdan-Sielec	0,00
Polanówka	0,00
Polany	0,00
Romanówka	0,00
Zaboreczno	2,15
Zadnoga	0,00
Zwiartów	0,80
Zwiartów-Kolonia	0,00
Średnia	0,79

Źródło: UG Krynice

Tabela 44 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest w Gminie Krynice na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Dostępność do obiektów kultury fizycznej i rekreacji	Powierzchnia zdegradowanych przestrzeni publicznych
Antoniówka	0,0000	0,0035	72442,55	1	2	0,99
Budy	0,0000	0,0064	66951,59	1	1	0,00
Dąbrowa	0,0053	0,0000	107528,2	2	0	0,00
Dzierążnia	0,0000	0,0000	143394,3	2	0	0,00
Huta Dzierążyńska	0,0000	0,0000	141234,2	2	2	0,00
Kolonia Partyzantów	0,0000	0,0000	97416	0	0	0,00
Krynice	0,0064	0,0043	79928,97	3	3	8,76
Majdan Krynicki	0,0000	0,0000	95967,8	2	2	0,00
Majdan-Sielec	0,0053	0,0000	123776,2	1	1	0,00
Polanówka	0,0047	0,0047	73872,51	1	0	0,00
Polany	0,0000	0,0000	130071	2	1	0,00
Romanówka	0,0135	0,0000	107666,2	1	0	0,00
Zaboreczno	0,0000	0,0000	48558,06	1	2	2,15
Zadnoga	0,0000	0,0000	99170	1	1	0,00
Zwiartów	0,0093	0,0000	40812,56	2	2	0,80
Zwiartów-Kolonia	0,0054	0,0000	118563,4	0	0	0,00
Średnia arytmetyczna	0,0031	0,0012	96709,59	1,375	1,06	0,79
Odchylenie standardowe	0,29	0,06	386,54	2,66	3,75	9,58

Tabela 45 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest w Gminie Krynice na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Dostępność do obiektów kultury fizycznej i rekreacji	Powierzchnia zdegradowanych przestrzeni publicznych
Antoniówka	-0,01	0,01	-62,78	-0,14	0,25	0,02
Budy	-0,01	0,02	-76,99	-0,14	-0,02	-0,08
Dąbrowa	0,01	0,00	27,99	0,23	-0,28	-0,08
Dzierążnia	-0,01	0,00	120,78	0,23	-0,28	-0,08
Huta Dzierżyńska	-0,01	0,00	115,19	0,23	0,25	-0,08
Kolonia Partyzantów	-0,01	0,00	1,83	-0,52	-0,28	-0,08
Krynice	0,01	0,01	-43,41	0,61	0,52	0,83
Majdan Krynicki	-0,01	0,00	-1,92	0,23	0,25	-0,08
Majdan-Sielec	0,01	0,00	70,02	-0,14	-0,02	-0,08
Polanówka	0,01	0,01	-59,08	-0,14	-0,28	-0,08
Polany	-0,01	0,00	86,31	0,23	-0,02	-0,08
Romanówka	0,04	0,00	28,35	-0,14	-0,28	-0,08
Zaboreczno	-0,01	0,00	-124,57	-0,14	0,25	0,14
Zadnoga	-0,01	0,00	6,37	-0,14	-0,02	-0,08
Zwiartów	0,02	0,00	-144,61	0,23	0,25	0,00
Zwiartów-Kolonia	0,01	0,00	56,54	-0,52	-0,28	-0,08

Tabela 46 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej po określeniu stymulanty i destymulanty

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)*	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest w Gminie Krynice na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych*	Dostępność do obiektów kultury fizycznej i rekreacji*	Powierzchnia zdegradowanych przestrzeni publicznych
Antoniówka	0,01	0,01	-62,78	0,14	-0,25	0,02
Budy	0,01	0,02	-76,99	0,14	0,02	-0,08
Dąbrowa	-0,01	0,00	27,99	-0,23	0,28	-0,08
Dzierążnia	0,01	0,00	120,78	-0,23	0,28	-0,08
Huta Dzierążyńska	0,01	0,00	115,19	-0,23	-0,25	-0,08
Kolonia Partyzantów	0,01	0,00	1,83	0,52	0,28	-0,08
Krynice	-0,01	0,01	-43,41	-0,61	-0,52	0,83
Majdan Krynicki	0,01	0,00	-1,92	-0,23	-0,25	-0,08
Majdan-Sielec	-0,01	0,00	70,02	0,14	0,02	-0,08
Polanówka	-0,01	0,01	-59,08	0,14	0,28	-0,08
Polany	0,01	0,00	86,31	-0,23	0,02	-0,08
Romanówka	-0,04	0,00	28,35	0,14	0,28	-0,08
Zaboreczno	0,01	0,00	-124,57	0,14	-0,25	0,14
Zadnoga	0,01	0,00	6,37	0,14	0,02	-0,08
Zwiartów	-0,02	0,00	-144,61	-0,23	-0,25	0,00
Zwiartów-Kolonia	-0,01	0,00	56,54	0,52	0,28	-0,08

*stymulanta

Tabela 47 Poziom występowania wskaźników kryzysowych dla sfery, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest w Gminie Krynice na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Dostępność do obiektów kultury fizycznej i rekreacji	Powierzchnia zdegradowanych przestrzeni publicznych	Liczba wskaźników kryzysowych
Antoniówka	0,01	0,01	-62,78	0,14	-0,25	0,02	4
Budy	0,01	0,02	-76,99	0,14	0,02	-0,08	4
Dąbrowa	-0,01	0,00	27,99	-0,23	0,28	-0,08	3
Dzierążnia	0,01	0,00	120,78	-0,23	0,28	-0,08	4
Huta Dzierążyńska	0,01	0,00	115,19	-0,23	-0,25	-0,08	3
Kolonia Partyzantów	0,01	0,00	1,83	0,52	0,28	-0,08	5
Krynice	-0,01	0,01	-43,41	-0,61	-0,52	0,83	2
Majdan Krynicki	0,01	0,00	-1,92	-0,23	-0,25	-0,08	2
Majdan-Sielec	-0,01	0,00	70,02	0,14	0,02	-0,08	4
Polanówka	-0,01	0,01	-59,08	0,14	0,28	-0,08	3
Polany	0,01	0,00	86,31	-0,23	0,02	-0,08	4
Romanówka	-0,04	0,00	28,35	0,14	0,28	-0,08	4
Zaboreczno	0,01	0,00	-124,57	0,14	-0,25	0,14	4
Zadnoga	0,01	0,00	6,37	0,14	0,02	-0,08	5
Zwiartów	-0,02	0,00	-144,61	-0,23	-0,25	0,00	2
Zwiartów-Kolonia	-0,01	0,00	56,54	0,52	0,28	-0,08	4

Analiza wskaźnikowa pozwoliła zidentyfikować obszary Gminy Krynice, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk, co powoduje stan kryzysowy. Wskazanie obszarów było możliwe dzięki ocenie nasilenia koncentracji negatywnych zjawisk w oparciu o ocenę sumaryczną liczby wskaźników w poszczególnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), których wartości wypadają gorzej w porównaniu do średniej wartości dla obszaru gminy. Jak wynika z powyższej tabeli obszary kryzysowe można zdiagnozować w zasadzie w każdej miejscowości Gminy Krynice.

Tabela 48 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową

Nazwa obszaru	Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego w sferze społecznej	Obecność wskaźników kryzysowych w sferze gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	Obecność terenów zdegradowanych	Udział Powierzchni [%]	Udział Ludności [%]
Antoniówka	0,24	TAK	TAK	3,76%	8,93%
Budy	0,58	TAK	-	2,40%	4,97%
Dąbrowa	0,12	TAK	-	5,22%	5,96%
Dzierążnia	-0,05	TAK	-	17,59%	9,38%
Huta Dzierążyńska	0,24	TAK	-	5,93%	7,60%
Kolonia Partyzantów	-0,73	TAK	-	1,75%	0,79%
Krynice	0,67	TAK	TAK	7,69%	14,76%
Majdan Krynicki	0,24	TAK	-	4,08%	6,49%
Majdan-Sielec	0,08	TAK	-	11,15%	5,99%
Polanówka	-0,09	TAK	-	4,13%	6,68%
Polany	0,10	TAK	-	9,17%	6,34%
Romanówka	-0,77	TAK	-	5,18%	2,34%
Zaboreczno	-0,36	TAK	TAK	4,83%	2,95%
Zadnoga	-0,43	TAK	-	4,52%	4,12%
Zwiartów	0,03	TAK	TAK	12,61%	6,81%
Zwiartów-Kolonia	0,16	TAK	-	3,76%	5,89%

Źródło: Opracowanie własne.

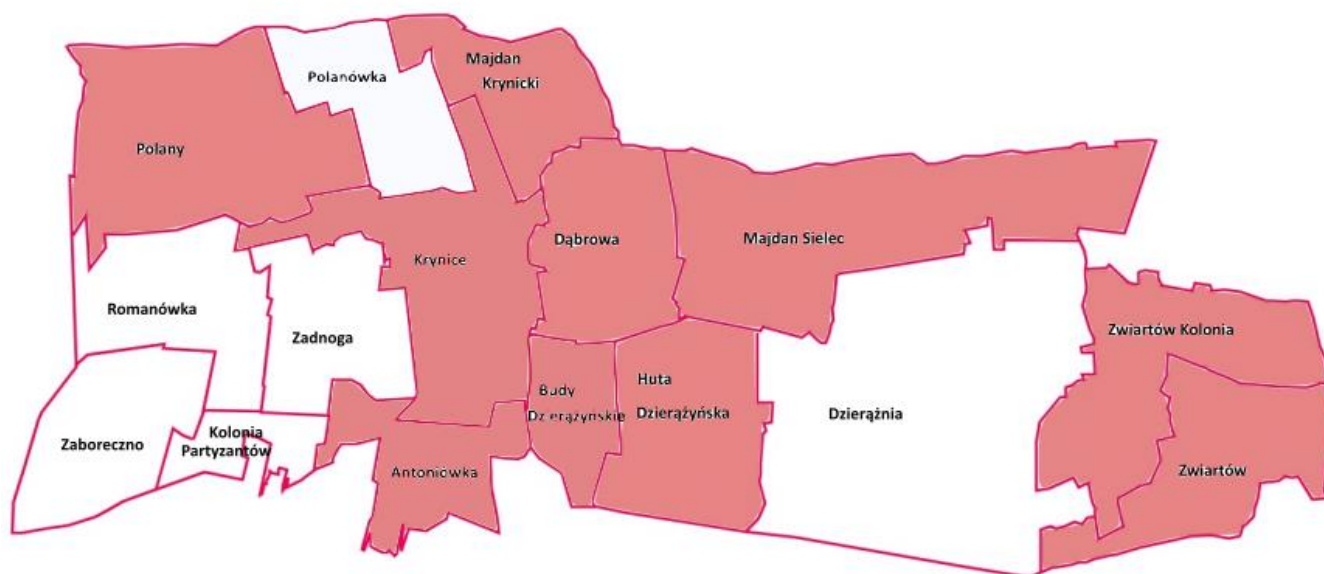
Powierzchnia wyznaczonych obszarów zdegradowanych stanowi 65,77% powierzchni gminy i są one zamieszkiwane przez 73,74% mieszkańców gminy.

Cechuje je nagromadzenie negatywnych zjawisk kryzysowych, którym należy przeciwdziałać poprzez integrację działań w sferze społecznej i sferach współwystępujących (tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Rewitalizacja dla swojej skuteczności na wyznaczonym obszarze na terenie gminy wymaga wieloletnich, wieloaspektowych i kompleksowych działań, a jej osiągnięcie będzie możliwe poprzez aktywność w ramach wyznaczonych celów we wszystkich 5 sferach:

- ✓ społecznej – likwidacja oraz ograniczenie zjawisk patologicznych, ograniczenie ubóstwa i poprawa dostępności do usług publicznych,
- ✓ gospodarczej – rozwój przedsiębiorczości na terenie obszaru rewitalizacji, ograniczenie zjawiska bezrobocia,
- ✓ środowiskowej – promocja postaw proekologicznych, rozwój odnawialnych źródeł energii,
- ✓ przestrzenno-funkcjonalnej – uporządkowanie przestrzeni publicznej, ochrona terenów o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych,
- ✓ technicznej - poprawa i rozwój infrastruktury technicznej, modernizacja zabudowy.

Mapa 5 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową

Źródło: Opracowanie własne.

2.3. ETAP 2 – wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Krynice

Konieczne jest zatem przystąpienie do kolejnego etapu delimitacji, by móc wskazać na podstawie analizy natężenia wybranych zjawisk społecznych, jak również analizy wartości bezwzględnych tych zjawisk (skala zjawisk) na obszarach zdegradowanych, obszaru rewitalizacji, który będzie się zawierał na terenie nie większym niż 20% udziału powierzchni ogółem gminy i zamieszkałym nie więcej niż 30% ogółu ludności Gminy Krynice.

W celu jednoznacznego wyznaczenia Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Krynice oraz wskazania na jakim obszarze Gminy Krynice (OZ) występuje największe natężenie negatywnych zjawisk, poszczególnym zjawiskom problemowym (negatywnym) przypisano odpowiadające im wskaźniki.

Punktem odniesienia terytorialnego było wyodrębnienie w ramach miejscowości zdegradowanych Obszaru Rewitalizacji (OR) w oparciu o czynniki kryzysowe:

- 1) stan przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej, która po przeprowadzeniu działań inwestycyjnych może być wykorzystana w celu znaczącej poprawy stanu przestrzeni publicznej szczególnie w obszarze grup dysfunkcyjnych,
- 2) koncentracja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji w związku z gęstością zaludnienia obszaru, co generuje i wzmacnia z natury negatywne postawy zachowania, szczególnie ze strony osób wykluczonych oraz pochodzących ze środowisk patologicznych.

Procedura wyznaczenia OR opierała się na następujących założeniach:

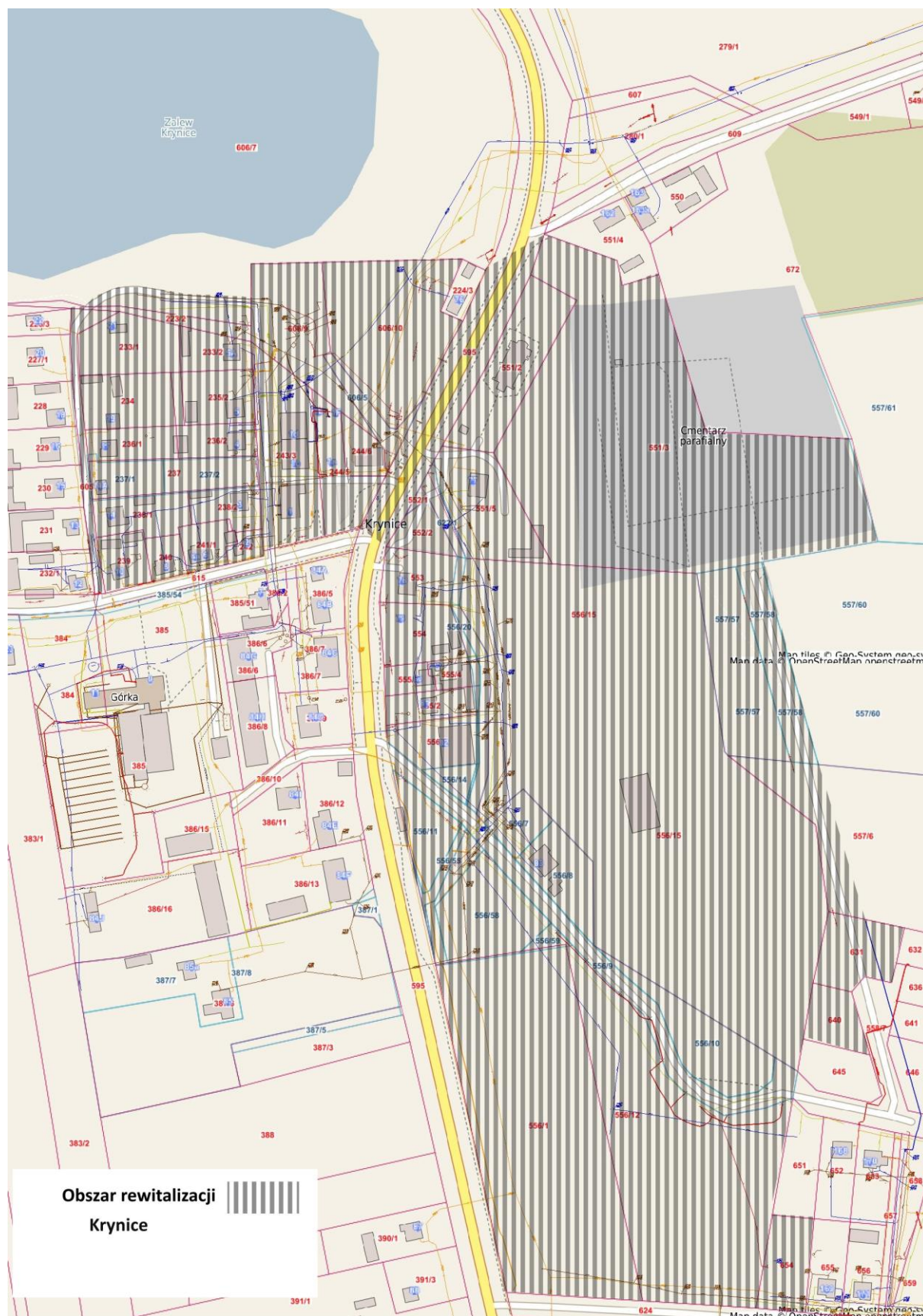

2.4. Podsumowanie – delimitacja Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Krynice

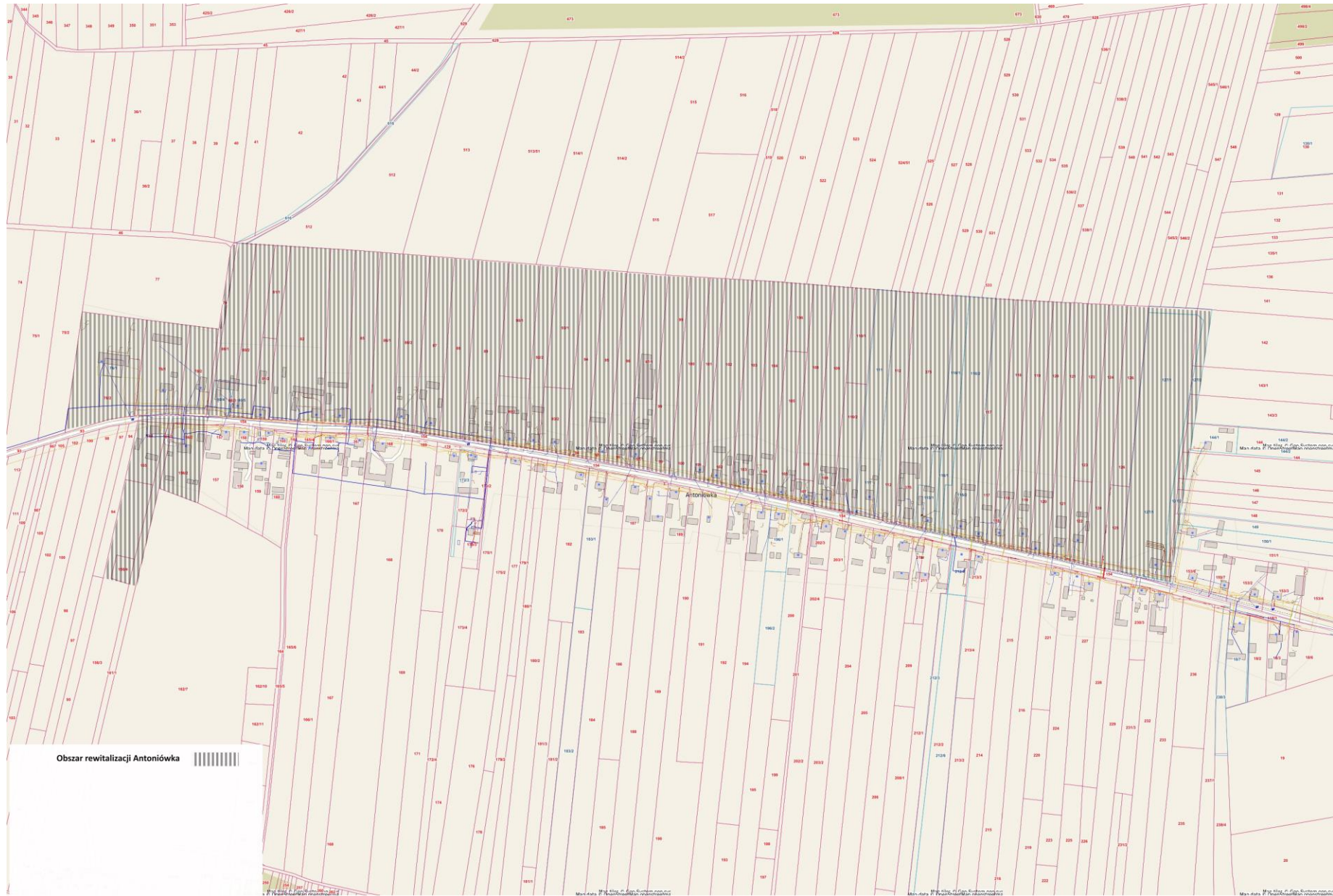
W skład obszaru rewitalizacji obszaru wchodzi podobszary, nieposiadające ze sobą wspólnych granic:

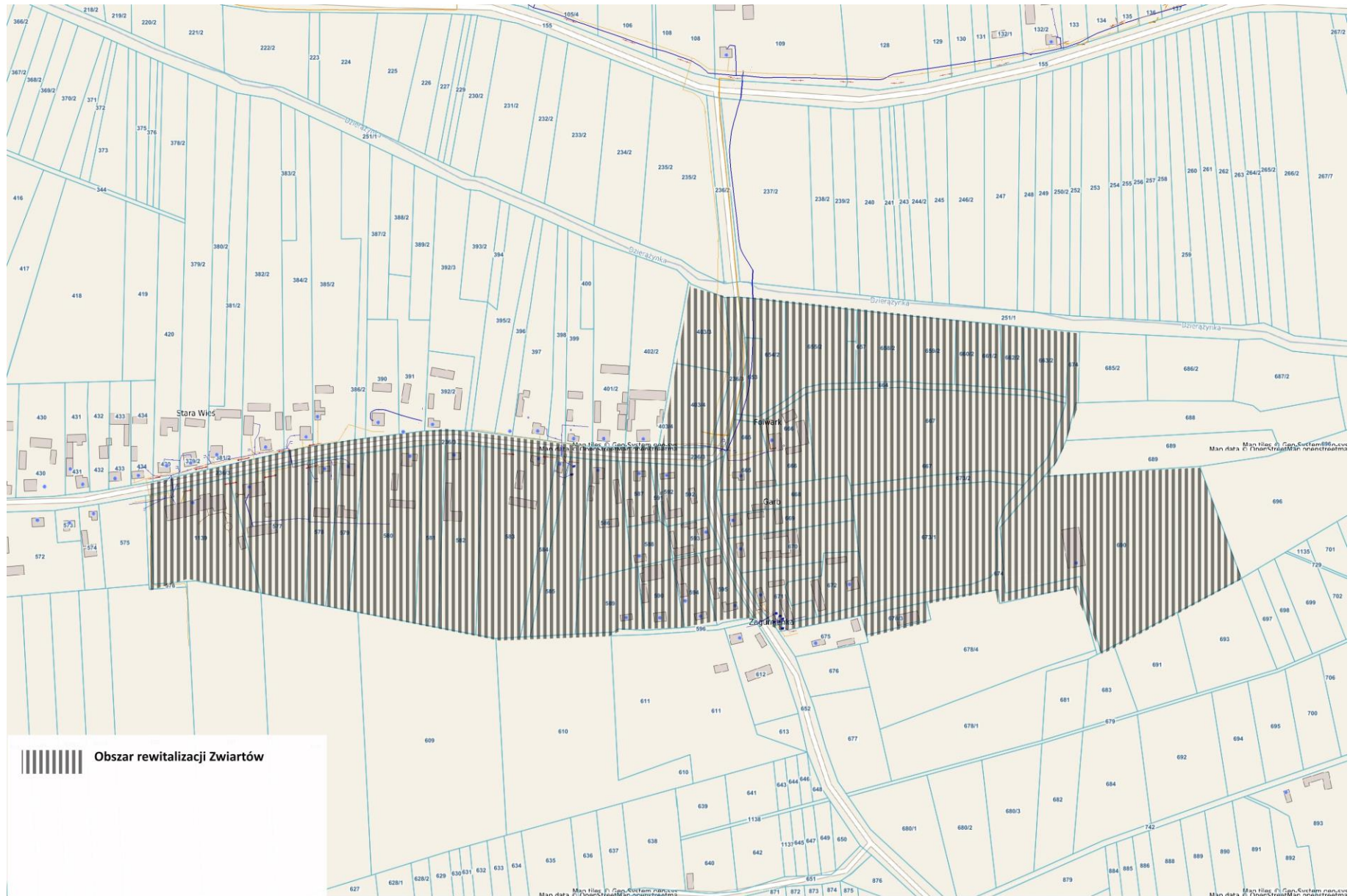
Podobszar I Krynice: pow. 16,31 ha, ludność 53 osoby

Podobszar II Antoniówka: pow. 34,02 ha, ludność 122 osoby

Podobszar III Zwiartów: 16,29 ha, ludność 56 osób

Podjęcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji znaczenie wpłynie na poprawę zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Pomogą one odzyskać dotychczasowe funkcje pełnione przez obszar i wykreować nowe funkcje, które wynikają z aktualnych potrzeb mieszkańców.

Tabela 49 Delimitacja obszaru rewitalizacji Gminy Krynice

Numer Podobszaru	Obszar Rewitalizacji		
	I	II	III
Nazwa Podobszaru	Krynice	Antoniówka	Zwiartów
Powierzchnia Podobszaru (ha)	16,31	34,02	16,29
Odsetek powierzchni Podobszaru w ogólnej powierzchni gminy (%)	0,21	0,45	0,21
Liczba ludności Podobszaru (2021 r.)	53	122	56
Odsetek ludności Podobszaru w ludności ogółem gminy (%)	1,68	3,86	1,77

Źródło: Opracowanie własne.

W myśl ustawy o rewitalizacji (art. 10 ust. 1), obszar obejmujący całość, bądź część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się **jako obszar rewitalizacji**.

Obszar rewitalizacji ustala się, wybierając z obszarów zdegradowanych te sołectwa, w których występuje najgorsza sytuacja społeczna, na którą nawarstwia się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów, przy czym, z uwagi na wymóg łączna powierzchnia wybranych sołectw nie może przekroczyć 20% powierzchni gminy, a ich ludność nie może stanowić więcej niż 30% liczby jej mieszkańców.

Wyznaczony obszar rewitalizacji w Gminie Krynice spełnia kryteria określone w wytycznych ponieważ stanowi 0,87 % powierzchni gminy (66,62 ha) i jest zamieszkanym przez 7,32 % jej mieszkańców (231osoby).

Tym samym obszar rewitalizacji mieści się w limitach określonych w Wytycznych (< 20% powierzchni gminy i < 30% liczby jej mieszkańców).

Spis tabel:

Tabela 1 Powierzchnia poszczególnych miejscowości Gminy Krynice	8
Tabela 2 Liczba mieszkańców wg miejscowości zameldowanych na pobyt stały – stan na 31.12.2021 r.....	10
Tabela 3 Współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 osób	12
Tabela 4 Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. w szkole, dla której organem prowadzącym jest Gmina Krynice	15
Tabela 5 Wykaz obiektów kulturalnych na terenie Gminy Krynice.....	21
Tabela 6 Obiekty kultury fizycznej i rekreacji na terenie Gminy Krynice	23
Tabela 7 Świadczenia wypłacone przez OPS w roku 2021	27
Tabela 8 Liczba ludności korzystająca z OPS w poszczególnych miejscowościach Gminy Krynice	28
Tabela 9 Wydatki na fundusz sołecki w roku 2022 r.	29
Tabela 10 Liczba NGO w podziale na miejscowości	30
Tabela 11 Liczba przedsiębiorstw działających w poszczególnych miejscowościach	32
Tabela 12 Liczba osób bezrobotnych w podziale na poszczególne miejscowości wg stanu na kwiecień 2023 roku	39
Tabela 13 Użytkowanie gruntów w Gminie Krynice w ha	40
Tabela 14 Powierzchnia gospodarstw rolnych ogółem w Gminie Krynice w 2020 r.....	40
Tabela 15 Długość czynnej sieci wodociągowej oraz liczba przyłączy	45
Tabela 16 Wskaźniki dla sieci wodociągowej	45
Tabela 17 Wskaźniki dla sieci kanalizacyjnej	46
Tabela 18 Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krynice - Wykaz Uchwał	47
Tabela 19 Charakterystyka zasobów mieszkaniowych	53
Tabela 20 Poziom przestępczości w Gminie Krynice za rok 2022 w podziale na poszczególne miejscowości	54
Tabela 21 Wykaz dróg gminnych przebiegających przez obszar gminy Krynice	56
Tabela 22 Liczba przystanków w poszczególnych miejscowościach gminy Krynice	57
Tabela 23 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach GPR.....	59
Tabela 24 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego.....	62
Tabela 25 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości w roku 2021 [%]	65
Tabela 26 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości [%]	66
Tabela 27 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	67
Tabela 28 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	68
Tabela 29 Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	69
Tabela 30 Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	70
Tabela 31 „Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	71
Tabela 32 Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	72
Tabela 33 Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.	73
Tabela 34 Wartości wskaźników dla sfery społecznej	74
Tabela 35 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery społecznej	76
Tabela 36 Wartości wskaźników dla sfery społecznej po określeniu stymulanty i destymulanty	78
Tabela 37 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej.....	80
Tabela 38 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	82
Tabela 39 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	83

Tabela 40 Ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest w Gminie Krynice na 100 mieszkańców [m ²].....	84
Tabela 41 Dostępność do usług kultury i usług społecznych (świetlice wiejskie, kościoły, szkoły, obiekty kulturalne)	85
Tabela 42 Dostępność do obiektów kultury fizycznej i rekreacji na terenie Gminy Krynice (place, zabaw, boiska, siłownie).....	86
Tabela 43 Powierzchnia zdegradowanych przestrzeni publicznych [ha]	87
Tabela 44 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	88
Tabela 45 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	89
Tabela 46 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej po określeniu stymulanty i destymulanty	90
Tabela 47 Poziom występowania wskaźników kryzysowych dla sfery, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	91
Tabela 48 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową	92
Tabela 49 Delimitacja obszaru rewitalizacji Gminy Krynice.....	99

Spis map:

Mapa 1 Położenie Gminy Krynice na tle powiatu tomaszowskiego.....	7
Mapa 2 Położenie poszczególnych miejscowości na terenie Gminy Krynice	8
Mapa 3 Podział gminy na obszary porównawcze	60
Mapa 4 Wyniki standaryzacji w odniesieniu do problemów społecznych – Gmina Krynice	81
Mapa 6 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową	93

Spis wykresów:

Wykres 1 Powierzchnia miejscowości Gminy Krynice (%)	9
Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy w latach 2015 - 2021	10
Wykres 3 Liczba mieszkańców wg miejscowości w 2021 r.	11
Wykres 4 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku w Gminie Krynice w 2015 oraz 2021 roku.....	12
Wykres 5 Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Krynice w latach 2015 -2021 .	13
Wykres 6 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Krynice w latach 2015-2021	14
Wykres 7 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 2021 roku	14
Wykres 8 Księgozbiór w bibliotekach na terenie Gminy Krynice.....	21
Wykres 9 Wskaźniki czytelnictwa na terenie Gminy Krynice	22
Wykres 10 Porady lekarskie ogółem w latach 2015-2021 w Gminie Krynice na tle powiatu tomaszowskiego	26
Wykres 11 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w latach 2015 - 2021	26
Wykres 12 Wydatki na fundusz sołecki w roku 2022 wg sołectw [%].....	29
Wykres 13 Udział procentowy podmiotów gospodarczych w Gminie Krynice w 2021 roku wg sekcji PKD 2007	31
Wykres 14 Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w rejestrze REGON w Gminie Krynice	32
Wykres 15 Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD w poszczególnych miejscowościach Gminy Krynice w roku 2021	33
Wykres 16 Podmioty gospodarcze w Gminie Krynice klasyfikowane w 2021 roku według kryterium liczby pracujących.....	34
Wykres 17 Podmioty gospodarcze w Gminie Krynice w 2021 roku wg sektorów własnościowych.....	35

Wykres 18 Podmioty gospodarcze w Gminie Krynice wg CEIDG – status aktywny	35
Wykres 19 Podmioty gospodarcze w Gminie Krynice wg CEIDG – status zawieszony	36
Wykres 20 Podmioty gospodarcze w Gminie Krynice wg rejestru KRS	36
Wykres 21 Liczba osób pracujących na 1000 ludności ogółem oraz na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Krynice w latach 2017-2022.....	37
Wykres 22 Liczba osób pracujących w Gminie Krynice w podziale na płeć w latach 2017-2021.....	38
Wykres 23 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Krynice w latach 2015-2021	38
Wykres 24 Powierzchnia zasiewów w Gminie Krynice	41
Wykres 25 Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań w Gminie Krynice	54